

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
БЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

НАУКОВІ ШКОЛИ

Біла Церква
2010

УДК 001

Затверджено
вченою радою університету

Редакційна колегія: **Даниленко А.С.**, професор
Власенко В.М., академік НААНУ
Харута Г.Г., професор
Новак В.П., професор
Рубленко М.В., професор
Левченко В.І., академік НААНУ
Корнієнко Є.Л., професор
Васильківський С.П., професор
Пономар С.І., доцент
Цехмістренко С.І., професор
Рудик І.А., професор
Мельниченко О.М., професор
Нікітенко А.М., професор
Сокольська М.О., зав. РВІКВ

Наукові школи / Білоцерківський національний аграрний університет.– Біла Церква, 2010.– 134 с.

Висвітлені основні шляхи становлення, розвитку та перспективи подальших наукових досліджень наукових шкіл Білоцерківського національного аграрного університету.

© БНАУ, 2010

НАУКОВІ ШКОЛИ – ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ЕЛІТА ДЕРЖАВИ

Білоцерківський національний аграрний університет є одним із провідних вищих аграрних навчальних закладів нашої держави. Його колектив зробив гідний внесок у розвиток сільськогосподарських, біологічних, ветеринарних, технічних наук, культури, у зростання інтелекту народу та у справу підготовки висококваліфікованих конкурентоспроможних спеціалістів для України.

Історія наукової роботи в університеті своїм корінням сягає XIX століття, коли ще у Білоцерківській гімназії (попередника університету) почесні куратори цікавилися науковими дослідженнями, фінансували наукові експедиції тощо.

Так, наприкінці 1850-х – на початку 1860-х років почесний куратор гімназії граф Владислав Браніцький (1826–1884) сам вів дослідження над цукровими буряками, а також фінансував дослідження з орнітології, ботаніки та інших природничих наук, якими захоплювався його брат Костянтин Браніцький.

Директором гімназії впродовж сімнадцяти років (з 1862 до 1879) був Михайло Чалий (1816–1907), який залишив українській культурі значний науковий доробок як один з піонерів шевченкіани.

Один із найвідоміших представників плеяди діячів української культури другої половини XIX ст. о.Петро Лебединцев (1819–1896), призначений на посаду законовчителя Білоцерківської гімназії в 1851 році, був автором численних краєзнавчих розвідок з історії Білої Церкви, надрукованих ще за його життя.

Майже двадцять років обіймав посаду законовчителя Білоцерківської гімназії о.Нестор Шаравський (1862–1929), відомий своєю науковою діяльністю в Церковно-археологічному товаристві при Київській духовній академії.

Одним із відомих випускників Білоцерківської гімназії був Борис Познанський (1861–1906), якому належить кілька глибоких розвідок у сфері української етнографії.

Коли на початку 20-х років минулого століття на базі Білоцерківської гімназії було створено навчальний заклад нової

формації, в ньому продовжилися славні традиції наукових пошуків і досліджень.

Тут велися ґрунтовні наукові дослідження з різних напрямів аграрної науки, які сприяли вирішенню продовольчої проблеми, удосконаленню наукового забезпечення існуючих на той час технологій виробництва продукції рослинництва і тваринництва.

Випускники і науковці університету зробили революційні відкриття міжнародного значення. О.К. Коломієць уперше вивела однонасінну форму цукрових буряків, що дало змогу виключити трудомісткий процес ручного формування густоти сходів. І.В. Смирнов відкрив метод збереження генетичного потенціалу методом глибокого заморожування статевих клітин, М.Н. Доронін експериментально довів світові інфекційну природу лейкозів свавців.

Випускник А.М. Люлька став академіком, генеральним конструктором, лауреатом Ленінської та Державних премій, Героєм Соціалістичної Праці. Під його керівництвом вперше сконструйовано турбореактивний двигун.

Академік АН СРСР, Герой Соціалістичної Праці Б.М. Вул одержав нові матеріали, які використовуються для виготовлення конденсаторів та п'єзоелементів.

Р.Й. Гросман – конструктор сільськогосподарських машин, М.А. Теленга – піонер біологічних методів захисту рослин від шкідників, В.Г. Чугуєнко – конструктор військових крейсерів.

В.М. Лебедев, І.М. Єрмеєв, А.А. Горлач, О.І. Рижєєва, Л.А. Бурденюк, В.С. Гірко, В.А. Власенко, В.І. Дубовий, А.А. Осипчук, І.І. Розводовський, С.Т. Бережко, В.М. Булін, О.К. Лободін, Л.М. Чемерис, В.І. Сидорчук – автори сортів зернових, олійних, бобових, овочевих культур, цукрових буряків, картоплі.

Збільшення обсягів наукової діяльності зумовило необхідність удосконалення організації цієї роботи.

Створення неформальних творчих колективів наукових дослідників різних поколінь, об'єднаних загальною програмою та стилем дослідницької роботи під керівництвом визнаного лідера, дозволило забезпечити високу ефективність наукових розробок, їх поширення та впровадження, а також

відтворення наукових пошуків на якісно нових рівнях, тобто, утворилася вища форма інтелектуальної спільноти дослідників, із притаманними тільки їй традиціями, закономірностями розвитку та ієрархією, яка трактується як наукова школа.

Таким чином, в університеті сформувалися і плідно працюють на сьогодні десять наукових шкіл: Є.І. Адміна – із прогресивних технологій виробництва продуктів тваринництва; М.З. Басовського – з розведення і селекції тварин; А.Ф. Бурденюка – з ветеринарної хірургії; М.Н. Дороніна – з ветеринарної лейкозології; В.Г. Герасименко – з біотехнології; Й.С. Загавського – з ветеринарно-санітарної експертизи; П.О. Ковальського – з нейрогістології, цитології та ембріології; О.І. Кононського – з гісто-біохімії; М.С. Крикунова – з паразитології; В.І. Левченка – діагностів і терапевтів України; М.Я. Молоцького – із селекції і насінництва картоплі та озимої пшениці.

Творчі колективи учених здійснюють глибокі фундаментальні та прикладні дослідження, створюючи міцне наукове підґрунтя для збільшення виробництва високоякісних продуктів харчування та сировини для переробної промисловості.

Але життя вимагає від нас не зупинятися на досягнутому, долаючи труднощі, йти вперед.

Нині в університеті ефективно працює лабораторія новітніх методів досліджень, де на світовому рівні здійснюють діагностику найпоширеніших хвороб тварин за допомогою імуноферментного аналізу, полімеразно-ланцюгової реакції, сонографії, моніторинг ланцюга “грунт-рослина-тварина-продукти харчування”.

І надалі наукові дослідження в університеті будуть поглиблюватися, наближаючись до світового рівня. Маємо намір і будемо наполегливо працювати над розширенням і поліпшенням матеріально-технічної бази навчального і наукового процесів, перетворенням навчально-дослідного господарства у зразкове, яке слугувало б прикладом сучасного аграрного виробництва для навколишніх господарств різних форм власності.

Впровадження наукових розробок наших учених сприятиме значному підвищенню рівня ведення сільського господарства, а отже, забезпеченню населення України якісною сільськогосподарською продукцією.

Євгеній Іванович АДМІН

(1924 – 2006)

*доктор сільськогосподарських наук,
професор, заслужений діяч науки
і техніки України*

НАУКОВА ШКОЛА ІЗ ПРОГРЕСИВНИХ ТЕХНО- ЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКТІВ ТВАРИННИЦТВА

Основні напрями науково-дослідної роботи школи:

- розробка і наукове обґрунтування основних елементів енергоресурсозберігаючих технологій виробництва молока і яловичини;
- машинне доїння, годівля і утримання тварин, відтворення стад;
- удосконалення технологій виробництва свинини;
- етологія молочної худоби;
- удосконалення первинної обробки молока і підвищення його якості в умовах ферм.

Заслужений діяч науки і техніки України, доктор сільськогосподарських наук, професор Адмін Євгеній Іванович – вчений у галузі технології ведення тваринництва, народився 18 листопада 1924 року в Москві. Рано залишившись без батьків, був направлений на виховання

у дитячий будинок в м. Дніпропетровськ, де закінчив середню школу.

У 1942 році добровольцем пішов на фронт, в діючу Червону Армію. Демобілізувавшись в 1947 році, вступив в Дніпропетровський сільськогосподарський інститут на зоотехнічний факультет, який з відзнакою закінчив у 1952 році. Наступні чотири роки працював головним зоотехніком учбово-дослідного господарства цього ж інституту.

Ще в роки навчання Євген Іванович займався науковими дослідженнями, і це захоплення переросло у справу всього життя. Як науковець він в 1956 році починав свою діяльність на Донецькій обласній сільськогосподарській дослідній станції на посаді завідувача відділу тваринництва. З 1961 до 1983 рр. завідував відділом технології утримання сільськогосподарських тварин в науково-дослідному інституті тваринництва Лісостепу і Полісся УРСР в м. Харків, а з 1983 і до 2006 рр. працював завідувачем кафедри крупного тваринництва Білоцерківського національного аграрного університету (м. Біла Церква).

Свою кандидатську дисертацію на тему: «Матеріали к изучению физиологии лактации и режимов доения коров» він захистив 10 жовтня 1959 року в м. Київ, у колишній Українській академії сільськогосподарських наук.

Докторську дисертацію на тему: «Научные обоснования технологии машинного доения коров на фермах промышленного типа» захистив там же 4 листопада 1974 року.

Є. І. Адмін багато зробив для вітчизняного скотарства. Працюючи в НДІТ, віддав багато сил і енергії організації, становленню і визнанню відділу технології утримання і гігієни сільськогосподарських тварин, проведенню актуальних наукових досліджень, підготовці кадрів. Під його керівництвом вперше у вітчизняній практиці в дослідному господарстві «Кутузівка» Харківської області була освоєна технологія із безприв'язним утриманням 1200 корів на глибокій підстилці з доінням на установках «Ялінка». Ферма успішно функціонує вже майже 50 років і стабільно виробляє найбільш рентабельне молоко в Україні. Протягом багатьох років вчений розробляв напрямки і здійснював координацію наукових досліджень та впровадження нових прогресивних технологій виробництва молока серед науково-дослідних закладів України.

У науковій сфері професор Є.І. Адмін відомий як вчений в галузі технології виробництва молока. Численні роботи з проблем технології машинного доіння, годівлі, утримання, етології молочної худоби, науково-методичне керівництво з удосконалення технології виробництва

молока на промисловій основі, цінні практичні пропозиції виробництву, підготовлені на основі глибоких експериментальних досліджень, відчуття нового здобули Є.І.Адміну заслужений авторитет серед науковців і практиків. Велика є його заслуга у становленні технології виробництва молока, як науки. Він є автором більше 200 наукових робіт, в тому числі 8 підручників та навчальних посібників, 13 монографій і брошур, має 4 авторських свідоцтва.

До основних напрямків досліджень і розробок проф. Є.І. Адміна належать наступні.

1. На базі численних експериментів ним обгрунтовано багато параметрів технології, організації і адаптації корів на фермах до машинного доїння, розроблені зоотехнічні обгрунтування і вимоги для автоматизації доїльних установок майбутнього.

2. Вивчена доба ритміка кормової поведінки корів і телят за різного їх утримання. Це дало можливість розробити метод режимної годівлі тварин, втілити його у проекти і будівництво ферм. Вказаний метод зменшує затрати кормів на 7-18 %, знижує вартість будівництва тваринницьких приміщень на 9-12%.

3. Пропоновані науково-обгрунтовані способи групування корів на фермах з метою нормованого, механізованого роздавання кормів та диференційованого догляду за тваринами різної продуктивності, віку і фізіологічного стану. Це зменшує витрати кормів на 12-15 %, праці – на 16 %.

4. Удосконалена технологія утримання нетелей і корів у контрольно-селекційних корівниках ферм.

5. Розроблені оригінальні технології проведення отелень корів у денниках взимку і влітку, а також доїння новотільних корів і напування телят молозивом.

6. Науково обгрунтовані економічні проекти поетапного оновлення існуючих молочних ферм з метою втілення енергоресурсозберігаючих технологій рентабельного виробництва високоякісного молока.

Своїми глибокими знаннями і багатим досвідом вчений щедро ділився з молодими науковцями. Він підготував 23-х кандидатів сільськогосподарських наук, з яких 5 стали докторами. До його думки прислуховувались вчені не тільки України, а й країн СНД, він був членом двох спеціалізованих рад по захисту дисертацій.

Адміну Є.І. 6 вересня 1995 року присвоєно почесне звання «заслужений діяч науки і техніки України».

Трудові та бойові заслуги Євгенія Івановича відмічено орденами «Знак пошани», Трудового Червоного Прапора, Великої Вітчизняної війни II ст. і 12-ма медалями.

Професор Є.І. Адмін багато сил і душі вкладав і в громадську роботу. Він був головою університетського комітету ветеранів Великої Вітчизняної війни. Євген Іванович любив молодь і з великою відповідальністю займався її вихованням.

Науковій роботі віддавався самовіддано, чутливо вловлював все нове. Завдяки своїм глибоким знанням, розуму та інтуїції вирішував проблеми технології виробництва молока в нових економічних умовах. І всьому навчав своїх учнів – студентів, аспірантів, співробітників.

Євгеній Іванович пішов із життя у 2006 році. Незважаючи на поважний вік, він був сповнений наукових ідей і творчих задумів. Видашний вчений залишив багато учнів – однодумців і послідовників, які втілюють його наукові розробки в життя.

Послідовники (доктори наук):

Савран В.П. Зоотехнические основы совершенствования технологии и автоматизации доения коров на фермах промышленного типа: Дис. ... д-ра с.-х. наук. – К., 1991. – 447 с.

Петруша Є.З. Експериментальне обґрунтування параметрів утримання молочних корів: Дис. ... д-ра с.-г. наук. – Харків, 1998. – 192 с.

Основний напрям досліджень – режими штучного освітлення і мікроклімату тваринницьких приміщень, моціон корів, підготовка нетелей до лактації, удосконалення технології прив'язного утримання молочної худоби, створення ферми-автомата "ФАМ-800". Працює в Харківському національному технічному університеті сільського господарства ім. Петра Василенка на посаді професора кафедри механізації тваринницьких ферм.

Димань Т.М. Генетична диференціація domestikованих та диких видів копитних: Дис. ... д-ра с.-г. наук. – К., 2002. – 411 с.

Працює в Білоцерківському НАУ на посаді зав. кафедри екотрофології.

Корсун Б.А. Разработка эффективных приемов и параметров кормления кормов коровам при интенсивном производстве молока: Дис. ... д-ра с.-х. наук. – Белгород, 2001. – 428 с.

Піщан С.Г. Наукове обґрунтування технологічних прийомів підвищення функціональної активності вимені корів: Дис. ... д-ра с.-г. наук. – Дніпропетровськ, 2008. – 416 с.

Працює на посаді декана біолого-технологічного факультету Дніпропетровського ДАУ.

Кандидатські дисертації, захищені під безпосереднім керівництвом засновника наукової школи:

Зюнкіна Є.М. Мясо-сальная продуктивность и некоторые биологические показатели свиней, откармливаемых при различных условиях содержания: Дис. ... канд. с.-х. наук. – Одесса, 1969. – 156 с.

Савран В.П. Изучение некоторых вопросов технологии доения коров на установке «Елочка»: Дис. ... канд. с.-х. наук. – Харків, 1969. – 175 с.

Привало Л.Я. Влияние переменных температур в течение суток на рост, терморегуляционные функции и поведение поросят-сосунов: Дис. ... канд. с.-х. наук. – Харків, 1970. – 170 с.

Дюрич ГМ. Санитарно-гигиенические показатели молока при различных системах содержания коров и доения на установках "Даугава-М" и "Елочка": Дис. ... канд. с.-х. наук – Харків, 1971. – 177 с.

Петруша Е.З. Исследования по технологии доения коров в стойлах: Дис. ... канд. с.-х. наук. – Харків, 1971. – 163 с.

Кузнецов Е.І. Исследования методов подготовки и окончания доения коров на установке "Елочка": Дис. ... канд. с.-х. наук – Харків, 1971. – 172 с.

Корсун Б.А. Разработка некоторых вопросов технологии кормления коров в условиях беспривязного содержания: Дис. ... канд. с.-х. наук. – Харків, 1972.– 169 с.

Угрин Г.І. Адаптация коров черно-пестрой породы к двукратному машинному доению: Дис. ... канд. с.-х. наук. – Елгава, 1979. – 158 с.

Качмазов Х.К. Изучение режимного кормления коров в кормовых помещениях – "столовых": Дис. ... канд. с.-х. наук. – Тбилиси, 1979.– 175 с.

Савін О.М. Разработка технологии содержания коров в родильных помещениях на фермах промышленного типа: Дис. ... канд. с.-х. наук.– К., 1980.– 159 с.

Борщ О.В. Совершенствование машинного доения коров в родильных помещениях: Дис. ... канд. с.-х. наук. – Харків, 1981. – 168 с.

Мечта М.П. Разработка технологических основ сменно-группового кормления коров в широкогабаритных помещениях: Дис. ... канд. с.-х. наук.– К., 1981.– 183 с.

Ярмак В.С. Технология содержания мясных коров с телятами на подсосе в условиях интенсивного земледелия Украинской ССР: Дис. ... канд. с.-х. наук.– Харків, 1982.– 187 с.

Піщан С.Г. Адаптация коров к режимам кормления, доения и отдыха в условиях промышленной технологии: Дис. ... канд. с.-х. наук.– Харків, 1984.– 166 с.

Антоненко С.Ф. Изучение и разработка режимов кормления и содержания телят в молочный период: Дис. ... канд. с.-х. наук.– Харків, 1985.– 177 с.

Рибалка М.М. Оптимизация режима кормления молочных коров для ферм промышленного типа: Дис. ... канд. с.-х. наук.– Жоди-но, 1986.– 186 с.

Зубачов А.Р. Совершенствование технологии содержания коров и телят в родильном отделении на фермах с привязным содержанием: Дис. ... канд. с.-х. наук.– К., 1988.– 193 с.

Бондар А.А. Использование показателей поведения животных для совершенствования технологии содержания молочного скота: Дис. ... канд. с.-х. наук.– Харків, 1990.– 191 с.

Литвинець Н.Ф. Усовершенствование технологии содержания нетелей и первотелок в контрольно-селекционном коровнике: Дис. ... канд. с.-х. наук.–К., 1992.– 166 с.

Димань Т.М. Совершенствование первичной обработки молока и повышение его качества в условиях современных ферм и комплексов: Дис. ... канд. с.-х. наук.– К., 1994.– 171 с.

Кудлай І.М. Молочна продуктивність і технологічні якості корів-первісток різних генотипів, вирощених при помірному і підвищеному рівнях годівлі: Дис. ... канд. с.-г. наук.– К., 1997.– 159 с.

Ліскович В.А. Експериментальне обґрунтування та удосконалення технології машинного доїння корів: Дис. ... канд. с.-г. наук. – К., 1999.– 146 с.

Пацеля О.А. Технологічні прийоми поліпшення якості молозива і молока та їх вплив на ріст і збереження телят: Дис. ... канд. с.-х. наук.– Біла Церква, 1999.– 201 с.

Король А.П. Обґрунтування сучасних напрямів удосконалення технології виробництва молока: Дис. ... канд. с.-г. наук. – К., 2008.– 138 с.

Основні наукові здобутки школи

Підручники і навчальні посібники:

1. Админ Е.И., Волосожар В.А., Гребень Г.Д. Учебная книга

доярки.– М.: Колос, 1969.– 411 с.

2. Админ Е.И., Волосожар В.А., Гребень Г.Д. Учебная книга доярки.– М.: Колос, 1971.– 463 с.

3. Админ Е.И., Волосожар В.А., Гребень Г.Д. Учебник доярки (на латышском языке).– Рига: Лиесма. 1972.– 260 с.

4. Админ Е.И., Волосожар В.А., Мянд А.Э. Учебник мастера машинного доения.– М.: Колос, 1979.– 272 с.

5. Адмін Є.І. зі співавторами. Скотарство.– К.: Урожай, 1979.– 270 с.

6. Адмін Є.І., Волосожар В.А., Мянд А.Е. Підручник оператора машинного доїння.– К.: Вища школа, 1983.– 343 с.

7. Скотарство і технологія виробництва молока та яловичини: Підручник / В.І. Костенко, Й.З. Сірацький, Є.І. Адмін та ін.– К.: Урожай, 1995.– 472 с.

Книги та монографії:

1. Адмін Є.І., Даниленко І. Передовий досвід виробництва молока.– К.: Урожай, 1965.– 131 с.

2. Механизованная ферма на 1100 коров / Е.И. Админ, А.Э. Мянд, Г.Л. Гребень и др.– М: Колос, 1965.– 260 с.

3. Адмін Є.І., Гребень Г.Л. та ін. Технологія промислового тваринництва. – Харків: Прапор, 1973.– 102 с.

4. Адмін Є.І. Доїння корів при різному утриманні.– К.: Урожай, 1974. – 222 с.

5. Молочный комплекс на 1000 коров / Е.И. Админ, Г.А. Богданов, Волосожар и др.– К.: Урожай, 1974. – 226 с.

6. Животноводство Украины / Е.И. Админ, П.Л. Погребняк, Н.А. Кравченко и др. – К.: Урожай, 1975.– 876 с.

7. Промислове виробництво молока / Є.І. Адмін, Г.А. Богданов, В.І. Власов та ін. – К.: Урожай, 1976. – 227 с.

8. Поточная технология производства молока / Е.И. Админ, Е.Н. Зюнкина, Б.А. Корсун и др. – К.: Урожай, 1978. – 159 с.

9. Адмін Є.І., Зеленський К.М., Мошинець І.Г. Молочні ферми промислового типу. – Харків: Прапор, 1979. – 56 с.

10. Админ Е.И. Доение коров на фермах промышленных комплексов. – К.: Урожай, 1980. – 144 с.

11. Админ Е.И. с соавт. Технология производства молока и говядины. — М.: Колос, 1983. – 360 с.

12. Технология производства молока на промышленной основе /

- Е.И. Админ, Е.Н. Зюнкина, Б.А. Корсун. –К.: Урожай, 1983. – 168 с.
13. Довідник начальника молочного комплексу / Є.І. Адмін, В.І. Бала, М.М. Лотош та ін. – К.: Урожай, 1986.–184 с.
 14. ДНК-технологии и биоинформатика в решении проблем биотехнологий млекопитающих / В.И. Глазко, Е.В. Шумга, Т.Н. Дымань, Г.В. Глазко. – Белая Церковь, 2001. – 488 с.
 15. Индустриальные технологии в животноводстве / А.А. Омеляненко, Л.В. Погорельцый, Ф.К. Почерняев и др. – К.: Урожай, 1986. – 120 с.
 16. Молочне скотарство / М.В. Зубец, Ф.Ф. Эйсер, В.И. Байда и др. – К.: Урожай, 1988. – С. 203–227.
 17. Настільна книга сільського господаря (фермера) / М.Я. Молоцький, О.Г. Денисенко, В.В. Юрчишин, Є.І. Адмін, О.В. Борщ та ін. – К., 1995. – 575 с.
 18. Операційні технології виробництва молока / Є.З. Петруша, А.А. Бондар, О.В. Борщ та ін.– К.: Урожай, 1988.– 200 с.
 19. Петруша Є.З. Експериментальне обґрунтування параметрів утримання молочних корів.– Харків: РВП "Оригінал", 1998.– 122 с.
 20. Практическое руководство по освоению интенсивных технологий производства продуктов животноводства / В.К. Соломаха, В.Н. Лукьянчук, А.Н. Довгий и др.– К.: Урожай, 1988.–126 с.
 21. Рациональна організація літньотабірного утримання худоби / В.Н. Лук'янчук, А.М. Довгий, А.А. Бондар та ін. – К.: Урожай, 1970, 1990.– 96 с.

Методичні рекомендації:

1. Науково обґрунтована система ведення сільського господарства на Поліссі і в західних районах УРСР / Є.І. Адмін, Ф.Ф. Ейсер, В. Богданов та ін. – К.: Урожай, 1967. – 355 с.
2. Рекомендації щодо технології виробництва молока на фермах промислового типу / Є.І. Адмін, М.М. Лотош, Т.А. Місостов та ін. – К.: Урожай, 1973. – 63 с.
3. Рекомендації щодо технології виробництва продуктів тваринництва і птахівництва в колгоспах і радгоспах УРСР / Є.І. Адмін, В.І. Циленко та ін.– К.: Урожай, 1973. – 170 с.
4. Методические рекомендации по зооигиеническим нормам и ветеринарно-санитарным требованиям при проектировании и строительстве специализированных животноводческих ферм и промышленных комплексов / Е.И. Админ, Ю.В. Марков и др. – Харьков,

1974. – 34 с.

5. Админ Е.И., Савран В.П., Кузнецов Е.И. Методические рекомендации по технологии машинного доения коров. – Харьков, 1975. – 36 с.

6. Админ Е.И., Корсун Б.А., Кузнецов Е.И. Методические рекомендации по производству молока на промышленных фермах с точной технологией. – Харьков, 1976. – 96 с.

7. Админ Е.И. с соавт. Рекомендации по освоению мощностей комплексов по производству молока. – К.: Урожай, 1981. – 131 с.

8. Методические рекомендации по совершенствованию технологии содержания молочного скота с учетом показателей поведения и адаптации животных к условиям крупных молочных ферм и комплексов / Е.И. Админ, А.А. Бондарь, А.В., Борщ и др. – Харьков, 1982. – 16 с.

9. Админ Е.И., Волосожар В.А., Макаров В.М. Система мероприятий по увеличению производства молока на промышленной основе. – К.: Урожай, 1982. – 10 с.

10. Админ Е.И. с соавт. Система интенсивного животноводства. – К.: Урожай, 1982. – 5 с.

11. Админ Е.И., Скрипниченко М.П., Зюнкина Е.Н. Методические рекомендации по изучению поведения крупного рогатого скота. – Харьков, 1982. – 42 с.

12. Админ Е.И. с соавт. Рекомендации по реконструкции молочных ферм с привязным содержанием коров. – М.: Агропромиздат, 1986. – 40 с.

13. Админ Е.И. с соавт. Производство молока на индустриальной основе. – К., 1988. – 36 с.

14. Админ Е.И. с соавт. Методические рекомендации по технологии кормления коров на молочных фермах индустриального типа. – К., 1987. – 22 с.

15. Методические рекомендации по использованию доильных залов с установками "Елочка" и "Тандем" при привязном содержании / М.В. Зубец, А.Н. Довгий, М.М. Лотош, Админ Е.И. и др. – К.: Госагропром УССР, 1987. – 34 с.

16. Методические рекомендации по технологии подготовки нетелей к лактации и машинному доению с использованием пневмомассажеров / Е.З. Петруша, С.Г. Пищан / НИИЖ ЛиП УССР. – Харьков, 1988. – 30 с.

17. Методические рекомендации по изучению и использованию показателей поведения молочного скота для совершенствования технологии содержания / Бондарь А.А. – Харьков, 1989. – 30 с.

18. Методические рекомендации по выбору и оценке работы доильных аппаратов и молоковакуумных систем / В.П. Савран, В.П. Бабкин, В.И. Пискун и др. – Харьков, 2002. – 82 с.

19. Методичні рекомендації щодо поетапного переходу ферм на енергоресурсозберігаючі технології рентабельного виробництва високоякісного молока. // О.В. Борщ, Є.І. Адмін, Д.М. Микитюк. – Біла Церква, 2004. – 38 с.

20. Методичні рекомендації щодо використання кормових столів різноманітної конструкції для годівлі дійних корів та первісток. // Є.І. Адмін, О.В. Борщ, О.А. Пацеля та ін. – Біла Церква 2007. – С. 18.

Авторські свідоцтва і патенти:

1. А.с. № 4402640. Сосковая резина доильного аппарата / Админ Е.И. с соавт., 1988.

2. А.с. № 1544305. Способ доения животных / Админ Е.И. с соавт., 1988.

3. А.с. № 1402305. Устройство для подмывания вымени / Админ Е.И. с соавт., 1988.

4. А.с. № 1491425. Способ выращивания телят в профилакторный период / Админ Е.И. с соавт., 1988.

5. А.с. № 1313400 СССР, АО1К1/02. Устройство для облучения животных / П.В. Гаврилов, Е.З. Петруша, В.Н. Глущенко, В.Д. Никитин. – № 4011238/30–15; Заявлено 21.01.86; Опубл. 30.05.87, Бюл. №20. – 2 с.

6. А.с. № 1415474 СССР, НО5В41/23. Осветительное устройство / П.В. Гаврилов, А.М. Троицкий, Е.З. Петруша, В.П. Свидерский. – № 4153306-24-07; Заявлено 29.10.86; Опубл. 15.11.87. Бюл. №42. – 2 с.

7. А.с. № 1501995 СССР, АО1К11,00. Устройство для автоматического опознания животных / П.В. Гаврилов, Е.З. Петруша, А.В. Цыганков, А.В. Белевец. – № 430193830-15; Заявлено 10.07.87; Опубл. 23.08.89, Бюл. № 31. – 4 с.

8. А.с. № 1667780 СССР, АО1К67/02. Способ стимуляции молочной продуктивности коров / Е.И. Кузнецов, Е.З. Петруша, П.В. Гаврилов, Н.Л. Лисиченко. – № 4480106/15; Заявлено 27.06.88; Опубл. 07.08.91, Бюл. №29. – 2 с.

9. А.с. 1711742 СССР, АО1К1/00. Способ стойлового содержания молочных коров / П.В. Гаврилов, Е.З. Петруша, Н.Л. Лисиченко, В.П. Свидерский. – № 4624784/15; Заявлено 26.12.88; Опубл.

15.02.92, Бюл. №6.– 2 с.

10. А.с. 1813379 СССР, АО1К1/00. Устройство для облучения животных в процессе их доения / П.В. Гаврилов, В.В. Боцман, Н.Л. Лисиченко, Е.З. Петруша, Е.И. Кузнецов. № 4941792/15: Заявлено 03.06.91; Опубл. 07.05.93, Бюл. № 17.– 4 с.

11. Савран В.П., Версаль В.О. Патент "Спосіб визначення тугодійності корів"/ №21425А 02.12.97.

12. Борщ О.В., Чернюк С.В. Патент «Спосіб підвищення інтенсивності росту молодняку телят молочних порід» № 48699 25.03.2010.

У 1967 р. з ініціативи акад. Адміна Є.І. у м. Харків була проведена виїзна сесія ВАСГНІЛ «Технологія виробництва молока на промисловій основі», на якій було дано визначення суті і завдання технології як науки.

На базі БДАУ у 2000 р. була проведена Всеукраїнська наукова конференція "Наукова концепція переходу ферм України на енергоресурсозберігаючі технології виробництва молока та яловичини".

Перспективи розвитку школи

Співдружність з міжнародними фірмами з випуску доїльно-молочного та іншого обладнання для ферм ("Вестфалія", "Де Лаваль"). Створення проблемної лабораторії "Прогресивні технології у скотарстві".

Микола Захарович БАСОВСЬКИЙ

*доктор сільськогосподарських
наук, професор,
член-кореспондент УААН*

НАУКОВА ШКОЛА З РОЗВЕДЕННЯ І СЕЛЕКЦІЇ ТВАРИН

Основні напрями науково-дослідної роботи школи:

- **створення автоматизованих інформаційних систем селекції молочної худоби, визначення племінної цінності тварин;**
- **оцінка результатів добору і підбору при чистопородному розведенні та схрещуванні і розробка методів підвищення ефективності селекції**

Відомий учений генетик-селекціонер Микола Захарович Басовський народився в 1935 році в с.Телепино Черкаської області. У 1959 році він закінчив Ленінградський сільськогосподарський інститут. У 1959–1962 рр. працював зоотехніком із племінної справи Кокчетавського обласного управління сільського господарства. З 1962-го по 1965 р. навчався в аспірантурі. У 1965–1969 рр. працював старшим науковим співробітником. У 1971 році захистив докторську дисертацію на тему “Повышение эффективности селекции молочного скота путем использования вычислительной техники и генетико-математических методов” (Ленинград, 1971.– 45 с.). Наступні

дев'ять років працював завідувачем лабораторії популяційної генетики Всесоюзного інституту розведення і генетики сільськогосподарських тварин (Ленінград). З 1988 по 1999 р. очолював кафедру розведення і генетики сільськогосподарських тварин Білоцерківського державного аграрного університету. У 1992 році був обраний членом-кореспондентом УААН.

Наукові праці Басовського М.З. та його послідовників присвячені теоретичним і практичним питанням селекції молочної худоби. Ними, зокрема, створені оригінальні генетико-математичні моделі: машинні програми для ЕОМ; методи визначення племінної цінності тварин; оцінки результатів добору і підбору при чистопородному розведенні та схрещуванні; моделювання селекційно-генетичних процесів у популяціях молочної худоби; генетико-економічної оптимізації довгострокових програм селекції; організації великомасштабної селекції молочних порід худоби. Одним із напрямів науково-дослідної роботи є створення автоматизованих інформаційних систем селекції молочної худоби.

М.З. Басовський, як учений, відомий і за рубежом. У 1972–1980 рр. він був координатором такого наукового напрямку в країнах Ради економічної взаємодопомоги “Розробка методів використання в селекції сільськогосподарських тварин досягнень популяційної генетики і ЕОМ”. З 1980 року він є членом Міжнародної асоціації розведення чорно-рябої худоби, з 1981 року – членом Європейської асоціації тваринників.

Послідовники (доктори наук):

Власов Володимир Іванович. Методы использования принципов популяционной генетики в селекции молочного скота: Дис. ... д-ра с.-х. наук / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т разведения и генетики животных. – Л.: Пушкин, 1981.

Власов В.І. є одним із вітчизняних фундаторів класифікації й обробки селекційно-генетичної інформації з використанням електронно-обчислювальної техніки. Опублікував понад 450 наукових праць, у тому числі 35 монографій.

З 1993 по 1998 р. працював радником посла України в США з питань сільського господарства.

З 2001 року працює головним науковим співробітником Інституту аграрної економіки УААН (м. Київ). Опублікував моногра-

фію "Глобальна продовольча проблема" (2001).

Прозора Костянтин Йосипович. Генеалогия и хозяйственно-биологические особенности черно-пестрого скота западных районов УССР: Дис. ... д-ра с.-х. наук / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т разведения и генетики животных. – Л.; Пушкин, 1982.

З 1972 по 1989 р. завідував кафедрою скотарства і конярства Львівського зооветеринарного інституту. Опублікував понад 150 наукових праць, під його керівництвом видано 8 томів ДПК великої рогатої худоби чорно-рябої породи.

Помер 1 жовтня 1989 року.

Цалігіс Андрій Андрійович. Информационное обеспечение племенной работы в молочном скотоводстве Латвийской ССР: Дис. ... д-ра с.-х. наук / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т разведения и генетики животных. – Л.; Пушкин, 1981.

Нині час працює директором Центральної аналітичної станції тваринництва Латвії. В колишньому Радянському Союзі використовувалася розроблена ним машинна програма для ЕОМ "Селекс", спрямована на впровадження автоматизованого обліку в молочному скотарстві.

Вінничук Дмитро Тимофійович. Основные факторы совершенствования симментальского скота: Дис. ... д-ра с.-х. наук / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т разведения и генетики животных. – Л.; Пушкин, 1985.

У 1959 р. він закінчив з відзнакою Білоцерківський сільськогосподарський інститут. Сформував власну наукову школу, підготував 12 докторів і 23 кандидатів наук. Опублікував більше 400 наукових праць, має 23 авторських свідоцтва на винаходи та патенти.

Пелехатий Микола Сергійович. Селекционно-генетические параметры и пути совершенствования черно-пестрого скота Украинской ССР на основе принципов крупномасштабной селекции: Дис. ... д-ра с.-х. наук / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т разведения и генетики животных. – Л.; Пушкин, 1986.

У 1963 р. закінчив Білоцерківський сільськогосподарський інститут. Працює завідувачем кафедри розведення та біотехнології. Житомирського національного агроекологічного університету.. Професор Пелехатий М.С. підготував 10 кандидатів наук. Працює над проблемою підвищення ефективності селекції поліського типу української чорно-рябої молочної породи.

Кузнєцов Василь Михайлович. Методы повышения генетиче-

ского прогресса в молочном скотоводстве: Дис. ... д-ра с.-х. наук /
Всерос. науч.-исслед. ин-т разведения и генетики животных. – СПб.;
Пушкин, 1992.

Кузнєцов В.І.

Вінничук Д. Т.

Пелехатий М.С.

Рудик І.А.

Дубін А.М.

З 1988 року Кузнецов В.М. є наступником проф. Басовського М.З. у керівництві лабораторією популяційної генетики Всесоюзного науково-дослідного інституту розведення і генетики тварин, де продовжив дослідження з розробки методів моделювання великомасштабної селекції популяцій молочної худоби.

Рудик Іван Адамович. Методи підвищення ефективності селекції плідників молочної худоби: Дис. ... д-ра с.-г. наук / Ін-т розведення і генетики тварин УААН. – с. Чубинське, 1997.

У 1972 р. закінчив з відзнакою зоотехнічний факультет Білоцерківського сільськогосподарського інституту. З 1973 р. до сьогодні працює в Білоцерківському НАУ. З 1999 року професор Рудик І.А. – завідувач кафедри розведення і генетики сільськогосподарських тварин Білоцерківського ДАУ. Підготував 9 кандидатів наук, опублікував 152 наукові праці, в тому числі три підручники для аграрних закладів освіти III–IV рівнів акредитації та дві монографії. Працює над розробкою методів підвищення ефективності селекції с.-г. тварин, застосування геномної селекції проблемою оптимізації селекції з популяціями молочної худоби на основі методів популяційної генетики та використання ПЕОМ.

Дубін Анатолій Миколайович. Популяційно-генетична характеристика української червоно-рябої молочної породи та методи її удосконалення за умов великомасштабної селекції: Дис. ... д-ра с.-г. наук / Ін-т розведення і генетики тварин УААН. – с. Чубинське, 2000.

У 1988 р. закінчив зооінженерний факультет Білоцерківського сільськогосподарського інституту. Працював головним зоотехніком Золотоніського племоб'єднання. З 1989 року працював асистентом, а з 2000 р. доцентом кафедри розведення і генетики с.-г. тварин в Білоцерківському ДАУ, з 2001 року – завідувач кафедри крупного тваринництва. У 2002 р. йому присвоєно звання професора. Підготував двох кандидатів наук, опублікував 124 наукові праці. З 2005 року працював завідувачем кафедри розведення і генетики с.-г. тварин деканом біолого-технологічного факультету, проректором з НДР Луганського НАУ. Наукові дослідження присвячені вдосконаленню методів селекції української червоно-рябої молочної породи.

Кандидатські дисертації, захищені під керівництвом засновника наукової школи:

Попов Валерій Пантелеймонович. Применение вычислительной техники и генетико-математических методов в селекционной ра-

боте с молочным скотом: Дис. ... канд. с.-х. наук / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т разведения и генетики животных. – Л.; Пушкин, 1970.

Пепина Галина Петровна. Изменчивость и наследуемость воспроизводительной способности молочного скота: Дис. ... канд. с.-х. наук / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т разведения и генетики животных. – Л.; Пушкин, 1971.

Дегтярева Светлана Петровна. Применение счетных машин и селекционно-генетических параметров в племенной работе по свиноводству: Дис. ... канд. с.-х. наук / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т разведения и генетики животных. – Л.; Пушкин, 1974.

Федорова Мила Рафаиловна. Изменчивость и наследуемость хозяйственно полезных признаков черно-пестрого скота: Дис. ... канд. с.-х. наук / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т разведения и генетики животных. – Л.; Пушкин, 1969.

Шульга Леонид Петрович. Селекционно-генетические параметры хозяйственно полезных признаков различных отродий черно-пестрого скота: Дис. ... канд. с.-х. наук / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т разведения и генетики животных. – Л.; Пушкин, 1972.

Рудаков А.М. Применение генетико-математических методов в племенной работе с молочным скотом: Дис. ... канд. с.-х. наук / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т разведения и генетики животных. – Л.; Пушкин, 1985.

Кузнецов Василий Михайлович. Методические основы разработки и оптимизации программ селекции в молочном скотоводстве: Дис. ... канд. с.-х. наук / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т разведения и генетики животных. – Л.; Пушкин, 1979.

Ковалева Галина Петровна. Совершенствование генеалогической структуры популяции черно-пестрого скота при крупномасштабной селекции: Дис. ... канд. с.-х. наук / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т разведения и генетики животных. – Л.; Пушкин, 1988.

Шкирандо Юрий Павлович. Повышение эффективности оценки генотипа молочного скота с использованием индексов племенной ценности метода наименьших квадратов и BLUP: Дис. ... канд. с.-х. наук / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т разведения и генетики животных. – Л.; Пушкин, 1986.

Немцов Александр Александрович. Повышение эффективности селекции костромской породы: Дис. ... канд. с.-х. наук / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т разведения и генетики животных. – Л.; Пушкин, 1986.

Мамаева Роза Курмановна. Эффективность отбора быков по качеству потомства при крупномасштабной селекции молочного скота: Дис. ... канд. с.-х. наук / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т разведения и генетики животных. – Л.; Пушкин, 1986.

Волшукнов Петр Николаевич. Популяционно-генетический анализ результатов племенной работы и пути повышения эффективности селекции симментальского скота: Дис. ... канд. с.-х. наук / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т разведения и генетики животных. – Л.; Пушкин, 1986.

Косяченко Николай Михайлович. Эффективность селекции быков-производителей по собственным показателям с применением селекционных индексов: Дис. ... канд. с.-х. наук / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т разведения и генетики животных. – Л.; Пушкин, 1985.

Гридина Светлана Леонидовна. Популяционно-генетическая характеристика и пути повышения эффективности крупномасштабной селекции уральского черно-пестрого скота: Дис. ... канд. с.-х. наук / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т разведения и генетики животных. – Л.; Пушкин, 1985.

Гайдарская Вергиния Малиновна. Генетико-экономическая эффективность крупномасштабной селекции черно-пестрого скота: Дис. ... канд. с.-х. наук / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т разведения и генетики животных. – Л.; Пушкин, 1984.

Милованов Владимир Михайлович. Оценка эффективности селекции черно-пестрого скота Ленинградской области: Дис. ... канд. с.-х. наук / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т разведения и генетики животных. – Л.; Пушкин, 1981.

Дубін Анатолій Миколайович. Зміни селекційно-генетичних показників симментальської худоби при схрещуванні її з бугаями голштинської породи: Дис. ... канд. с.-г. наук / Укр. с.-г. акад. – К., 1993.

Ткаченко Марина Володимирівна. Моделювання селекційно-генетичних процесів на ПЕОМ і генетико-економічна оптимізація програми селекції у відкритих популяціях молочної худоби: Дис. ... канд. с.-г. наук / Ін-т розведення і генетики тварин УААН. – с. Чубинське, 1996.

Буштрук Марина Віталіївна. Оцінка і відбір бугаїв чорно-рябої породи за показниками відтворної здатності: Дис. ... канд. с.-г. наук / Інститут розведення і генетики тварин УААН. – с. Чубинське, 1998.

Рекротюк Ольга Іванівна. Підвищення ефективності оцінки і добору бугаїв чорно-рябої породи: Дис. ... канд. с.-г. наук / Ін-т розведення і генетики тварин УААН. – с. Чубинське, 1998.

Хом'як Олександр Андрійович. Селекційно-генетичні параметри м'ясної худоби: Магістерська робота / Білоцерків. держ. аграр. ун-т .– Біла Церква, 2001.

Основні наукові здобутки школи М. З. Басовського

Підручники:

1. Генетика сільськогосподарських тварин / В.С. Коновалов, В.П. Коваленко, М.М. Недвига, М.З. Басовський, І.А. Рудик та ін. – К.: Урожай, 1996. – 432 с.

2. Розведення сільськогосподарських тварин / М.З. Басовський, В.П. Буркат, Д.Т. Вінничук та ін.; За ред. М.З. Басовського.– Біла Церква, 2001.– 400 с.

Монографії:

1. Басовский Н.З., Завертяев Б.П. Селекция скота по воспроизводительной способности. – М.: Россельхозиздат, 1975. – 143 с.

2. Басовский Н.З. Популяционная генетика в селекции молочного скота. – М.: Колос, 1983. – 256 с.

3. Басовский Н.З., Власов В.И. Информационные системы в селекции животных. – К.: Урожай, 1989. – 208 с.

4. Басовський М.З., Рудик І.А., Буркат В.П. Вирощування, оцінка і використання плідників. – К.: Урожай, 1992. – 216 с.

5. Крупномасштабная селекция в животноводстве / Н.З. Басовский, В.П. Буркат, В.И. Власов, В.П. Коваленко; Под ред. Н.З. Басовского. – К., 1994. – 374 с.

Навчальні посібники:

1. Племенная работа: Справочник / Н.Г. Дмитриев, Н.З. Басовский, Б.В. Александров и др. – М.: Агропромиздат, 1988. – 558 с.

2. Справочник зоотехника / М.З. Басовський, Ф.Ф. Алексеев, М.А. Асриян, С.А. Воробьев и др. – М.: Агропромиздат, 1992. – 608 с.

3. Племінна робота: Довідник / М.З. Басовський, В.П. Буркат, М.В. Зубець та ін.; За ред. М.В. Зубця, М.З. Басовського.– К., 1995. – 440 с.

Рекомендації:

1. Басовский Н.З., Кузнецов В.М. Методические рекомендации по разработке и оптимизации программ селекции в молочном животноводстве / ВНИИРГЖ. – Л., 1977. – 87 с.

2. Басовский Н.З., Кузнецов В.М. Методические рекомендации по генетико-экономической оптимизации программ крупномасштабной селекции / ВАСХНИЛ. – М., 1983. – 34 с.

3. Рекомендации по расчету программ селекции молочного скота при чистопородном разведении и скрещивании / М.З. Басовський, М.В. Зубець, В.І. Власов, В.П. Буркат. – К.: Урожай, 1989. – 17 с.

4. Методические рекомендации по линейной оценке екстер'єра крупного рогатого скота по курсу “Разведение сельскохозяйственных животных” / Белоцерков. с.-х. ин-т; Сост. А.Н. Дубин, И.А. Рудик, Н.З. Басовский. – Белая Церковь, 1991. – 22 с.

Школою М.З. Басовського організована і проведена в 1998 році Міжнародна науково-практична конференція “Актуальні питання відродження скотарства в Україні”, на якій були розглянуті такі проблеми:

1. Ефективність використання і методи подальшого вдосконалення новостворених порід і типів молочної худоби.

2. Перспективи розвитку м'ясного скотарства в Україні.

27-28 травня 2010 року кафедра розведення і генетики с.-г. тварин Білоцерківського НАУ (зав. кафедри Рудик І.А.) організувала і провела Міжнародну науково-практичну конференцію «Методи підвищення ефективності селекції тварин», присвячену 75-річчю з дня народження М.З. Басовського

Професор Рудик І.А. призначався головою експертної комісії Мінагрополітики України з апробації двох типів створюваної червоної молочної породи (1998), прикарпатського типу української червоно-рябої породи (1999), бурої молочної породи (2005), ковельського типу волинської м'ясної породи (2009). Є членом комісії Мінагрополітики України з розробки нормативних документів та інструкцій на виконання Закону України “Про племінну справу у тваринництві”, зокрема “Інструкції з оцінки бугаїв-плідників молочних та молочно-м'ясних порід”. Наказом президента УААН (2002) Рудик І.А. призначений членом відділення зоотехнії УААН як провідний учений у галузі розведення та селекції тварин, у 2007 році обраний членом-кореспондентом УААН (з 2010 року НААН України).

Перспективи розвитку школи

На кафедрі розведення і генетики с.-г. тварин тематика науково-до-слідних робіт спрямована на продовження розробок, започаткованих М.З. Басовським, зокрема на підвищення ефективності

великомасштабної селекції молочної худоби з використанням методів популяційної генетики та ПЕОМ.

Рекротюк О.І. (наук. керівник – професор Рудик І.А.) захистила дисертацію за темою «Підвищення ефективності оцінки і добору бугаїв української чорно-рябої молочної породи»

Старостенко І.С. (наук. керівник – професор Рудик І.А.) підготувала і захистила кандидатську дисертацію на тему “Ефективність оцінки та добору бугаїв української червоно-рябої молочної породи”(1999).

Ставецька Р.В. (наук. керівник – професор Рудик І.А.) захистила кандидатську дисертацію на тему “Ефективність формування стад молочної худоби вітчизняної та зарубіжної селекції” (2003).

Судика В.В. (наук. керівник – професор Рудик І.А.) захистив дисертацію за темою “Оптимізація селекції молочної худоби в Київській області” (2004).

Бірюкова О.Д. (наук. керівник – професор Рудик І.А.) захистила дисертацію за темою «Популяційно-генетичний моніторинг формування генофонду української чорно-рябої молочної породи» (2005).

Пономаренко І.В. (наук. керівник – професор Рудик І.А.) захистила дисертацію за темою «Методи підвищення відтворної здатності корів української чорно-рябої та червоно-рябої молочних порід»(2007).

Даниленко В.П. (наук. керівник – професор Рудик І.А.) захистила дисертацію за темою «Науково-практичне обґрунтування методів формування високопродуктивних стад молочної худоби», почесний академік НААН України (2007).

Сотніченко Ю.М. (наук. керівник – професор Рудик І.А.) захистила дисертацію за темою “Ефективність селекції у племінних стадах української чорно-рябої молочної породи” (2008).

Кандидат сільськогосподарських наук, доцент Ставецька Р.В. проводить наукові дослідження з теми “Оптимізація селекційного процесу в популяціях молочної худоби”.

Кафедра розведення і генетики сільськогосподарських тварин має творчі зв'язки з Інститутом розведення і генетики тварин НААН України (с. Чубинське Київської області), з Білоруським науково-дослідним інститутом тваринництва (м. Жодіно), із Всеросійським науково-дослідним інститутом розведення і генетики тварин (м. Санкт-Петербург-Пушкін).

Антон Федорович БУРДЕНЮК

(1910–1986)

*доктор ветеринарних наук,
професор*

НАУКОВА ШКОЛА З ВЕТЕРИНАРНОЇ ХІРУРГІЇ

Основні напрями науково-дослідної роботи школи: вивчення видових особливостей запальної реакції у тварин та розробка засобів її регуляції; розроблення методів лікування і профілактики хвороб кінцівок у продуктивних тварин; застосування лазерного випромінювання та фізіотерапії у ветеринарній медицині; створення сучасних анестезіологічних програм; патогенетичне обґрунтування імунотерапії за хірургічної патології у тварин; розробка методів і засобів сорбційної та озонотерапії у ветеринарній медицині; вивчення клініко-патогенетичної ролі та діагностичного значення гемостазу за хірургічної патології; діагностична і оперативна ендоскопія.

У 1929 році після закінчення сільськогосподарської профшколи А.Ф. Бурденюк вступив до Київського ветеринарного інституту, який закінчив у 1932 році. В 1932–1933 рр. працював ветлікарем Овручської районної ветлікарні Київської області.

В 1933–1934 рр. проходив строкову службу в Червоній Армії ветеринарним лікарем 14-ої кавалерійської дивізії.

В 1934 р.– ветлікар Камінець-Подільської районної ветлікарні

Хмельницької області. В 1934–1935 рр. отримав спеціальність «ветлікар-педагог» на педагогічному відділенні Ленінградського ветеринарного інституту, після його закінчення до квітня 1938 р. працював у Черкаському ветеринарному технікумі викладачем хірургії.

З 1938 до 1941 рр. працював у Київському ветеринарному інституті на посаді асистента кафедри хірургії.

Під час Великої Вітчизняної війни служив ветеринарним хірургом, начальником хірургічного відділення фронтового ветеринарного лазарету. Будучи військовим ветеринарним хірургом у роки війни, одночасно займався науково-дослідною роботою та опублікував вісім наукових праць у журналах і військово-ветеринарних збірниках. У період війни зробив ряд раціоналізаторських пропозицій і винаходів, які були прийняті і використані військово-ветеринарною службою, за що командуючий Донським фронтом генерал Рокосовський оголосив А.Ф.Бурденюку подяку із врученням грошової винагороди. За виконання бойових завдань він нагороджений орденом Великої Вітчизняної війни II ступеня і багатьма медалями.

У 1945 році наказом Ветеринарного управління Червоної Армії А.Ф. Бурденюк був переведений із Берліна до Києва на посаду військово-ветеринарного хірурга КВО і одночасно став працювати у Київському ветеринарному інституті на посаді в.о. доцента кафедри хірургії.

У 1949 році захистив кандидатську дисертацію на тему "Флегмона венчика у лошадей", а в 1950 р. йому було присвоєне вчене звання доцента. Цього ж року він був обраний завідувачем кафедри хірургії Білоцерківського сільськогосподарського інституту.

Після захисту докторської дисертації в 1958 році на тему "Трещины копытца у свиней как отдельное заболевание" йому був присвоєний науковий ступінь доктора ветеринарних наук, а в 1959 р. – вчене звання професора. На посаді завідувача кафедри хірургії А.Ф.Бурденюк пропрацював 25 років.

Викладацька та науково-дослідна робота А.Ф. Бурденюка високо оцінена Верховною Радою СРСР. Він був нагороджений орденом Жовтневої революції і медаллю "За трудовую доблесть", багатьма почесними грамотами Міністерства сільського господарства СРСР, партійної і профспілкових організацій, ректорату інституту, а також нагрудним знаком "Отличник социалистического сельского хозяйства".

Бурденюк А.Ф. був відомим на терені колишнього СРСР та за кордоном теоретиком і клініцистом з питань ветеринарної хірургії.

Основним напрямом його наукової роботи було дослідження хвороб кінцівок у продуктивних тварин та розробка ефективних методів їх лікування. Ним уперше були вивчені питання хвороб кінцівок у свиней та створений окремих науково-практичний напрям – хірургія у свинарстві. Крім того, професор А.Ф. Бурденюк є одним із перших авторів праць щодо артрозу у великої рогатої худоби та видових особливостей кістково-суглобової патології у тварин, одним із фундаторів теоретичного і практичного обґрунтування використання лазерного випромінювання для лікування тварин.

Під безпосереднім керівництвом та за його участі вихована ціла плеяда відомих вітчизняних учених – ветеринарних хірургів: доктор ветеринарних наук, професор, академік НААН України, заслужений працівник Вищої школи України Власенко Володимир Максимович, доктор ветеринарних наук, професор, заслужений працівник Вищої школи України Панько Іван Семенович, доктор ветеринарних наук, професор Іздепський Віталій Йосипович.

Методологічні основи і тематика наукових досліджень, започатковані професором А.Ф. Бурденюком, продовжують розроблятися і нині – як на кафедрі хірургії, так і у відгалуженнях його наукової школи в Україні. На сьогодні, враховуючи послідовників учнів професора А.Ф. Бурденюка, цією науковою школою підготовлено 8 докторів та 35 кандидатів наук.

Нині над докторськими дисертаціями працюють ще 4 представники цієї школи та готуються до захисту 12 кандидатських дисертацій. Крім того, на кафедрі діє єдина в Україні проблемна науково-практична лабораторія з питань ветеринарної хірургії, на базі якої працює спеціалізована вчена рада із захисту докторських дисертацій за спеціальністю 16.00.05 – ветеринарна хірургія.

З 1992 року кафедрі хірургії очолює В.М. Власенко, доктор ветеринарних наук, професор, академік Національної академії аграрних наук України. Водночас він 28 років був ректором Білоцерківського державного агроуніверситету. Завдяки його зусиллям на факультеті ветеринарної медицини та кафедрі хірургії створено висококваліфікований науково-педагогічний колектив та потужна матеріально-технічна база. В науковій роботі та навчальному процесі широко використовуються сучасні засоби біохімічного аналізу, працюють міжкафедральна та лабораторія новітніх методів досліджень (імуноферментного аналізу та полімеразно-ланцюгової реакції), лазерна, рентге-

нологічна апаратура, інструментальні методи досліджень (лапароскопія, офтальмоскопія, сонографія). На факультеті ветеринарної медицини працює спеціалізована вчена рада із захисту докторських і кандидатських дисертацій за спеціальностями: 16.00.01 – діагностика і терапія тварин, 16.00.02 – патологія, морфологія, онкологія тварин та 16.00.05 – ветеринарна хірургія, головою якої є В.М. Власенко. Він збагатив ветеринарну науку і практику новаторськими розробками в галузі зубо-щелепної хірургії, профілактики дефіциту фтору, епізоотологічного дослідження екосистеми, екополітики і організації ветеринарної справи в Україні. Під його керівництвом уперше в Україні розроблені методики застосування лазерів при гнійно-некротичних процесах, впливу на організм через біологічно активні точки і рефлексогенні зони, які розширилися в університеті внаслідок вивчення біохіміками, біофізиками, генетиками впливу лазера на клітину, ембріони, тканини, організм тварин, птиці, рослин, а також опромінення крові *in vivo* та *in vitro*. Під його керівництвом розроблена методика організації ветеринарного забезпечення тваринництва в ринкових умовах, переведення ветеринарної медицини на господарський розрахунок та приватну практику. Зокрема, під його керівництвом було розроблено більше 20 проєктів нормативно-правових документів з питань реорганізації ветеринарної служби України. Він є співавтором Закону України “Про ветеринарну медицину”.

Результати наукових досліджень В.М. Власенка та методично-педагогічні підходи викладені в понад 150 опублікованих працях, серед яких 24 підручників і навчальних посібників та монографій, 5 наукових рекомендацій, 3 патенти. В. М. Власенко обраний дійсним членом (академіком Національної академії аграрних наук України та Міжнародної ветеринарної академії (Росія), є генерал-майором ветеринарної служби України, визнаний Нью-Йоркським біографічним інститутом “Людиною року”, Лауреат премії Національної академії аграрних наук України (2010) “За вагомі досягнення в аграрній науці”.

Співробітники кафедри хірургії беруть активну участь у міжнародних проєктах спільно з Ліонською національною школою ветеринарної медицини (Франція) та університетом штату Каліфорнія (США). На кафедрі ведеться підготовка науково-педагогічних кадрів для інших вишів України (Сумський національний аграрний університет, Одеський державний аграрний університет, Дніпропе-

тровський національний аграрний університет) та наукових установ Національної академії аграрних наук України.

Наукова школа має відгалуження у вищих навчальних закладах України:

Іздепський В.Й. працював у Полтавській державній аграрній академії завідувачем кафедри хірургії і акушерства, а нині завідує кафедрою хірургії та хвороб дрібних домашніх тварин Луганського національного аграрного університету; Стоцький О.Г. – доцент, викладає курс "Ветеринарна хірургія" у Сумському національному аграрному університеті; а також на виробництві – доктор ветеринарних наук Березовський А.В. керує науково-виробничим об'єднанням "Бровафарм".

Основні напрями науково-дослідної роботи школи:

Зубо-щелепна хірургія (академік НААН України В.М. Власенко, професор М.Г. Ільніцький).

Діагностична і оперативна лапароскопія (професор М.Г. Ільніцький).

Вивчення клініко-патогенетичної ролі та діагностичного значення гемостазу і розробка методів його корекції (член-кореспондент НААН України М.В. Рубленко).

Застосування лазерного випромінювання у ветеринарній медицині (керівник – академік НААН України В.М. Власенко).

Створення сучасних анестезіологічних програм для ветеринарної хірургії (академік УААН В.М.Власенко, С.В. Рубленко).

Розробка лікувально-профілактичних заходів у разі хвороб кінцівок у високопродуктивних тварин (професор І.С. Панько, М.В. Рубленко, В.І. Козій).

Патогенетичне обґрунтування імунотерапії за хірургічної патології у тварин (професори В.Й.Іздепський, М.В. Рубленко).

Вивчення видових особливостей запальної реакції у тварин та розробка засобів її регуляції (член-кореспондент Національної академії наук України, професор, лауреат премії НААН України "За видатні досягнення в аграрній науці", 2010 р. М.В.Рубленко);

Розробка методів і засобів сорбційної терапії у ветеринарній медицині (професори В.Й. Іздепський, М.Г. Ільніцький).

Теми наукових розробок за замовленням Мінагрополітики України:

Власенко В.М. "Розробити нормативні документи щодо переве-

дення ветеринарної медицини на приватну практику" (1999, 2000 рр.).

Власенко В.М.

Панько І.С.

Іздепський В.Й.

Рубленко С.В.

Ільницький М.Г.

Власенко В.М. "Розробка нормативних документів з питань ветеринарної медицини і положення про районну державну лікарню ветеринарної медицини; положення про службу ветеринарної медицини приватно-орендних підприємств, селянських спілок, кооперативних господарств; форми обліку роботи служб ветеринарної медицини приватно-орендних підприємств та інших форм приватних господарств (журнали, акти, протоколи тощо); інші нормативні документи на замовлення Державного департаменту ветеринарної медицини України" (2000, 2001, 2002 pp.).

Панько І.С. "Опрацювати лікувально-профілактичні заходи за хвороби кінцівок у високопродуктивних корів" (2001–2003 pp.)

Іздепський В.Й. "Застосування сорбентів на кремній-органічній основі у ветеринарній медицині" (1997–1999 pp.).

Рубленко М.В. "Розробити лікувально-профілактичні заходи за асоційованого перебігу хірургічної, акушерської та внутрішньої патології у високопродуктивних корів" (2007–2010 pp.).

Ільніцький М.Г. "Розробити лікувально-профілактичні заходи за внутрішньої, акушерської та хірургічної патології у коней" (2008–2010 pp.).

Теми захищених дисертаційних робіт:

Бурденюк А.Ф.: кандидатська – "Флегмона венчика у лошадей" (Київ, 1947-1948); докторська – "Трещины копытец у свиней как отдельное заболевание" (Харків, 1959-1960).

Під керівництвом професора Бурденюка А.Ф. захистили дисертації:

1. **Задвірний Ф.Л.:** кандидатська – "Новые данные по исследованию родового процесса у свиней" (Казань, 1964).– 182 с.

2. **Бабак І.М.:** кандидатська – "Артроз у телят (морфологические изменения и некоторые вопросы этиологии)"(Белая Церковь, 1966).– 164 с.

3. **Власенко В.М.:** кандидатська – "Морфологические и функциональные изменения у поросят после срезания зубов" (Белая Церковь, 1967).

4. **Панько І.С.:** кандидатська – "Интраартериальные инъекции антибиотиков с новокаином при послезащурных осложнениях на конечностях у крупного рогатого скота" (Белая Церковь, 1968), 150 с.; докторська – "Болезни заплюсны у быков при интенсивном откорме" (Ленинград, 1985).– 270 с.

5. **Сацков Ф.Г.:** кандидатська – “Лимфатическая система пальцев крупного рогатого скота в норме и при некоторых заболеваниях” (Белая Церковь, 1969).– 171 с.

6. **Іздепський В.Й.:** кандидатська – “Некроз ахиллового сухожилия у откормочных бычков” (Казань, 1980).

7. **Березовський А.В.:** кандидатська – “Тендовагиниты в области тарсального сустава у быков-производителей и меры их профилактики” (Казань, 1982).– 168 с.

8. **Тихонюк Л.А.:** кандидатська – “Характеристика синовиальной жидкости суставов конечностей молодняка крупного рогатого скота в норме и при костно-суставной патологии Д-гиповитаминозного происхождения в условиях интенсивного откорма” (Ленинград, 1984).– 192 с.

Під керівництвом професора Власенка В.М. захистили дисертації:

1. **Ільніцький М.Г.:** кандидатська – “Применение CO₂ лазера при лечении ран у свиней (клинико-экспериментальные исследования) (Харьков, 1990).– 180 с.

2. **Козій В.І.:** кандидатська – “Лазерная рефлексотерапия при артритах у свиней (клинико-экспериментальные исследования)” (Харьков, 1990).

3. **Козій В.І.:** докторська – “Ламініт у високопродуктивних корів (етіологія, патогенез, лікування і профілактика)” (Біла Церква, 2007).– 270 с.

Під керівництвом професора Панька І.С. захистили кандидатські дисертації:

1. **Нагорний В.В.:** «Сравнительная оценка овариоэктомии и медикаментозных методов торможения половой функции свинок при откорме» (Харьков, 1989).– 158 с.

2. **Рубленко М.В.:** “Лазеротерапия при артритах у свиней” (Казань, 1989).– 160 с.

3. **Стадник П.О.:** «Гнійні пододерматити у високопродуктивних корів (деякі питання розповсюдження, патогенезу та лікування)» (Київ, 1996).– 153 с.

4. **Іздепський В.Й.:** докторська – “Артриты у свиней” (Киев, 1993).– 420 с.

5. **Власенко В.М.:** докторська – "Використання лазерів у ветеринарній хірургії" (Київ, 1996).

6. **Петрик М.В.:** кандидатська – "Застосування антисептичних емульсій із димексидом при гнійно-некротичних процесах у ділянці пальців у високопродуктивних корів" (Біла Церква, 2006).– 153 с.

Під керівництвом професора Іздепського В.Й. захистили дисертації:

1. **Рубленко С.В.:** кандидатська – "Стан протеолітичної та фібринолітичної систем у синовіальній рідині молодняку великої рогатої худоби в нормі та при асептичних артритих" (Київ, 1997).– 168 с.

2. **Черняк С.В.:** кандидатська – "Зміни синовіоцитограми, функціональної активності нейтрофілів і лімфоцитів при асептичних артритих у телят (клініко-експериментальні дослідження)" (Біла Церква, 1999).– 158 с.

3. **Чорнозуб М.Л.:** кандидатська – "Зміни білків і білково-вуглеводних сполук у синовіальній рідині та сироватці крові при асептичних артритих у молодняку великої рогатої худоби (клініко-експериментальні дослідження)" (Біла Церква, 1999).– 164 с

4. **Стоцький О.Г.:** кандидатська – "Зміни вмісту загального білка, ліпідів і протеїназно-інгібіторного потенціалу синовіальної рідини та плазми крові при асептичних артритих у коней" (Біла Церква, 1999).– 185 с.

5. **Киричко Б.П.:** кандидатська – "Стимулююча і сорбційна терапія при гнійно-некротичних процесах у ділянці пальця у високопродуктивних корів" (Біла Церква, 2001).– 164 с.

6. **Панасова Т.Г.:** кандидатська – "Параанальний аденіт у собак (патогенез і патогенетичні методи лікування)" (Біла Церква, 2003).– 155 с.

7. **Кулинич С.М.:** кандидатська – «Стан фібринолізу при асептичному та гнійному запаленні у великої рогатої худоби» (Біла Церква, 2003).– 184 с.

8. **Рубленко М.В.:** докторська – «Патогенетичні особливості запальної реакції у свиней при хірургічних хворобах та методи їх лікування» (Біла Церква, 2000).– 326 с.

9. **Ільніцький М.Г.:** докторська – «Патогенетичне обґрунтування засобів детоксикаційної терапії і профілактики ранової інфекції у свиней» (Біла Церква, 2002).– 320 с.

10. **Замазій А.А.:** кандидатська – “Вікова динаміка показників специфічної резистентності клінічно здорових коней та при асептичних артритих (за результатами досліджень синовії та крові)” (Біла Церква, 2003).– 167 с.

11. **Передера Р.В.:** кандидатська – “Динаміка макро- і мікроелементів, антиоксидантної активності крові та синовії в патогенезі асептичних артритів у коней та при їх лікуванні” (Біла Церква, 2003).– 135 с.

12. **Меженський А.О.:** кандидатська – “Застосування фітосорбентів для лікування ран у великої рогатої худоби” (Біла Церква, 2003).– 165 с.

13. **Марунчин А.А.:** кандидатська – «Анестезія диких тварин і птахів в умовах зоопарку» (Біла Церква, 2005).– 181 с.

14. **Лазоренко А.Б.:** кандидатська – “Патогенетичне обґрунтування сорбційної терапії при гнійних ранах у коней” (Біла Церква, 2005).– 174 с.

Під керівництвом професора Рубленка М.В. захистили дисертації:

1. **Хансєв В.В.:** кандидатська – “Гемостаз та його корекція при хірургічній інфекції у собак” (Біла Церква, 2004).– 165 с.

2. **Яремчук А.В.:** кандидатська – “Тканинний гемостаз у собак і великої рогатої худоби при лікуванні гнійних ран із застосуванням мазей на гідрофільній основі” (Біла Церква, 2006).– 152 с.

3. **Петренко О.О.:** кандидатська – “Екстракапсулярна екстракція катаракти у собак і котів” (Біла Церква, 2007).– 130 с.

4. **Данільченко С.І.:** кандидатська – “Гемостаз при абдомінальній хірургічній патології у тварин та його корекція при гнійному перитоніті у собак” (Біла Церква, 2007).– 152 с.

5. **Пустовіт Р.В.:** кандидатська – “Гемостаз та його корекція при переломах трубчастих кісток у собак” (Біла Церква, 2008).– 167 с.

6. **Андрієць В.Г.:** кандидатська – “Судинно-тромбоцитарний гемостаз та його корекція при абдомінальній хірургічній патології у собак і свиней” (Біла Церква, 2009).– 176 с.

Під керівництвом професора Ільніцького М.Г. захистили дисертації:

1. **Ємельяненко О.В.:** кандидатська – “Клініко-експериментальне обґрунтування лапароскопічної оваріоектомії у сук та свинок” (Біла Церква, 2007).– 141 с.

2. **Смурна О.В.:** кандидатська – “Застосування екстракортикального остеосинтезу та гідроксилапатиту “Кеграп” при переломах клубової кістки у собак” (Біла Церква, 2009).– 121 с.

Основні наукові здобутки школи

1. **Бурденюк А.Ф.** Хирургия в свиноводстве. – К.: Урожай, 1966.
2. **Бурденюк А.Ф.** Болезни конечностей у продуктивных животных. – К.: Урожай, 1976.
3. **Панько И.С.** Болезни конечностей крупного рогатого скота (спецхозов и промышленных комплексов). – К.: Высшая школа, 1982. – 18 с.
4. **Панько И.С., Издепский В.И.** Рекомендации по диагностике и профилактике коллаgenoза у бычков.– К.: МСХ УССР, 1982.– 9 с.
5. **Власенко В.М., Панько И.С., Издепский В.И.** Общее и местное обезболивание в ветеринарной практике.– Белая Церковь, 1986.– 42 с.
6. **Панько И.С., Издепский В.И.** Методические рекомендации по диагностике и профилактике поражений пяточного сухожилия у быков. – К.: МСХУССР, 1984.– 8 с.
7. **Панько И.С., Власенко В.М., Издепский В.И.** и др. Применение лазера в ветеринарии – К.: Урожай, 1987.– 88 с.
8. **Бурденюк А.Ф., Власенко В.М.** Грыжи у животных: Учеб. пособ. для сред. спец. учеб. завед. по спец. "Ветеринария". – К.: Высшая школа, 1987.– 80 с.
9. **Панько И.С., Калашник И.** Практикум по общей и частной ветеринарной хирургии – М.: Агропромиздат, 1988.– 303 с.
10. **Бурденюк А.Ф., Власенко В.М., Панько И.С.** Хирургические болезни сельскохозяйственных животных: Учеб. пособ. для фак. повыш. квалиф. спец. с. х. – К.: Урожай, 1988.– 168 с.
11. **Панько И.С., Издепский В.И.** Активные методы обучения в курсе ветеринарной хирургии. – Белая Церковь, 1988.– 3 с.
12. **Власенко В.М., Панько И.С., Тихонюк Л.А.** и др. Ветеринарная диспансеризация сельскохозяйственных животных (справочник) – К.: Урожай, 1991. – 300 с.
13. **Власенко В.М.** Словник термінів ветеринарної хірургії: Навч. посіб. для учнів серед. спец. навч. закл. зі спец. "Ветеринарія". – К.: Вища школа, 1992.– 323 с.

14. **Панько І.С., Власенко В.М., Издепский В.И.** Применение новокаина в ветеринарной практике.– К.: Урожай, 1993. – 136 с.
15. **Власенко В.М., Магда І.І., Пономаренко Є.М.** Оперативна хірургія: Практикум.– К.: Вища школа, 1993.– 199 с.
16. **Панько І.С., Борисевич В.Б., Терес М.О., Издепський В.Й.** Спеціальна ветеринарна хірургія.– К.: Вид-во УСГА, 1993. – 401 с.
17. **Панько І.С., Власенко В.М., Издепський В.Й.** та ін. Патогенетична терапія при запальних процесах у тварин. – К.: Урожай, 1994. – 253 с.
18. **Власенко В.М., Тихонюк Л.А.** Хірургія в молочному тваринництві. – К.: Урожай, 1994. – 176 с.
19. **Власенко В.М., Тихонюк Л.А.** Хірургія в конярстві. – К.: Урожай, 1995. – 256 с.
20. **Магда І.І., Власенко В.М., Воронін І.І.** та ін. Оперативна хірургія тварин з основами топографічної анатомії і анестезіології: Підручник – К.: Вища школа, 1995. – 295 с.
21. **Полоцький М.Я., Денисенко О.Г., Власенко В.М.** Настільна книга сільського господаря (фермера).– К.: Наш час, 1995. – 575 с.
22. **Власенко В.М.** Закон України “Про ветеринарну медицину”. – К.: Відомості Верховної Ради України.– Ветінформ, 1996.– 56 с.
23. **Издепський В.Й., Рубленко М.В., Ільницький М.Г.** та ін. Рекомендації щодо використання ентеросгелю та комплексних препаратів на його основі в практиці ветеринарної медицини // Рекоменд. розглянути і затвердж. на засіданні секції "Ветеринарна медицина" НТР Мінсільгосппроду України. – К., 1996, – 13 с.
24. **Издепський В.Й., Власенко В.М., Панько І.С.** та ін. Рекомендації щодо використання лазерів у ветеринарній хірургії // Рекоменд. розглян. і затвердж. на засіданні секції "Ветеринарна медицина" НТР Мінсільгосппроду України. – К., 1996. – 26 с.
25. **Издепський В.Й., Рубленко М.В., Ільницький М.Г.** та ін. Рекомендації щодо застосування ізатизону в практиці ветеринарної медицини // Рекоменд. розглян. і затвердж. на засіданні секції "Ветеринарна медицина" НТР Мінсільгосппроду України. – К., 1996. – 15 с.
26. **Тихонюк Л.А., Левченко В.І.** та ін. Диспансеризація великої рогатої худоби // Метод. реком. Держ. департ. вет. медицини – К., 1996. – 60 с.
27. **Власенко В.М., Тихонюк Л.А.** Хірургія у свинарстві і вівчарстві. – К.: Урожай, 1998. –320 с.

28. **Панько І.С., Власенко В.М., Іздепський В.Й.** та ін. Загальна ветеринарна хірургія. – Біла Церква, 1998. – 263 с.
29. **Панько І.С., Власенко В.М., Іздепський В.Й.** та ін. Загальна ветеринарна хірургія. – Біла Церква, 1999. – 263 с.
30. **Панько І.С., Веремий Е.И., Лукьяновский В.А.** Общая хирургия ветеринарной медицины. – Минск: Ураджай, 2000. – 526 с.
31. **Власенко В.М., Тихонюк Л.А.** Ветеринарна анестезіологія. – Біла Церква, 2000. – 335 с.
32. **Власенко В.М., Чернецький Є.А.** Коріння Білоцерківсько-го державного аграрного університету (Нариси історії). – Біла Церква, 2000. – 36с.
33. **Панько І.С., Власенко В.М., Рубленко М.В.** та ін. Довідник з ветеринарної хірургії. – Біла Церква, 2001. – 203 с.
34. **Веремей Э.И., Власенко В.М., Тихонюк Л.А.** та ін. Оперативная хирургия с основами топографической анатомии. – Минск, Ураджай, 2001. – 538 с.
35. **Власенко В.М.** Закон України “Про ветеринарну медицину”. – К.: Відомості Верховної Ради України. – Ветінформ, 2002. – 43 с.
36. **Панько І.С., Власенко В.М., Гамота А.А.** та ін. Спеціальна ветеринарна хірургія. – Біла Церква, 2003. – 416 с.
37. **Власенко В.М., Тихонюк Л.А., Рубленко М.В.** Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія (загальна частина) / В.М. Власенко. – Біла Церква: БДАУ, 2003. – 511 с.
38. **Панько І.С.** Профессиональная этика врача ветеринарной медицины: Учебное пособие. – СПб.: Издательство «Лань», 2004. – 288 с.
39. **Власенко В.М., Рубленко М.В., Козій В.І.** та ін. Антисептика та асептика у ветеринарній хірургії. – Біла Церква, 2005. – 71 с.
40. **Власенко В.М., Рубленко С.В.** Моніторинг анестезованих тварин. – Біла Церква, 2006. – 32 с.
41. **Панько І.С., Нагорний В.В., Стадник П.О.** та ін. Лікувально-профілактичні заходи при хворобах кінцівок: Рекомендації для лікарів ветеринарної медицини. – Біла Церква, 2005. – 22 с.
42. **Панько І.С.** Професійна етика лікаря ветеринарної медицини. – Біла Церква. 2006. – 272 с.
43. **Власенко В.М., Тихонюк Л.А., Рубленко М.В.** Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія (спеціальна частина). – Біла Церква: БДАУ, 2006. – 544 с.

44. **Панько І.С., Петрик М.В.** Гнійно-некротичні хвороби пальців у високо продуктивних корів.– Київ, 2007.– 62 с.
45. **Власенко В.М., Ільніцький М.Г., Рубленко М.В.** та ін. Використання лапароскопії у ветеринарній хірургії: Методичні рекомендації. – Біла Церква, 2007.– 24 с.
46. **Власенко В.М., Тихонюк Л.А.** Словник термінів ветеринарної хірургії. – Біла Церква: БНАУ, 2008. – 360 с.
47. **Власенко В.М., Левченко В.І., Рубленко М.В.** та ін. Тлумачний словник клінічних термінів ветеринарної медицини.– К.: Урожай, 2008.– 280 с.
48. **Рубленко С.В.** Анестезіологічне забезпечення тварин: Метод. рекомендації. – Біла Церква, 2008. – 38 с.
49. **Панько І.С., Власенко В.М., Рубленко М.В.** та ін. Загальна ветеринарна хірургія. – Біла Церква: БНАУ, 2008. – 325 с.
50. **Власенко В.М., Рубленко М.В., Тихонюк Л.А.** та ін. Оперативна хірургія з основами топографічної анатомії, анестезіологія (навчальний посібник з елементами кредитно-модульної системи організації навчального процесу) – Біла Церква: БНАУ, 2009. – 275 с.
51. **Безуглий М.Д., Богданов Г.О., Власенко В.М.** та ін. Мала енциклопедія фізіології. Т 1.– Львів, 2009. – 498 с.
52. **Власенко В.М., Рубленко М.В., Ільніцький М.Г.** та ін. Сучасні методи інструментальних досліджень у ветеринарній медицині: Методичні рекомендації. – Біла Церква, 2010. – 104 с.
53. **Влізло В.В., Рубленко М.В., Тихонюк Л.А., Чернозуб М.П.** Зміщення сичуга у корів: Методичні рекомендації. – Київ, 2010. – 36 с.

Теми дисертацій, які виконуються на кафедрі хірургії

Кандидатські дисертації:

1. **Краєвський С.А.** “Порівняльна ефективність використання різних видів шовного матеріалу при хірургічних операціях у тварин”.
2. **Матвієнко С.Г.** “Судинно-тромбоцитарний гемостаз та його корекція при рановому процесі у тварин”.
3. **Підборська Р.В.** “Озонотерапія у комплексному лікуванні собак з ранами”.
4. **Романенко Р.Г.** “Застосування ненаркотичних анальгетиків як компонент анестезіологічного забезпечення у дрібних домашніх тварин”.

5. **Бабенюк С.П.** “Етологічні та технологічні фактори розвитку захворювань кінцівок та їх профілактика у високопродуктивних корів”.

6. **Пирин Б.В.** “Моніторинг анестезованих собак різного віку за показниками варіабельності серцевого ритму”.

7. **Грібінюк О.В.** “Етіопатогенез та лікувально-профілактичні заходи щодо хвороб кінцівок у великої рогатої худоби чорно-рябої молочної та м'ясної порід південного типу”.

8. **Павлюк Я.Я.** “Опрацювання лапароскопії для діагностики хірургічної патології черевної порожнини та при виконанні малоінвазивних операцій у тварин”.

9. **Шаганенко В.С.** “Клініко-патогенетичне значення оксиду азоту при хірургічній патології”.

10. **Мельников В.В.** “Клініко-патогенетичне значення цитокінінів та їх корекція при хірургічній інфекції у тварин”.

11. **Арсеєнко Д.В.** “Хвороби пародонту у собак”.

12. **Жорник Д.В.** “Використання сучасних алопластичних матеріалів та одноповерхових швів при лікуванні пупкових гриж у свиней”.

Докторські дисертації:

1. **Власенко С.А.** “Патогенетичні механізми порушень репродуктивної функції корів при хворобах кінцівок”.

2. **Рубленко С.В.** “Обґрунтування та клініко-патогенетична оцінка сучасних схем анестезії у тварин залежно від типу больової реакції”.

Виконуються наукові дослідження за держзамовленням. Ведеться розробка нових засобів для лікування ран, місцевих анестетиків, механізованих способів ветеринарної обробки тварин, нових протизапальних засобів.

Здобутки наукової школи не тільки забезпечують перспективу її функціонування, а й широко впроваджуються у ветеринарну практику. При кафедрі хірургії БНАУ діють на постійній основі докторантура (4 чол.) і аспірантура (6 чол.). Із 2003 року розпочалася підготовка аспірантів з інших вишів України.

Віктор Григорович ГЕРАСИМЕНКО

(1937–2009)

*доктор біологічних наук, професор,
академік УААН*

У 1990 р. обраний членом-кореспондентом, а у 2002 р. – дійсним членом (академіком) УААН. З 1991 р. – академік-секретар відділення тваринництва і ветеринарної медицини УААН, голова експертної ради з питань фізіології і біохімії тварин УААН, член навчально-методичної комісії з екології та біотехнології, а також член фармакологічної ради МАП України.

НАУКОВА ШКОЛА З БІОТЕХНОЛОГІЇ

Основні напрями науково-дослідної роботи школи:

- а) вивчення біологічних процесів, природоохоронна спрямованість у визначенні залежності стану тваринного організму від рівня важких металів у міграційному ланцюзі "грунт - рослинність - тваринний організм";
- б) розробки технологій одержання і промислового виробництва вітчизняних препаратів протианемічної дії з антиоксидантними та імуномодулюючими властивостями;
- в) проведення фундаментальних та прикладних досліджень з метою оцінки стану навколишнього середовища в умовах сільськогосподарського виробництва; складання прогнозів щодо змін якісних характеристик біосфери і розробка методів запобігання її забрудненню;

г) біотехнології створення біологічно активних речовин пролонгованої дії з використанням елементів нанотехнологій.

Народився Віктор Григорович в с. Плоске Хойнікського району Гомельської області, що в Білорусі. У 1960 р. з відзнакою закінчив ветеринарний факультет Білоцерківського сільськогосподарського інституту, у 1970 р.– з відзнакою біологічний факультет Київського державного університету ім. Т.Г.Шевченка за спеціальністю – біохімія.

У 1960-1963 рр. працював завідувачем ветеринарної дільниці, головним ветлікарем радгоспу "Городецький" Володимирецького району, викладачем Острозької сільськогосподарської школи в Рівненській обл. У 1963-1968 рр.– аспірант кафедри фізіології і патологічної фізіології Білоцерківського сільськогосподарського інституту, асистент кафедри акушерства і штучного осіменіння сільськогосподарських тварин та асистент кафедри органічної і біологічної хімії. У 1967 р. захистив кандидатську дисертацію "Патогенез і последствия алиментарної дистрофії у крупного рогатого скота", у 1982 р.– докторську "Влияние различных уровней минерального питания на биохимические показатели и продуктивность животных". Доктор біологічних наук з 1983 р., професор – з 1994 р. У 1990 р. обраний членом-кореспондентом, а у 2002 р.– дійсним членом (академіком) УААН. З 1978 р. до 2005 р.– проректор з навчально-виховної роботи. З 1991 р.– академік-секретар відділення тваринництва і ветеринарної медицини УААН, голова експертної ради з питань фізіології і біохімії тварин УААН, у 1991-1996 рр.– член бюро відділення тваринництва і ветеринарної медицини УААН, член навчально-методичної комісії з екології та біотехнології, а також член фармради МАП України.

В.Г. Герасименко на теренах колишнього СРСР вперше започаткував викладання біотехнології на факультеті ветеринарної медицини БДАУ (1988р.), під його керівництвом розроблено базову навчальну програму з цієї дисципліни, а також „Програму кандидатського іспиту зі спеціальності – біотехнологія”; співавтор базової „Програми з біології продуктивності сільськогосподарських тварин". Дослідження в такому обсязі і на такому рівні в Україні виконано вперше.

Важливим у наукових дослідженнях В.Г. Герасименка є фундаментальний підхід до вивчення біологічних процесів, природоохоронна спрямованість у визначенні залежності стану тваринного ор-

ганізму від рівня важких металів у міграційному ланцюзі "грунт - рослинність - тваринний організм". Ним доведено, що важкі метали є більш небезпечними забруднювачами навколишнього середовища.

У 1992 р. за участю В.Г. Герасименка було створено Проблемну науково-дослідну еколого-біотехнологічну лабораторію, у 1996 р. на її базі – Науково-дослідний інститут екології і біотехнології у складі Білоцерківського державного аграрного університету. Пріоритетними в НДІ екології і біотехнології БДАУ є наукові дослідження з розробки технологій одержання і промислового виробництва вітчизняних препаратів протианемічної дії з антиоксидантними та імуномодулюючими властивостями. На основі досягнень молекулярної біології, біохімії, фізичної та колоїдної хімії розроблено технології одержання і пілотного виробництва 26 препаратів, зокрема залізомідемісного препарату Куфер (ТУ У 46.15.322-98), залізовмісного – Ферокол (ТУ У 24.4.00493712.003-2002), залізомідекобальтовмісного – Біомет (ТУ У 24.4.00493712.002-2002), залізомідекобальтоцинковмісного

препарату Полімет, а також препаратів Полімет-В₁₂, Полімет-Селен та Вітамет. Підготовлено 26 настанов щодо застосування згаданих препаратів, які пройшли експертизу у ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок, органах стандартизації, фармраді МАП України, затверджені Головою Державного департаменту ветеринарної медицини Міністерства аграрної політики України. Виробниче випробування препарати пройшли в господарствах України та навчально-дослідному господарстві "Лани" Чеського аграрного університету (м. Прага).

З ініціативи Герасименка В.Г. в 1993 році було створено спеціалізовану вчену раду для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук зі спеціальності 03.00.20 – «біотехнологія», яку він очолював з часу заснування, опублікував понад 350 наукових праць, у тому числі 7 монографій, підручників та навчальних посібників. Має 22 патенти, розроблено 26 ТУ У. Підготував 3 доктори та 14 кандидатів наук.

Віктор Григорович є піонером викладання біотехнології у колишньому СРСР на зооінженерному факультеті та факультеті ветеринарної медицини БДАУ. Ним видано навчальні посібники "Біохімія продуктивності и резистентности животных" (1987), "Біотехнологія" (1989), "Біотехнологічний словник" (1991), він є співавтором підручника "Генетика сільськогосподарських тварин" (1996), за його редакцією видано підручник "Біотехнологія" (2006), під його керівництвом розроблено базову навчальну Програму з дисципліни "Біотехнологія" для закладів освіти III—IV рівнів акредитації, Програму кандидатського іспиту зі спеціальності «біотехнологія» та базову навчальну Програму з біотехнології та біології продуктивності сільськогосподарських тварин.

На замовлення виробництва академік УААН В.Г. Герасименко зі своєю школою вивчали взаємозв'язані ланцюги ґрунт – рослина – людина, що дозволило обґрунтувати теорію і практику ведення тваринництва на великих промислових комплексах, одержувати чисту продукцію та мати чисте довкілля.

За особистий внесок у розвиток науки, впровадження наукових розробок у виробництво та підготовку висококваліфікованих кадрів для аграрного сектору економіки Указом Президента України Герасименку В.Г. було присвоєно почесне звання "Заслужений діяч науки і техніки України" (1995), нагороджений знаком "Відмінник освіти України" (1998), орденом "За заслуги" III ступеня (2001), трудовою відзнакою «Знак пошани» МАП України та «Почесною відзнакою» Української академії аграрних наук. В.Г. Герасименко був заступником директора науково-методичної ради наукометодцентру аграрної освіти МАП України, членом науково-методичної комісії з біотехнології МОН України, входив до складу навчально-методичної комісії з виховної роботи МАП України, був членом наукової ради з проблем агробіотехнології при Президії УААН; членом спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук із спеціальності – біохімія в Національному аграрному університеті. Ім'я академіка Герасименка В.Г. внесено до Золотого Фонду м. Біла Церква. За заслуги нагороджений орденом «За мудрість, гідність, самовідданість». Віктор Григорович раптово помер у розквіті життєвих сил, сповнений нових наукових ідей і, творчих планів, втілити які в життя йому не судилося. Проте він залишив учнів і послідовників, так само відданих науці, які

успішно продовжать справу свого вчителя і наукового наставника.

В.Г. Герасименко започаткував наукову школу з біотехнології, брав активну участь у створенні розробок біотехнології отримання нового покоління ін'єкційних та пероральних препаратів для ветеринарної медицини і тваринництва. У НДІ екології і біотехнології у тваринництві, яким керував В.Г. Герасименко, завершується розроблення 51 національного стандарту ДСТУ Технічні умови, та ДСТУ Методи визначення.

У 1994 році почала працювати кафедра годівлі сільськогосподарських тварин та біотехнології, яку очолив професор В.Г. Герасименко. Під його керівництвом на кафедрі працювали доценти: В.С. Бомко, О.Ю. Москалик, Г.І. Гришко, М.О. Герасименко, асистентами С.П. Бабенко, М.В.Злочевський, М.О. Мельниченко, М.М. Сломчинський. Кафедра займалася науковими дослідженнями в галузі використання ферментних препаратів у годівлі молодняка великої рогатої худоби та свиней. У цей період асистенти М.В. Злочевський, О.М. Мельниченко успішно захистили кандидатські дисертації.

ПОСЛІДОВНИКИ (ДОКТОРИ НАУК):

Розпутній Олександр Іванович (народ. 1949 р.)

Трансформація важких металів у біотехнологічних системах з виробництва яловичини і свинини: дис. доктор с.-г. наук: 03.00.20 – біотехнологія. Білоцерків. держ. аграр. ун-т. – Біла Церква, 1999.

У 1977 році закінчив факультет ветеринарної медицини Білоцерківського сільськогосподарського інституту. Із 1976 року – старший лаборант держбюджетної тематики при кафедрі органічної і біологічної хімії, з лютого 1977 року – молодший науковий співробітник, далі старший науковий співробітник держбюджетної тематики кафедри органічної і біологічної хімії.

3 травня 1978 року обраний за конкурсом на посаду асистента кафедри органічної і біологічної хімії. У 1988 році захистив дисертацію на тему: «Хіміко-біологічні основи оптимізації мікромінерального живлення в умовах промислової технології» у спеціалізованій раді Львівського зооветеринарного інституту за спеціальностями 03.00.04 – біохімія і 06.01.04 – агрохімія на здобуття наукового

ступеня кандидата біологічних наук. В 1992 році обраний на посаду доцента кафедри органічної і біологічної хімії, а вчене звання доцента було присвоєно у 1993 році.

У 1999 році захищена докторська дисертація. У 2000 році – обраний на посаду професора кафедри органічної і біологічної хімії, а з 2 квітня 2001 року переведений на посаду завідувача кафедри безпеки життєдіяльності БДАУ. Вчене звання присвоєне в червні 2002 року.

6 років був вченим секретарем спеціалізованої вченої ради по захисту кандидатських і докторських дисертацій з біотехнології, членом спеціалізованих рад з біотехнології (Біла Церква, Харків), членом експертної ради ВАК України із зоотехнії та ветеринарної медицини.

Кількість друкованих праць – 110.

Бітюцький Володимир Семенович (народ. 1950 р.)

Біотехнологія одержання комплексних антианемічних препаратів та їх застосування для корекції адаптивних систем організму поросят в постнатальному онтогенезі», 03.00.20 – біотехнологія. Білоцерків. нац. аграр. ун-т.– Біла Церква, 2007.

Закінчив Київський національний університет ім. Т.Г. Шевченка за спеціальністю «біолог-біохімік». 1990 р. – захистив кандидатську дисертацію на тему: «Вплив комплексу цеолітів і біологічно активних речовин на показники метаболізму та продуктивність курчат-бройлерів», 03.00.04 – біохімія. У 1995 р. призначений на посаду доцента кафедри органічної та біологічної хімії. У 2007 р. – захистив докторську дисертацію.

Автор 52 наукових та учбово-методичних праць, співавтор 16 Технічних умов (ТУУ) на препарати та 9 патентів.

З 2007 року очолює кафедру неорганічної і аналітичної хімії.

Мельниченко Олександр Миколайович (народ. 1964 р.)

Теоретичні і практичні аспекти біотехнології виробництва мінерально-вітамінних препаратів та вивчення їх впливу на гомеостаз і продуктивність молодняка сільськогосподар-

ських тварин: дис. доктор вет. наук: 03.00.20 – біотехнологія Білоцерк. нац. аграр. ун-т.– Біла Церква, 2009.

В 1983 році закінчив Золотоніський сільськогосподарський технікум по спеціальності «ветеринарія» з відзнакою. В 1990 р. закінчив Білоцерківський сільськогосподарський інститут по спеціальності „ветеринарна медицина” з відзнакою. З листопада 1994 року – асистент кафедри біохімії, а потім асистент кафедри годівлі с.-г. тварин та біотехнології БДАУ. Після закінчення аспірантури в 1996 році захистив кандидатську дисертацію „Біотехнологія конструювання металоорганічних сполук”. З 2002 року – доцент кафедри. Автор та співавтор більше 55 наукових праць, 9 патентів, 9 ТУ України, 18 ДСТУ, 17 науково-методичних розробок. В 2006 році закінчив навчання в стаціонарній докторантурі.

На сьогодні працює завідувачем кафедри екологія і біотехнології БНАУ.

КАНДИДАТСЬКІ ДИСЕРТАЦІЇ, ЗАХИЩЕНІ ПІД БЕЗПОСЕРЕДНІМ КЕРІВНИЦТВОМ ЗАСНОВНИКА ШКОЛИ

Шваюн Іван Васильович (народ. 1940 р.)

К вопросу изучения нуклеиновых кислот при лейкозах крупного рогатого скота: дис. ... канд. вет. наук.– БЦСГІ, 1976 р. Керівниками кандидатської дисертації були Доронін М.М., Герасименко В.Г. в співкерівництві.

Селезньова Олександра Олександрівна (народ. 1950 р.)

Регуляція активності ендогенних ферментів шляхом їх іммобілізації: дис. ... канд. біол. наук. 03.00.04.– Львів. акад. вет. Медицини, 1993 р.

Янович Дмитро Вадимович

Вплив цеоліту на обмін речовин в організмі птиці: дис. ... канд. біолог. наук 03.00.04.– Львів, 1994 р.

Бітюцький Володимир Семенович (народ. 1950 р.)

Вплив комплексу цеолітів і біологічно активних речовин на показники метаболізму та продуктивність курчат-бройлерів»,

03.00.04 – біохімія. Львів. держ. академ. вет. мед. ім. С.З. Гжицького. – Л., 1990.

Прокопшина Тетяна Борисівна (народ. 1961 р.)

Метаболізм у курчат-бройлерів при введенні в раціон свинцю і корекція показників гомеостазу: 03.00.04 – біохімія. дис. канд. біолог. наук, 1992 р.

Мельниченко Олександр Миколайович

Конструирование биологически активных металлоорганических препаратов и их использование для профилактики алиментарных анемий поросят-сосунов. 16.00.12 – біотехнологія: дис. канд. вет. наук. Білоцерк. держ. аграр. ун-т. – Біла Церква, 1996.

Бабенко Сергій Петрович (народ. 1961 р.)

Оптимізація технологічних режимів і норм згодовування мацеробациліну ГЗ_х свиням на відгодівлі: дис. канд. с.-г. наук: 03.00.20 – біотехнологія. Білоцерк. держ. аграр. ун-т.– Біла Церква, 1999.

Злочевський Михайло Володимирович (народ. 1961 р.)

Біотехнологія одержання і застосування екзогенної іммобілізованої глюкоамілази у годівлі молодняка великої рогатої худоби: 03.00.20 – біотехнологія: дис. канд. с.-г. наук. Білоцерк. держ. аграр. ун-т. – Біла Церква, 1999.

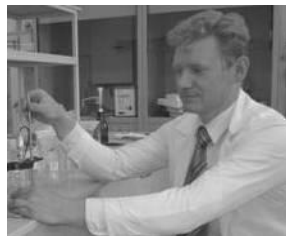
Таргоня Василь Сергійович (народ. 1958 р.)

Обґрунтування основних параметрів метанового зброджування безпідстилкового гною великої рогатої худоби: дис. ... канд. с.-г. наук, 1999 р.

Мерзлов Сергій Віталійович (народ. 1977 р.)

Корекція параметрів біотехнології вермикультування та регламентація використання біомаси черв'яків і сапоніту у виробництві м'яса курчат-бройлерів:

дис. ... канд. с.-г. наук: 03.00.20 – біотехнологія. Білоцерк. держ. аграр. ун-т. – Біла Церква, 2004.

Харчишин Віктор Миколайович (народ. 1977 р.)

Інтенсифікація біотехнології вермікультування шляхом оптимізації використання черв'ячної біомаси та цеолітів у виробництві м'яса і яєць перепелів 03.00.20 – біотехнологія: дис. канд. с.-г. наук. Білоцерк. держ. аграр. ун-т.– Біла Церква, 2005.

Веред Петро Іванович (народ. 1975 р.)

Біотехнологія одержання та вивчення діяльно-

сті застосування вітчизняних препаратів для профілактики анемії поросят у порівнянні з імпорнтними аналогами” 03.00.20 – біотехнологія: дис. канд. с.-г. наук. Білоцерк. держ. аграр. ун-т.– Біла Церква, 2006.

Основні наукові здобутки школи

– Створення технології одержання вітчизняних антианемічних препаратів з антиоксидантними властивостями для задоволення потреб ветеринарної медицини і тваринництва України для профілактики і лікування аліментарних анемій молодяку сільськогосподарських тварин.

– Розроблення методів конструювання антианемічних препаратів з антиоксидантними властивостями.

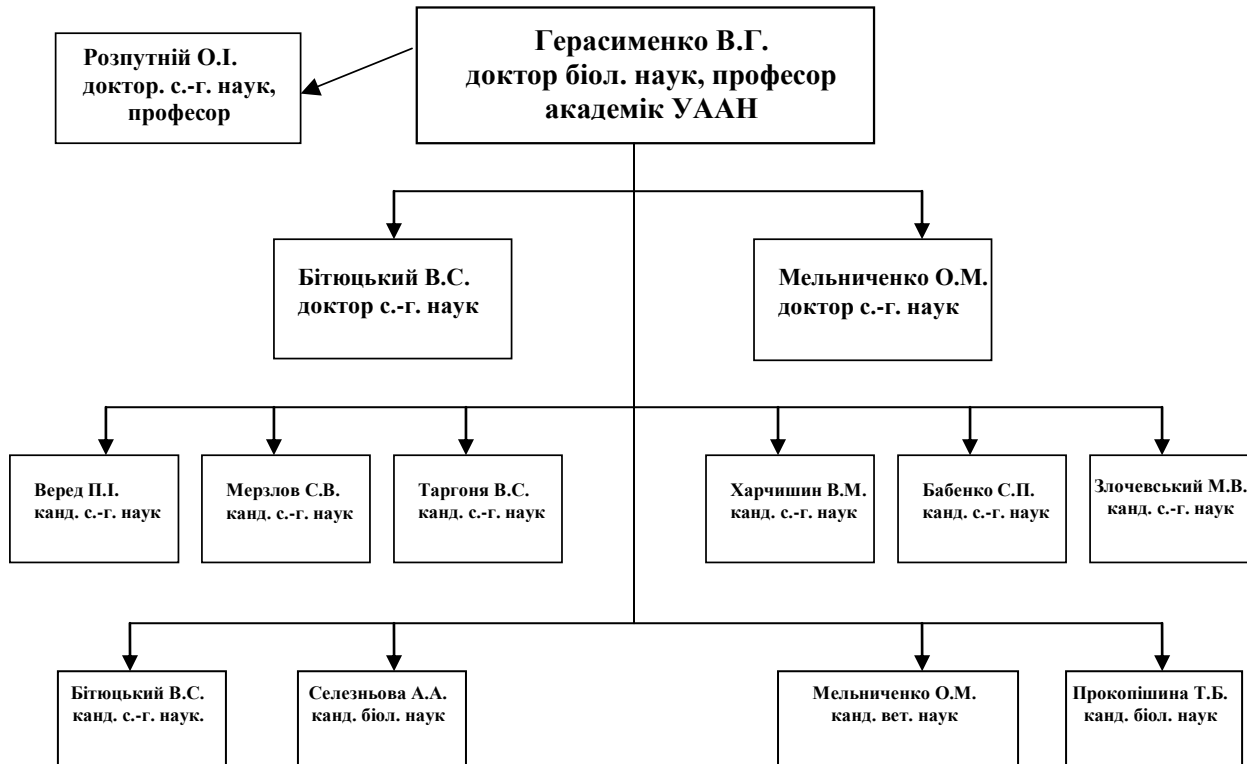
– Визначення оптимальних параметрів технології одержаних препаратів.

– Вивчення фізико-хімічних та біологічних властивостей антианемічних препаратів з антиоксидантними властивостями.

– Проведення адаптування даної технології до промислового виробництва.

– Розроблення технології одержання і пілотного виробництва антианемічних препаратів з антиоксидантними властивостями, методи контролю якості продукції при виготовленні препаратів антианемічної дії.

– Розроблення вимог безпеки та охорони навколишнього середовища щодо виготовлення препаратів антианемічної дії з антиоксидантними і імуномодулюючими властивостями.

– Створення технології одержання комплексних адаптогенних антиоксидантно-мінерально-вітамінних препаратів для молодняку сільськогосподарських тварин для задоволення потреб ветеринарної медицини і тваринництва України у вітчизняних препаратах для профілактики і лікування аліментарних анемії молодняку сільськогосподарських тварин.

– Розроблення методів конструювання комплексних адаптогенних антиоксидантно-мінерально-вітамінних препаратів для молодняку сільськогосподарських тварин.

– Вивчення оптимальних параметрів технології одержання комплексних адаптогенних антиоксидантно-мінерально-вітамінних препаратів для молодняку сільськогосподарських тварин. Вивчення фізико-хімічних та біологічних властивостей комплексних адаптогенних антиоксидантно-мінерально-вітамінних препаратів.

– Проведення адаптування даної технології до промислового виробництва.

– Розроблення технології одержання і пілотного виробництва препаратів.

Перспективи розвитку школи

– Розробка біотехнології створення вітчизняних комплексних вітамінно-мінеральних антианемічних препаратів для профілактики ендемічних мікроелементозів молодняку сільськогосподарських тварин IV покоління з застосуванням новітніх інноваційних нанотехнологій.

– Розробка і конструювання комплексних пребіотичних факторів з метою ефективного застосування вітчизняних пробіотиків.

– Біотехнологія конструювання вітчизняних вискоєфективних білково-вітамінних комплексів з використанням біопродуцентів.

– Біотехнологія і створення вітчизняних металоорганічних преміксів.

Підручники

Біотехнологія: підручник / М.О. Герасименко М.І. Цвіліховський, І.Я. Коцюмбас, П.І. Вербицький; За ред. В.Г. Герасименка:– К.: Інкос, 2006.– 647 с.

Біотехнологія у тваринництві / В.Г. Герасименко, М.О. Герасименко та ін. Генетика сільськогосподарських тварин.– Київ: Урожай, 1996.– С.188–233.

Посібник, програми, методичні рекомендації

Биохимия продуктивности и резистентности животных: Учеб. пособие.– К.: Вища шк., 1987.– 224 с.

Биотехнология: Учеб. пособие.– К.: Вища шк., 1989.– 343 с.

Биотехнологічний словник.– К.: Вища шк., 1991.– 271 с.

Програма з біотехнології для студентів зооінженерного факультету з спеціальності 7.130.201 – зооінженерія / О.П. Лазарев, В.Л. Галяс, О.І. Розпутній, В.С. Бітюцький.– К.: МСГП, 1995.– 16 с.

Програма кандидатського іспиту із спеціальності 03.00.20 – біотехнологія Сільськогосподарські науки / В.Г. Герасименко, М.О. Герасименко, В.Е. Кузнецов та ін.– К.,1999.–14 с.

Биотехнология: Програма для вищих аграрних закладів освіти III-IV рівнів акредитації 7.130501 – „Ветеринарна медицина”/ В.Г. Герасименко, О.М. Мельниченко, М.В. Злочевський, М.О. Герасименко – К.: Аграрна освіта, 2001.

Биотехнология в агросфере: Програма навчальної дисципліни (за вибором студента) для підготовки бакалаврів напрямку 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» (спеціальність «Екологія та охорона навколишнього середовища») у вищих навчальних закладах II–IV рівнів акредитації Міністерства аграрної політики України /В.Г. Герасименко, А.М. Головка, Б.Т. Стегній, М.О. Герасименко, С.В. Мерзлов, О.М. Мельниченко та ін. – Київ: Аграрна освіта, 2008. – 18с.

Екологічні біотехнології: Програма навчальної дисципліни (за вибором студента) для підготовки бакалаврів напрямку 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» (спеціальність «Екологія та охорона навколишнього середовища») у вищих навчальних закладах II–IV рівнів акредитації Міністерства аграрної політики України /В.Г. Герасименко, А.М. Головка, Б.Т. Стегній, М.О. Герасименко, С.В. Мерзлов, О.М. Мельниченко, С.І. Склар.– Київ: Аграрна освіта, 2008 – 18 с.

Биотехнология: Методичні вказівки та робочий зошит до виконання лабораторно-практичних робіт для студентів із спеціальності 7.070801-екологія та охорона навколишнього середовища / В.Г. Герасименко, М.О. Герасименко, О.М. Мельниченко, С.В. Мерзлов, П.І. Веред, В.М. Харчишин, Т.М. Писарук м. Біла Церква, 2008.– 82 с.

Патенти, ДСТУ

Пат. 68862, 7 А61 К33/26. ПА. Спосіб профілактики та лікування анемії новонароджених поросят / В.Г. Герасименко, В.С. Бітюцький, О.М. Мельниченко, М.О. Герасименко, П.І. Веред, В.М. Оксамитний. – № 2003110200; заявл. 12.11.03; опубл. 16.08.04, Бюл.№8.

Пат. 6101 А, 7 А 61К33/26. ПА. Комплексний мінерально-вітамінний препарат для профілактики мікроелементозів новонароджених поросят /В.Г. Герасименко, В.С. Бітюцький, О.М. Мельниченко, М.О. Герасименко. – № 20040907693; заявл. 22.09.04; опубл. 15.04.05, Бюл. № 4.

Пат. 6102 А, 7 А 61К33/26. ПА. Препарат Полімет-В₁₂ для профілактики та лікування анемії новонароджених поросят /В.Г. Герасименко, В.С. Бітюцький, О.М. Мельниченко, М.О. Герасименко. – № 20040907694; заявл. 22.09.04; опубл. 15.04.05, Бюл. № 4.

Пат. 01300 UA, МПК А61К33/26. Спосіб стабілізації біологічно активних речовин / В.Г. Герасименко, В.С. Бітюцький, О.М. Мельниченко, І.А. Псуйко, Н.В. Соболева. – № 20040907989; заявл. 9.02.06; опубл. 14.10.06, Бюл. № 8.

Ветеринарія. Препарати для профілактики та лікування анемічного стану поросят-сисунів. Технічні умови: ДСТУ 4919:2008. / В.С. Бітюцький, В.Г. Герасименко, М.О. Герасименко, О.М. Мельниченко. – [Чинний від 2009-07-01]. Уведено вперше. – К.: Держспоживстандарт України, 2008. – 9 с. – (Національний стандарт України).

Ветеринарія. Препарати для зменшення негативних наслідків під час відлучення поросят від свиноматок. Технічні умови: ДСТУ 4916:2008. / В.С. Бітюцький, В.Г. Герасименко, М.О. Герасименко, О.М. Мельниченко. – [Чинний від 2009-07-01]. Уведено вперше. – К.: Держспоживстандарт України, 2008. – 9 с. – (Національний стандарт України).

Ветеринарія. Препарати комплексні адаптогенні для молодняку свиней на відгодівлі. Технічні умови: ДСТУ 4917:2008./ В.С. Бітюцький, В.Г. Герасименко, М.О. Герасименко, О.М. Мельниченко. – [Чинний від 2009-07-01]. Уведено вперше. – К.: Держспоживстандарт України, 2008. – 9 с. – (Національний стандарт України).

Ветеринарія. Препарати антиоксидантно-вітамінні для супоросних свиноматок. Технічні умови: ДСТУ 4918:2008./ В.С. Бітюцький, В.Г. Герасименко, М.О. Герасименко, О.М. Мельниченко. – [Чинний від 2009-07-01]. Уведено вперше. – К.: Держспоживстандарт України, 2008. – 7 с. – (Національний стандарт України).

Участь в конференціях, симпозиумах

Герасименко В.Г. Конструирование новых ветеринарных препаратов металлов-биотиков парентерального назначения /В.Г.Герасименко, В.С. Битюцкий, А.Н. Мельниченко // Новые фармакологические средства в ветеринарии: Материалы 13-й междунар. конф. (Санкт-Петербург, 22–24 мая 2001г.). – Санкт-Петербург, 2001. – С.26–27.

Бітюцький В.С. Сучасні методи профілактики та лікування анемії поросят-сисунів / В.С. Бітюцький, О.М. Мельниченко // Ветеринарія: матеріали VII-ї міжнар. наук.-практ. конф. [“Наука і освіта“], (Дніпропетровськ, 10–25 лют. 2004 р.) – Дніпропетровськ, 2004. – С. 3–4.

Technology of constructing membrane device of module type for low-molecular connections ultrafiltrating / [V.G. Gerassimenko, V.S. Bitutskiy, A.N. Melnichenko, P.I. Vered] // VII International Conference of Young Scientists / TF, CUA. – Prague, 2005. – P. 42–44.

Микола Наумович ДОРОНІН

(1912 – 1991)

*доктор ветеринарних наук,
професор*

НАУКОВА ШКОЛА З ВЕТЕРИНАРНОЇ ЛЕЙКОЗОЛОГІЇ

Напрями науково-дослідної роботи школи:

- вивчення етіології, епізоотології, патогенезу лейкозу великої рогатої худоби;
- вдосконалення методів діагностики;
- розробка найбільш ефективних методів і засобів профілактики і боротьби з хворобою та впровадження їх у виробництво.

Доронін Микола Наумович народився в 1912 році в м. Алма-Ата. У 1927 році закінчив середню школу, у 1929 – зооветеринарний технікум. До 1932 року працював ветеринарним фельдшером у кочових стадах Алма-Атинського округу. У 1932 році вступив в Алма-Атинський зооветінститут, який закінчив у 1936 році. Працював головним ветеринарним лікарем радгоспу, а потім у Казахському науково-дослідному ветеринарному інституті науковим співробітником.

У 1946 році Доронін М.Н. захистив кандидатську дисертацію на тему “Иммунизация крупного рогатого скота против ящура гидроокисьалюминиевой вакциной”. Після захисту дисертації працював

науковим співробітником, а з 1950 року – директором Казахстанської дослідної ветеринарної станції.

У 1960 році Микола Наумович захистив докторську дисертацію на тему: “Инфекционная плеввропневмония коз”.

З 1953 року Доронін М.Н. перебував на педагогічній роботі. Спочатку працював доцентом кафедри епізоотології Новочеркаського зооветінституту, у 1963 році – завідувачем кафедри епізоотології Львівського зооветінституту. У 1964 році він був обраний на посаду завідувача кафедри епізоотології Білоцерківського сільгоспінституту, де працював до виходу на пенсію.

Працюючи в Білоцерківському СГІ, професор Доронін М.Н. свої наукові пошуки зосередив на вивченні проблем лейкозу великої рогатої худоби. Він першим в Україні створив школу лейкозологів, підготував з цієї проблеми 11 кандидатів наук та одного доктора наук.

За сумлінну працю Микола Наумович неодноразово нагороджувався Верховною Радою Казахстану, Міністерствами сільського господарства СРСР та України, Головним управлінням ветеринарії.

Помер професор Доронін М.Н. в м. Біла Церква у 1991 році.

Послідовники (доктори наук)

1. Бусол Володимир Олександрович

У 1983 році захистив докторську дисертацію на тему “Эпизоотология гемобластозов крупного рогатого скота”.

Працював асистентом кафедри епізоотології та одночасно заступником декана ветеринарного факультету, потім доцентом та завідувачем кафедри епізоотології БДАУ. У 1986 році В.О. Бусол був призначений директором УНДІЕВ (нині – Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини (ІЕКВМ УААН), який очолював до 1996 року.

У 1990 році був обраний дійсним членом УААН та її першим віце-президентом. Цю посаду він обіймав до 1996 року.

У дослідженнях В.О. Бусола провідним напрямом є вдосконалення методів діагностики лейкозу, питання профілактики та боротьби із хворобою. Він є автором 4 монографій та понад 200 публікацій.

Наукові заслуги й авторитет В.О. Бусола широко відомі й ви-

знані за межами України. Він обраний почесним дійсним членом національних академій Росії та Республіки Білорусь.

Бусол В.О.

Мандигра М.С.

Галатюк О.Є.

2. Мандигра Микола Станіславович

У 1975 році захистив кандидатську дисертацію на тему “Некоторые вопросы эпизоотологии и бласттрансформация лимфоцитов крупного рогатого скота при лейкозе”, а в 2000 р. – докторську дисертацію на тему “Епізоотологічний моніторинг лейкозу великої рогатої худоби в Україні та заходи боротьби з ним”.

Працював на посаді асистента, доцента кафедри епізоотології БДАУ, потім старшим науковим співробітником, завідувачем лабораторії епізоотології, а в 1989 р. був призначений директором Рівненської науково-дослідної ветеринарної станції, яку в 1994 році було реорганізовано в Інститут епізоотології УААН.

Наукова діяльність Миколи Станіславовича присвячена вивченню особливостей інфекційного та епізоотичного процесів лейкозу великої рогатої худоби та проведенню заходів боротьби із хворобою, вивченню дії радіонуклідів на організм тварин.

М.С. Мандигра – автор понад 250 наукових публікацій. Під його керівництвом виконано п'ять кандидатських дисертацій.

3. Галатюк Олександр Євстафійович

У 1986 році захистив кандидатську дисертацію на тему “Состояние Т- и В-лимфоцитов в динамике инфекционного процесса при хроническом лимфолейкозе крупного рогатого скота”, а в 2000 р. – докторську дисертацію на тему “Інфекційна анемія та ринопневмонія коней (теоретичне та експериментальне обґрунтування засобів діагностики і профілактики)”.

Працював асистентом, доцентом кафедри епізоотології БДАУ, потім заступником директора з науково-дослідної роботи Інституту епізоотології УААН, з 2001 року – завідувач кафедри заразної патології Державного агроєкологічного університету (м. Житомир).

Наукова діяльність О.Є. Галатюка присвячена вивченню інфекційних хвороб коней.

Кандидатські дисертації, захищені під безпосереднім керівництвом засновника школи:

Бусол В.О. “Матеріали до вивчення епізоотології лейкозу великої рогатої худоби ” (1969).

Свиридов В.Д. “Материалы к изучению нуклеиновых кислот и антигенных свойств тканей при лейкозе крупного рогатого скота”(1970).

Ярчук Б.М. “Некоторые вопросы эпизоотологии, минерального и белкового обмена при лейкозе крупного рогатого скота”(1971).

Котлярова Н.И. “Выявление лейкозного антигена у крупного рогатого скота реакцией анафилаксии”(1975).

Мандигра М.С. “Некоторые вопросы эпизоотологии и бласттрансформация лимфоцитов крупного рогатого скота при лейкозе”(1976).

Шваюн И.В. “Некоторые вопросы обмена нуклеиновых кислот при лейкозе крупного рогатого скота”(1976).

Галатюк О.Є. “Состояние Т- и В-лимфоцитов в динамике инфекционного процесса при хроническом лимфолейкозе крупного рогатого скота”(1986).

Основні наукові здобутки школи

Підручники

1. **Литвин В.П., Ярчук Б.М.** Загальна епізоотологія.– К: Урожай, 1995.– 254 с.
2. **Ярчук Б.М., Вербицький П.І., Литвин В.П.** та ін.– Біла Церква, 2002.– 655 с.

Навчальні посібники

1. Практикум із загальної епізоотології / **Б.М. Ярчук, М.М. Паска, Л.Є. Корнієнко** та ін.– Біла Церква, 1999.– 167 с.
2. Практикум з питань бджільництва та хвороб бджіл / **О.Б. Домбровський, Б.М. Ярчук, Р.В. Тирсін** та ін.– Біла Церква, 2002.– 247 с.
3. Планування ветеринарних заходів / **Л.М. Корнієнко, Л.Є. Корнієнко, Б.М. Ярчук.**– Київ: Центр світової літератури.– 2010.– 319 с.

Монографії

1. **Доронин Н.Н.** Лейкоз крупного рогатого скота.–К.: Урожай, 1969.–206 с.
2. **Доронин Н.Н., Бусол В.А., Субаєв Г.Х.** Лейкоз крупного рогатого скота. – 2-е изд., доп. и перераб. – К.: Урожай, 1976. –199 с.
3. **Бусол В.А., Доронин Н.Н., Мандыгра Н.С.** и др. – К.: Урожай, 1988. – 260 с.
4. Лейкоз великої рогатої худоби / **Б.М. Ярчук, О.Б. Домбровський Р.В. Тирсін** та ін. – К., 2000. – 62 с.
5. Парвовірусні інфекції собак і хутрових звірів / **Л.Є. Корнієнко, В.І. Головаха, О.Б. Домбровський.**– Біла Церква, 2001.– 96 с.
6. Вірусна геморагічна хвороба кролів / **Л.Є. Корнієнко, В.П. Главацький, Б.М. Ярчук** та ін. – Біла Церква, 2001.– 64 с.
7. Чума м'ясоїдних / **Л.Є. Корнієнко, В.В. Власенко, Л.М. Корнієнко, Б.М. Ярчук.**– Біла Церква, 2001. – 176 с.
8. **Ярчук Б.М., Сімоненко М.В., Оненко В.І. Шиншила.**– К., 2002.– 62 с.
9. Факторні хвороби сільськогосподарських тварин / **В.П. Литвин, Л.В. Олійник, Л.Є. Корнієнко** та ін. – К.: Аграрна наука, 2002. – 394 с.
10. Хвороба Ауескі / **Л.Є. Корнієнко, Л.М. Корнієнко, В.С. Білокінь** та ін. – Біла Церква, 2002. – 219 с.
11. **Домбровський О.Б.** Лейкоз великої рогатої худоби / **О.Б. Домбровський, Л.Є. Корнієнко, Б.М. Ярчук, Л.М. Корнієнко, Ю.О. Домбровська.**– Біла Церква, 2003.– С. 209.

12. Сапронозні інфекційні хвороби тварин / **Л.Є. Корнієнко, В.В. Недосков, В.О. Бусол** та ін.: Монографія.– за ред. Л.Є. Корнієнко, В.О. Бусола.– Біла Церква: Білоцерків. держ. аграр. у-т, 2009.– 300 с.

13. Хронічні інфекційні хвороби тварин / **Л.Є. Корнієнко, В.О. Бусол, В.В. Недосков** та ін.; За ред. В.О. Бусола, Л.Є. Корнієнко.– Біла Церква, 2009.– 291 с.

Рекомендації, інструкції, патенти:

1. Рекомендації по селекції крупного рогатого скота на устійчивість к лейкозам (1975, 1979 гг.). Затверджені Міністерством сільського господарства СРСР.

2. Оценка иммунологического статуса крупного рогатого скота, больного гемобластозами (1985 г.). Затверджені Міністерством сільського господарства СРСР.

3. Інструкція із профілактики та оздоровлення великої рогатої худоби від лейкозу № 15–15/220 від 28.09.1992 року. Затверджена Головою Держдепартаменту ветеринарної медицини Міністерства аграрної політики України.

4. Плани основних заходів щодо оздоровлення великої рогатої худоби від лейкозу в господарствах України (1985–1990; 1991–1995; 1996–2000; 2001–2005 рр.). Затверджено Головою Державного департаменту ветеринарної медицини Міністерства аграрної політики України.

5. Інструкція про заходи з профілактики та оздоровлення тваринництва від туберкульозу (1993). Затверджена Головою Державного департаменту ветеринарної медицини Міністерства аграрної політики України.

6. Інструкція про заходи з профілактики та боротьби з бешихою свиней (1993). Затверджена Головою державного департаменту ветеринарної медицини Міністерства аграрної політики України.

7. Інструкція з профілактики та оздоровлення великої рогатої худоби від лейкозу, №21 від 21.12.2007 року. Затверджена Головою Державного комітету ветеринарної медицини України.

Патент, Вих. 9704. А МПК 6А61К35/16. 39/395 Спосіб отримання діагностичної сироватки до вірусу чуми м'ясоїдних № 97115531; Дата подання 13.02.97; Дата прийняття рішення 02.03.2000. Патентний відділ м. Київ.

Загальна кількість публікацій засновника школи та його послідовників складає понад 800.

У 1982 році на базі кафедри епізоотології відбувся Всесоюзний симпозіум з проблем лейкозу людини і тварин, в якому взяли участь вчені-лейкозологи 5-ти всесоюзних та 20-ти республіканських НДІ з проблем лейкозології, а також учені 12-ти медичних та ветеринарних вищих навчальних закладів.

Бусол В.О. – академік УААН, працював першим віце-президентом УААН, член науково-методичної ради секції “Ветеринарна медицина” Мінагрополітики України.

Мандигра М.С. – член-кореспондент УААН, член науково-методичної ради секції “Ветеринарна медицина” Мінагрополітики України.

Ярчук Б.М. – член науково-методичної ради секції “Ветеринарна медицина” Мінагрополітики України.

Перспективи розвитку школи

На базі кафедри створено проблемну науково-дослідну лабораторію з вивчення лейкозів великої рогатої худоби (Наказ Міністерства сільського господарства та продовольства України №122 від 29.10.1992 року).

Готуються докторські та кандидатські дисертації в БНАУ, НУБіП та Інституті епізоотології НААНУ.

Йосип Станіславович ЗАГАЄВСЬКИЙ

(1906 – 1996)

*доктор ветеринарних наук,
професор, заслужений працівник
вищої школи України, полковник
ветеринарної служби у відставці*

НАУКОВА ШКОЛА З ВЕТЕРИНАРНО- САНІТАРНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Напрями науково-дослідної роботи школи:

- ветеринарно-санітарна експертиза та контроль якості продуктів тваринного походження;
- профілактика харчових захворювань, які передаються людині через продукти тваринництва.

Й.С. Загаєвський народився 27 червня 1906 р. в с. Заріччя Вязьлавського району Хмельницької області.

Із 1927 по 1931 р. Й.С.Загаєвський навчався в Київському ветеринарному інституті. Упродовж 1931–1934 рр. працював ветлікарем зональної ветлабораторії (м. Запоріжжя). З 1934 по 1937 р. навчався в аспірантурі при НДІ птахівництва (м. Загорськ, Московська обл.). У 1937 році вченою радою при Московській ветеринарній академії ім. К.І.Скрябіна за кількістю опублікованих наукових праць йому було присуджено науковий ступінь кандидата ветеринарних наук. З цього часу і по липень 1941 року він працював старшим науковим співробітником НДІ птахівництва, а

з липня 1941 року і до кінця Великої Вітчизняної війни перебував у діючій армії на різних фронтах. Із травня 1945 по грудень 1947 року працював ветлікарем-консультантом у збройних силах Польщі. Після цього направлений на посаду завідувача кафедри ветсанекспертизи і патанатомії Білоцерківського сільськогосподарського інституту, яку очолив у січні 1948 року. Із серпня 1986 по 1 січня 1992 року працював професором-консультантом цієї ж кафедри. У 1951 році захистив докторську дисертацію на тему: “Паратиф уток” (Загаєвський Й.С. Паратиф уток: Автореф. дис. ...д-ра вет. наук: 16.806. – М., 1951. – 38 с.). Помер Й.С. Загаєвський 17 жовтня 1996 року.

Професор Загаєвський Й.С. мав 3 авторські посвідчення (“Спосіб зберігання битої птиці”, “Передінкубаційне хлорування яєць”, “Індикатор для виявлення субклінічних форм маститу в корів – маститодіагностика”).

За високі військові і трудові успіхи Й.С.Загаєвський був нагороджений орденами Вітчизняної війни 1 і 2-го ступенів, орденом “Знак пошани”, сімома польськими орденами та багатьма радянськими і польськими медалями.

Учнями Й.С. Загаєвського вдосконалені та впроваджені у практику методи профілактики харчових отруень, викликаних продуктами тваринництва. Розроблені і прийняті до впровадження методи виявлення в м’ясі, молоці та яйцях сальмонел, ешерихій і патогенних стафілококів. Ними започатковано новий напрям досліджень – ветеринарно-санітарний контроль якості та безпеки продуктів тваринного походження безпосередньо на фермах, переробних підприємствах, ринках і в присадибних господарствах.

Запропоновано вдосконалені методи клеймування м’ясних туш і консервування кишкової сировини для ковбасних оболонок. Розроблені та впроваджені експрес-методи визначення якості молока і м’яса та індикатори для виявлення у збірному молоці домішок маститного і молозива. Удосконалені способи контролю санітарної якості молока за його бактеріальним обсіменінням. Упроваджений метод передінкубаційної дезінфекції яєць шляхом йодування і хлорування. Розроблені і впроваджені Державні санітарні правила для молокопереробних підприємств; ефективні методи зниження рівня радіоцезію-137 у яловичині та молоці. Започатковано створення високоефективних, екологічно безпечних терапев-

тичних засобів для лікування маститу корів (пробіотичний препарат “Стрептоколакт”). Розроблені і впроваджені способи приготування бактеріального концентрату для виробництва вареної ковбаси та ін.

Результатом науково-дослідної роботи в зазначених напрямках є захист учнями Й.С. Загаєвського кандидатських дисертацій на теми:

1. **Горбець А.Д.** – «Влияние предубойного состояния крупного рогатого скота на степень накопления в мышцах гликогена и сроки хранения мяса» (Біла Церква, 1960 р.).

2. **Зикін Л.А.** – «Развитие мясной промышленности СССР и некоторые вопросы ветеринарной санитарии мясокомбината Львовского совнархоза» (Львів, 1963 р.).

3. **Ковбасенко В.М.** – «Ветеринарно-санитарная оценка, рационализация методов переработки и использования непищевого сырья, не имеющего специального назначения, и отходов убоя животных» (Одеса, 1971 р.).

4. **Січкач П.І.** – «О некоторых факторах, способствующих накоплению стафилококками энтеротоксинов в мясе и мясопродуктах и их обезвреживание» (Київ, 1965 р.).

5. **Генсіцький І.П.** – «Некоторые особенности состава и биологических свойств пчелиного меда из различных областей Украины и методы его исследования» (Біла Церква, 1968 р.).

6. **Жмурко Т.В.** – «Источники обсеменения молока микрофлорой и пути улучшения его санитарного качества» (Біла Церква, 1969 р.).

7. **Ременнік І.А.** – «Патоморфологические, микробиологические и некоторые биохимические показатели печени при фасциолёзе крупного рогатого скота» (Біла Церква, 1969 р.).

8. **Мішина Т.І.** – «Ветеринарно-санитарный контроль качества молока по материалам Белоцерковского колхозного рынка и молочного завода» (Біла Церква, 1969 р.).

9. **Крамаренко В.В.** – «Диагностика субклинического мастита у коров и ветеринарно-санитарная экспертиза молока» (Біла Церква, 1970 р.).

10. **Шапошнікова Т.М.** – «Ветеринарно-санитарная экспертиза свинины, обсеменённой патогенными бактериями *Escherichia coli* и методы обезвреживания свинопродуктов» (Київ, 1971 р.).

11. **Захарів Я.Г.** – «Некоторые гистохимические, биохимические и микробиологические показатели в мясе и печени при фас-

циолёзе крупного рогатого скота и роль дегельминтизации в повышении мясной продуктивности животных» (Львів, 1970 р.).

12. **Жорніцький А.Л.** – «Ветсанэкспертиза и санитарная оценка говядины при жомооткорме крупного рогатого скота» (Біла Церква, 1972 р.).

13. **Гринько І.Н.** – «Источники обсеменения колбас сальмонеллами, бактериями кишечной палочки, стафилококками и пути улучшения санитарного качества колбасных изделий» (Біла Церква, 1972 р.).

14. **Даньшин Н.С.** – «Ветеринарно-санитарная экспертиза говядины при саркоцистозе крупного рогатого скота» (Біла Церква, 1969 р.).

15. **Микитинець З.Г.** – «Ветеринарно-санитарная экспертиза мяса при травматизме крупного рогатого скота и свиней» (Біла Церква, 1973 р.).

16. **Гуркало С.Я.** – «Ветеринарно-санитарная экспертиза яиц кур, больных сальмонеллёзом и некоторые эпизоотологические данные при этом заболевании» (Біла Церква, 1973 р.).

17. **Даньшина М.С.** – «Распространение саркоцистоза сельскохозяйственных животных в Молдавской ССР и совершенствование прижизненной диагностики этой инвазии» (Біла Церква, 1974 р.).

18. **Раковський Е.Л.** – «Обсеменение мышц и органов крупного рогатого скота сальмонеллами, кишечными палочками и клостридиями перфрингенс при некоторых заболеваниях и индикация их методом флуоресцирующих антител» (Біла Церква, 1975 р.).

19. **Хоменко В.І.** – «Гигиена получения и ветеринарно-санитарный контроль молока» (Москва, 1990 р.).

20. **Якубчак О.М.** – «Ветеринарно-санитарная оценка молока при субклиническом мастите коров» (Москва, 1987 р.).

Із вищеназваних учнів проф. Й.С. Загаєвського чотири пізніше захистили докторські дисертації:

Ковбасенко Володимир Мусійович – доктор ветеринарних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри ветсанекспертизи Одеського державного аграрного університету. Народився 20 вересня 1935 р. в м. Біла Церква Київської області. У 1958 р. з відзнакою закінчив ветеринарний факультет Білоцерківського сільгоспінституту, з 1962 р. – аспірант

на кафедри патанатомії та ветсанекспертизи (наук. керівник – професор Й.С. Загаєвський), у 1964 р. захистив кандидатську дисертацію, працював асистентом, а з 1969 р. – доцентом кафедри мікробіології і ветсанекспертизи Одеського СГІ. У 1971 році В.М. Ковбасенко захистив докторську дисертацію на тему: “Ветеринарно-санитарная оценка, рационализация методов переработки и использования непищевого сырья, не имеющего специального назначения, и отходов убоя животных”, і в цьому ж році йому присвоєно вчене звання професора. За сумісництвом – проректор з наукової роботи Одеського СГІ.

В.М. Ковбасенко – автор більш ніж 380 наукових праць, у тому числі багатьох підручників, посібників, монографій, рекомендацій та інших наукових і методичних розробок, 10 авторських свідоцтв на винаходи, 9 технічних умов та інструкцій на лікувальні препарати, корми і кормові добавки.

За період своєї наукової та педагогічної діяльності професор В.М. Ковбасенко створив наукову школу ветсанекспертів. Серед його учнів 4 доктори і 38 кандидатів ветеринарних наук.

Хоменко Віталій Іванович – доктор ветеринарних наук, професор, заслужений працівник сільського господарства України. Народився в 1936 р. на Житомирщині. У 1963 р. закінчив ветеринарний факультет Української сільськогосподарської академії. Працював головним ветлікарем господарства. З 1969 р. працював консультантом Міністерства заготівель с.-г. продукції УРСР, а з 1992 р. – державним радником Кабінету Міністрів України з питань АПК та захисту екології.

У 1980 р. закінчив аспірантуру в професора Й.С. Загаєвського і з цього часу суміщав адміністративну роботу з педагогічною та науковою на кафедрі патанатомії і ветсанекспертизи Білоцерківського СГІ та в лабораторії патології молочної залози і якості молока УкрНДІВМ (м. Київ).

Тема кандидатської дисертації: “Экспрессные методы определения некоторых показателей санитарного качества молока на предприятиях молочной промышленности и в хозяйствах” (1980 р.). Докторську дисертацію на тему: “Гигиена получения и ветеринарно-санитарный контроль молока” захистив у 1990 р. (наук. консультант – професор Карташова В.М.). До 2009 р. – професор кафедри ветсанекспертизи і санітарії в тваринництві та харчових тех-

нологиях Національного університету біоресурсів і природокористування (м. Київ).

Кобасенко В.М.

Хоменко В.І.

Касянчук В.В

Якубчак О.М.

Основний напрям досліджень – ветсанконтроль молока на фермах і молокопереробних підприємствах. Професор В.І. Хоменко – автор понад 200 наукових праць, у тому числі 4 підручників, 12 посібників, 7 авторських свідоцтв, 5 патентів. Мав спеціальне звання – генерал-лейтенант держветмедицини України. Помер 7 березня 2009 року.

Касянчук Вікторія Вікторівна – доктор ветеринарних наук, професор, академік УТА та академії Вищої школи України.

Народилася 24 грудня 1952 р. у м. Виру, Естонія. В 1975 р. закінчила ветеринарний факультет Білоцерківського СГІ, працюю-

вала лікарем-токсикологом Нижньогірської райветлабораторії АРК. У 1982 р. захистила кандидатську дисертацію на тему: "Удосконалення ветеринарно-санітарного контролю виробництва молока на молочних фермах" (наук. керівник – професор Й.С. Загаєвський). З цього часу працює асистентом, а з 1988 р. – доцентом кафедри патанатомії і ветсанекспертизи Білоцерківського сільськогосподарського інституту.

З 1989 по 1992 рр. навчалася в докторантурі в Москві при Всеросійському НДІ ветсанітарії, гігієни та екології. В 1992 р. захистила докторську дисертацію на тему: "Біологічні засоби і методи діагностики, лікування корів, хворих на мастит, патогенетичне обґрунтування їх застосування" (наук. консультант – професор В.М. Карташова). У цьому ж році зарахована на посаду доцента кафедри патанатомії і ветсанекспертизи Білоцерківського СГІ, а в 1993 р. очолила кафедру хвороб молодняка, патанатомії та ветсанекспертизи ПНКСВМ. У 1994 р. В.В. Касянчук присвоєне вчене звання професора.

Професор В.В. Касянчук автор і співавтор більш ніж 120 наукових та методичних праць, у тому числі 15 нормативних документів, 25 навчально-методичних праць (підручники, посібники, практикуми та інші розробки), 8 авторських свідоцтв та патентів на винаходи.

Неодноразово стажувалася в наукових лабораторіях Чехії, Угорщини, США, Франції, Німеччини, Ізраїлю та Польщі з питань якості та безпеки харчових продуктів.

З вересня 2005 року професор Касянчук В.В. працює в Сумському національному аграрному університеті.

Якубчак Ольга Миколаївна – доктор ветеринарних наук, професор. Народилася 31 березня 1961 року в с. Княжа Звенигородського району Черкаської області. В 1983 р. з відзнакою закінчила ветеринарний факультет Білоцерківського сільськогосподарського інституту. В цьому ж році зарахована в аспірантуру на кафедру патанатомії і ветсанекспертизи (наук. керівник – проф. Й.С. Загаєвський). У 1987 р. захистила кандидатську дисертацію на тему: "Ветеринарно-санітарна оцінка молока при субклінічному маститі корів". З 1986 р.– асистент, а з 1990 р.– доцент кафедри патанатомії і ветсанекспертизи Білоцерківського СГІ.

З 1995 р. О.М. Якубчак навчалася в докторантурі при Всеросійському НДІ ветеринарної санітарії, гігієни та екології (м. Москва), де в 1997 р. захистила докторську дисертацію "Роль деяких бактерій у зниженні якості молока та розробка прискорених

методів його ветеринарно-санітарної експертизи” (наук. консультант – проф. В.М. Карташова).

З 2001 р. професор Якубчак О.М. – завідувач кафедри ветсанекспертизи і санітарії в тваринництві та харчових технологіях Національного університету біоресурсів і природокористування (м. Київ). Основними напрямками її науково-дослідної роботи є питання щодо впливу різноманітної мікрофлори на санітарно-технологічні показники молока і молочних продуктів, м'яса та продуктів забою сільськогосподарських тварин. Має понад 240 наукових праць, у тому числі 10 патентів, є співавтором 2-х підручників та практикуму з ветсанекспертизи, 6-ти навчальних посібників.

Професор Якубчак О.М. створює школу ветсанекспертів, нині серед її учнів 7 кандидатів ветеринарних наук.

Джміль Оксана Михайлівна із серпня 2003 року на кафедрі ВСЕ і патанатомії ім. Й.С. Загаєвського працює асистентом; у 2006 році захистила кандидатську дисертацію (Удосконалення технологічних процесів одержання молока з мінімальним бактеріальним обсіменінням: Автореф. дис. канд. вет. наук: 16.00.09 – ветеринарно-санітарна експертиза. – Київ, 2006. – 20 с.)

Основні наукові здобутки школи складають понад 1000 наукових праць, серед яких – 10 монографій та 5 підручників і посібників із ветсанекспертизи для вищих навчальних аграрних закладів і технікумів. Школа має 5 авторських свідоцтв, 6 патентів, 2 рацпропозиції. Розроблено 10 нормативних документів України (правила, настанови, інструкції, рекомендації) з питань контролю якості продукції тваринного і рослинного походження.

Основні наукові здобутки школи:

1. Загаєвський Й.С. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва: Підручник для технікумів – 6-е вид. – К.: Урожай, 1989. – 168 с.

2. Загаєвський Й.С. Справочник по ветеринарно-санитарной экспертизе животноводческой продукции. – К.: Урожай, 1976. – 160 с.

3. Руководство по ветсанэкспертизе и гигиене переработки животных продуктов / В.И.Шур, Й.С.Загаевский, В.П.Корежнов и др.; Под ред. В.П. Шура. – М.: Пищевая промышленность, 1972. – 457 с. (учеб. пособие).

4. Загаевский Й.С. Сальмонеллезы сельскохозяйственных птиц. – М.: Сельхозиздат, 1959. – 98 с. (монография).

5. Загаєвський Й.С. Інфекційні хвороби птиці.– К.: Сільгоспвидав УРСР, 1960. –105 с. (монографія).
6. Загаевский Й.С. Гигиена получения молока на товарных фермах. – Кишинев, 1971. – 89 с. (монографія).
7. Загаевский Й.С. Профилактика пищевых токсикоинфекций и токсикозов по линии ветеринарной службы.– К.: УСХА,1976.– 119 с. (учеб. пособие).
8. Загаевский Й.С. Пути получения молока высокого санитарного качества. – К.: Вища школа, 1986. – 118 с. (учеб. пособие).
9. Загаевский Й.С. Ветсанконтроль продуктов убоя животных в сельхозкомплексах. – К.: В-во УСХА, 1973.– 122 с. (монографія).
10. Загаевский Й.С. Пищевое отравление микробной этиологии. – Белая Церковь, 1967. – 97 с. (монографія).
11. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва / В.І. Хоменко, В.М. Ковбасенко, П.В. Микитюк та ін.; За ред. В.І.Хоменка. – К.: Вид-во “Сільгоспсвіта”, 1995. – 716 с. (підручник для вузів України).
12. Практикум з ветеринарно-санітарної експертизи з основами технології та стандартизації продуктів тваринництва і рослинництва / В.І. Хоменко, П.В. Микитюк, В.В.Касянчук та ін.; За ред. В.І. Хоменко. – К.: Ветінфекція, 1998. – 240 с.: іл. 88 (навчальний посібник для вузів України).
13. Хоменко В.И. Гигиена получения и ветсанконтроль молока по государственному стандарту. – К.: “Урожай”, 1985. – 254 с.
14. Микитюк П.В., Якубчак О.М. Хвороби прісноводних риб. – К.: Урожай, 1992. – 160 с. (довідник).
15. Ветеринарно-санітарна експертиза сировини та продуктів тваринного походження / В.В. Власенко, Р.Й. Кравців, В.І. Хоменко, В.М. Ковбасенко, В.В. Касянчук, В.М. Безсмертний, П.В. Микитюк ; За ред. В.В. Власенка. – Вінниця, 1999. – 514 с. (навчальний посібник).
16. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва / О.М. Якубчак, В.І. Хоменко, С.Д. Мельничук та ін.; За ред. О.М. Якубчак, В.І. Хоменка. – Київ, 2005. – 800с.
17. Збірник науково-методичних рекомендацій з ветеринарно-санітарної експертизи / За ред. О.М. Якубчак. – К.: «Біопром», 2008. – 256 с.
18. Джміль О.М. Санітарна якість сирого молока, отриманого у приватному секторі // Аграрні вісті. – 2004. – №4. – С.22-23.
19. Джміль О.М. Роль фахівців з виробництва продукції тва-

ринництва в забезпеченні якості і безпеки продуктів харчування в Україні // Ефективне тваринництво. – 2009. – №1. – С.25-29.

Загасвський Й.С. був членом координаційної ради з ветеринарної санітарії та ектопаразитології, членом секції зоогієни і ветсанітарії ВАСГНІЛ.

Касянчук В.В. є дійсним членом Української технологічної академії, членом президії цієї академії.

Ковбасенко В.М. є членом спеціалізованої ради із захисту докторських та кандидатських дисертацій із ветеринарії (Одеса).

Якубчак О.М. була головою спеціалізованої ради Д-26.00.4.12 із захисту докторських та кандидатських дисертацій за спеціальністю 16.00.09 – “ветсанекспертиза” (Київ, НАУ).

Хоменко В.І. був заступником голови спецради із захисту докторських і кандидатських дисертацій 16.00.09 – “Ветсанекспертиза” (Київ, НАУ); державним радником Кабміну України з питань АПК.

Касянчук В.В. і Якубчак О.М. беруть участь у міжнародних проєктах з проблем якості харчових продуктів (США, Франція, Німеччина, Угорщина) та в міжнародних конференціях з проблем якості та безпеки харчових продуктів (Київ, Москва, Німеччина, США, Ізраїль), підтримують зв'язки з ученими і практиками США, Словенії, Франції, Німеччини, Угорщини, Польщі та Ізраїлю, тісно спілкуються з науково-дослідними та окремими ученими країн СНД, виступають на обласних, державних і міжнародних конференціях, нарадах та симпозіумах.

Джміль О.М. стажувалася в Польщі (м. Гданськ, с. Старе Поле) у рамках польсько-українського проєкту «Підтримка інституцій, що працюють на селі і в сільському господарстві у сфері вирішення актуальних, найважливіших соціально-економічних проблем України».

Основним напрямом роботи школи нині є ветеринарно-санітарна експертиза і контроль якості продуктів тваринного і рослинного походження відповідно до міжнародних вимог.

Олексій Іванович КОНОНСЬКИЙ

*доктор біологічних наук, професор,
дійсний член Української АН,
дійсний член Нью-Йоркської АН
та дійсний член Російської АН,
заслужений працівник вищої
школи України*

НАУКОВА ГІСТО-БІОХІМІЧНА ШКОЛА

Основні напрями науково-дослідної роботи школи:

- а) вивчення хімічного складу тваринного організму у філогенезі та онтогенезі на інтрацелюлярному, клітинному, тканинному і органному рівнях;
- б) дослідження основних закономірностей обміну речовин (нуклеїнового, білкового, ліпідного, вуглеводного, мінерального та водного) у клінічно здорових тварин і птиці в різні періоди онтогенезу;
- в) з'ясування особливостей морфобіохімічних змін в організмі тварин та птиці при патології (інфекційному атрофічному риніті, лейкозах, туберкульозі тощо) на клітинному, тканинному та органному рівнях з метою розробки ефективних методів діагностики і лікування хвороб.

О.І. Кононський народився 6 січня 1929 р. у м. Сквирі Київської області в селянській родині. У 1953 р. закінчив з відзнакою Білоцерківський сільськогосподарський інститут і працював ветлікарем у Гвардійському районі на Хмельниччині (1953–1957 рр.). У 1957–1960 рр. навчався в аспірантурі при кафедрі гістології Білоцерківського сільськогосподарського інституту.

У 1961 р. в Інституті зоології НАН УРСР захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук на тему: “О сегментальной иннервации мышц задней конечности” (науковий керівник – заслужений діяч науки УРСР, професор, доктор біологічних наук П.О. Ковальський). Методами експериментальної морфології О.І. Кононський дослідив закономірності сегментальної іннервації (зони Хеда) м’язів тазових кінцівок 6 видів домашніх тварин – kota, собаки, коня, великої рогатої худоби, вівці, свині.

З 1960 року працював на посаді асистента, з 1963 р. – доцента, з 1967 р. – старшого наукового співробітника, з 1970 р. – завідувачем кафедри органічної і біологічної хімії БДАУ (по грудень 2002 р.). У 1964 р. йому було присвоєне наукове звання доцента, у 1971 р. – професора. У 1970 р. у Львівському зооветеринарному інституті захистив докторську дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора біологічних наук на тему: “Материалы к гистохимии нервных клеток в онтогенезе” (наукові консультанти – гістолог, професор П.О. Ковальський і біохімік, професор І.Д. Головацький). Ним вивчені закономірності хімічної організації нервових клітин, які у клінічно здорових свиней зумовлені місцем тварини у філогенетичному ряду, її віком, фізіологічним призначенням і функціональним станом, а у хворих інфекційним атрофічним ринітом – також етіологією хвороби, її стадією, розміщенням в організмі і видом некротичного ураження нейрону (вологим чи сухим).

Кононський О.І. є співавтором двох рекомендацій: «Рекомендації щодо використання вітаміну Е в годівлі перепелів», 2008; Рекомендації щодо використання препаратів Селену, 2009.

Нагороджений почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР “За заслуги в розвитку сільськогосподарської науки та підготовку кадрів для сільського господарства” (1970). Удостоєний почесного звання “Заслужений працівник вищої школи Української РСР” (1980). Постановою Колегії Державного Комітету СРСР по народній освіті від 22 червня 1989 р. йому присуджена 3-я премія «За значительные успехи в перестройке содержания учебно-воспитательного процесса, его обновления в свете современных достижений науки, техники и культуры, создания спецкурсов по направлениям, определяющим научно-технический и социальный прогресс СССР». Нагороджений також різними радянськими, українськими і міжнародними медалями (більше десяти). Кембриджський біогеографічний центр відніс О.І. Кононського до видат-

них вчених ХХІ століття (2008–2009 рр). Довічний стипендіат президентів України (2004 р.).

Послідовники (доктори наук):

Герасименко Віктор Григорович (1937–2009 рр.). Влияние различных уровней минерального питания на биохимические показатели и продуктивность животных: Дис. ... д-ра биол. наук: 03.00.04 – биохимия / Львов. зоовет. ин-т. – Львов, 1981.

У 1960 р. закінчив ветеринарний факультет Білоцерківського СГІ, у 1967 р. отримав ступінь кандидата ветеринарних наук. У 1970 р. Герасименко В.Г. закінчив біологічний факультет Київського державного університету ім. Тараса Шевченка. В 1983 р. йому було присуджено науковий ступінь доктора біологічних наук, у 1984 р. – звання професора кафедри органічної і біологічної хімії. У 1992 році Герасименко В.Г. був обраний членом-кореспондентом, а в грудні 2002 р. – академіком УААН. З 1994 по 2009 року працював завідувачем кафедри біотехнології і годівлі тварин. Автор більше 200 наукових праць, у т. ч. першого в колишньому СРСР навчального посібника “Біотехнологія”. В.Г. Герасименко створив власну біотехнологічну школу, має наукових послідовників: трьох докторів наук і більше 10 кандидатів наук. Був головою єдиної в Україні спеціалізованої вченої ради захисту дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з біотехнології.

Дудко Інтерна Степанівна (1927–1997 рр.). Микроморфология нервов печени сельскохозяйственных животных в норме и при патологии: Дис. ... д-ра вет. наук: 16.00.02. – патология, онкология и морфология животных / Ленингр. вет. ин-т. – Л., 1991.

Закінчила Білоцерківський сільськогосподарський інститут (1951 р.). Кандидат ветеринарних наук (1968). Доцент кафедри ветсанекспертизи і патанатомії, професор цієї ж кафедри (1993). Опублікувала 90 наукових праць.

Романюк Богдан Петрович (народ. 1943 р.). Будова, ріст формоутворення і регенерація скелета в різні періоди постнатального онтогенезу при гострій та хронічній патології печінки (експериментальне морфологічне дослідження): Дис. ... д-ра біол. наук: 03.00.11 – ембріологія, гістологія і цитологія / Київ. нац. ун-т. – К., 1996.

Закінчив ветеринарний факультет Української сільськогосподарської академії (1970). Кандидат біологічних наук (1983). Доцент

(1998). Доктор біологічних наук (1996). Професор (2000). Автор 300 праць, у т. ч. наукових – 161, навчально-методичних – 114, монографій – 13, підручників і посібників – 12, з грифом Міністерства науки і освіти України – 10, самостійних праць методичного змісту – 30, патентів – 2. Підготував 3 доктори і 5 кандидатів наук.

Б.П. Романюк – Soros Associate Professor, академік Української АН та Міжнародної педагогічної академії, член-кореспондент Міжнародної академії інтегративної антропології, відмінник освіти України, заслужений діяч науки і техніки України.

Працює професором кафедри біології Луганського державного медичного університету.

Цехмістренко Світлана Іванівна (народ. 1959 р.). Показники білково-нуклеїнового обміну та пероксидного окислення ліпідів в органах травлення курей у постнатальному періоді онтогенезу і в умовах дії іонізуючої радіації: Дис. ... д-ра с.-г. наук: 03.00.04 – біохімія / Національний аграрний університет. – К., 1999.

Закінчила зооінженерний факультет Білоцерківського сільсько-господарського інституту (1982). На кафедрі органічної і біологічної хімії БНАУ працює з 1982 року: 1982–1985 – аспірант, 1985–1993 – асистент, 1993–1996 – доцент, 1996–1999 – докторант, 2000–2002 – професор, з 2002 р. до сьогодні – завідувач кафедри. Кандидат біологічних наук (1987). Автор понад 170 наукових і навчально-методичних робіт, у т.ч. 5 рекомендацій виробництву та 3 патентів. Підготувала 4 кандидати наук.

Горальський Леонід Петрович (народ. 1961 р.). Гістоморфологія і гістохімія окремих імунних та некротворних органів при ретровірусних інфекціях (дослідження експериментального лейкозу рогатої худоби та інфекційної анемії коней) Дис. ... д-ра вет. наук: 16.00.02. – патологія, онкологія і морфологія тварин / Білоцерків. держ. аграр. ун-т. – Біла Церква, 2000.

У 1987 р. закінчив ветеринарний факультет Білоцерківського сільськогосподарського інституту. Працював асистентом кафедри анатомії і гістології БЦДСГІ (1988–1993). У 1993–2001 рр. завідував відділом патоморфології Інституту епізоотології УААН. З 2001 р. завідує кафедрою анатомії і гістології Житомирської екологічної академії. Кандидат біологічних наук (1992), старший науковий співробітник (1996), професор (2002). Автор понад 170 наукових праць. Підготував 6 кандидатів наук.

Дудко І.С.

В.Г. Герасименко

Цехмістренко С.І.

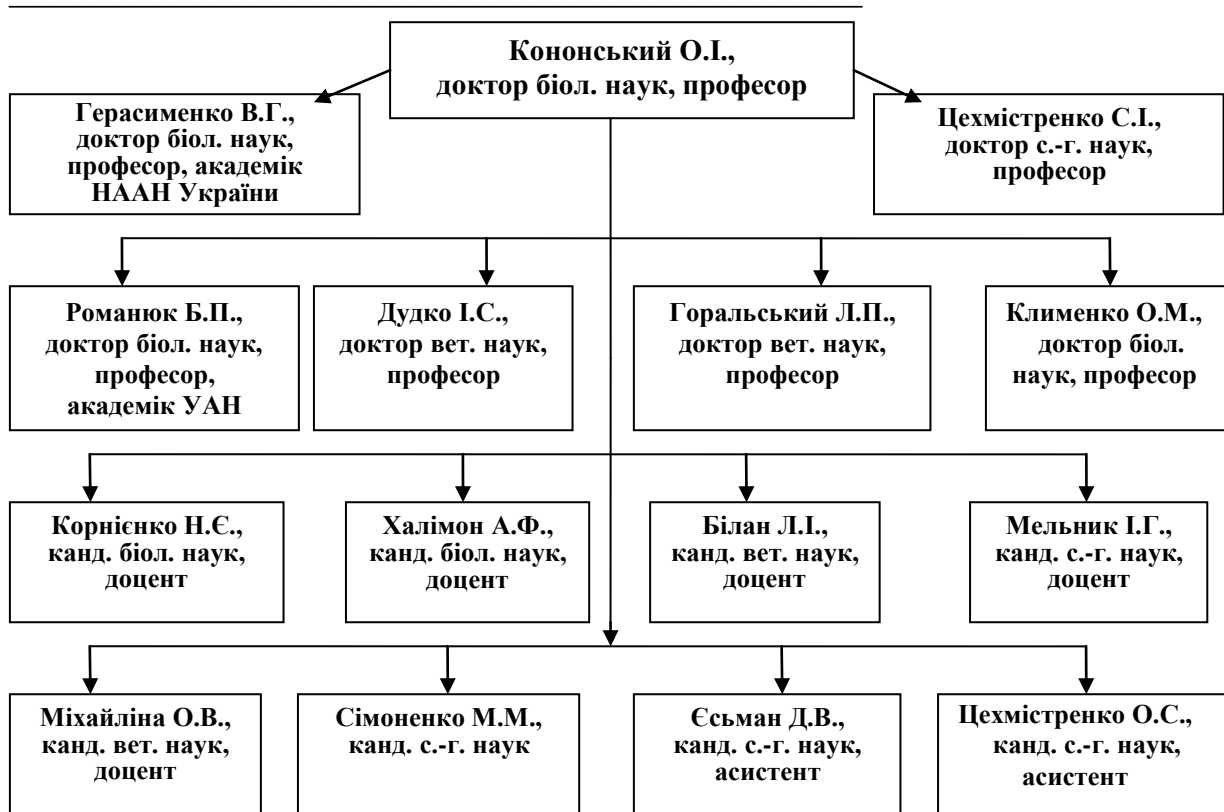
Романюк Б.П.

Горальський Л.П.

Клименко О.М.

Клименко Олег Миколайович (народ. 1957 р.). Розвиток і будова тимуса у представників різних токсономічних груп хребетних тварин: Дис. ... д-ра біол. наук: 03.00.11. – ембріологія, гістологія і цитологія / Київ. нац. ун-т. – К., 2003.

Закінчив зооінженерний факультет Білоцерківського сільськогосподарського інституту (1980), аспірантуру при кафедрі органічної і біологічної хімії (1983–1986). Асистент кафедри розведення і генетики (1986–1989). Доцент та завідувач кафедри біотехнології і біохімії Житомирської екологічної академії (1989–1993). Завідувач лабораторії і відділу в Інституті епізоотології УААН (1993–2003). Із 2003 року завідувач кафедри іхтіології та зоології БНАУ. Автор понад 100 наукових праць, у т. ч. 6 монографій. Член-кореспондент Санкт-Петербурзької екологічної академії (1999).

Кандидатські дисертації, захищені під безпосереднім керівництвом засновника:

Цехмистренко С.И. Белково-нуклеиновый обмен и активность некоторых гидролаз поджелудочной железы кур в онтогенезе и при лазерном облучении инкубационных яиц: Дис. ... канд. биол. наук / Львов. зоовет. ин-т. – Львов, 1987.

Клименко О.Н. Материалы по химической характеристике тимуса крупного рогатого скота и влияния его препарата на биохимические показатели крови телят: Дис. ... канд. биол. наук / Львов. зоовет. ин-т. – Львов, 1987.

Корниенко Н.Е. Содержание нуклеиновых кислот и белков в печени куриных эмбрионов при гетерозисе: Дис. ... канд. биол. наук / Симферопол. гос. ун-т. – Симферополь, 1987.

Халимон А.Ф. Биохимическая и гистохимическая характеристика мозжечка животных в филогенезе и при повышенных функциональных нагрузках: Дис. ... канд. биол. наук / Укр. НИИ физиологии и биохимии с.-х. животных. – Львов, 1987.

Горальский Л.П. Морфология и гистохимия шейного отдела спинного мозга кур в постнатальном онтогенезе и после лазерного облучения инкубационных яиц: Дис. ... канд. биол. наук / Нац. аграр. ун-т. – К., 1992.

Білан Л.І. Перекисне окислення ліпідів у організмі індиків при аліментарній м'язовій дистрофії: Дис. ... канд. біол. наук / Дніпропетр. держ. аграр. ун-т. – Дніпропетровськ, 1993.

Мельник І.Г. Технологія комплексного використання імуномодуляторів і ферментних препаратів при відгодівлі молодняку великої рогатої худоби: Дис. ... канд. с.-г. наук / Білоцерківський державний аграрний університет. – Біла Церква, 1997.

Міхайліна О.В. Вплив інкорпорованого ^{137}Cs на біохімічні показники в шкірі курчат на ранніх етапах постнатального онтогенезу: Дис. ... канд. вет. наук / Нац. аграр. ун-т. – К., 2001.

Сімоненко М.М. Пероксидне окиснення ліпідів і показники білкового обміну у курчат бройлерів при різних системах утримання і респіраторних захворюваннях: Дис. канд. с.-г. наук / Національний аграрний університет. – К., 2005.

Єсьман Д.В. Пероксидне окиснення ліпідів та показники обміну білків і нуклеїнових кислот в яєчнику перепілки залежно від періоду продуктивності та забезпечення вітаміном Е: Дис. канд. с.-г. наук / Національний аграрний університет. – К., 2008.

Цехмістренко О.С. Пероксидне окиснення ліпідів у нирках перепелів за умов кадмієвого навантаження та його корекція сполуками селену: Дис. канд. с.-г. наук / Інститут біології тварин УААН. – Львів, 2009.

Основні наукові здобутки школи

О.І. Кононським створено ряд підручників і навчальних посібників для вузів колишнього СРСР, СНД і України:

1. Кононский А.И. Гистохимия. – К.: Вища школа, 1976. – 279 с.
2. Кононский А.И. Биохимия животных. – К.: Вища школа, 1980. – 432 с.
3. Кононский А.И. Органическая химия: Метод. разработки к лаб.-прак. для студентов агрономического, ветеринарного и зооинженерного факультетов. – К., 1982. – 129 с.
4. Кононский А.И. Физическая и коллоидная химия (методические разработки). – Белая Церковь, 1983. – 58 с.
5. Кононский А.И. Биохимия животных. 2-е изд., доп. и перераб. – К.: Вища школа, 1984. – 418 с.
6. Кононский А.И. Физическая и коллоидная химия. – К.: Вища школа, 1986. – 312 с.
7. Кононский А.И. Биохимия животных. 3-е изд., доп. и перераб. – М.: Колос, 1992. – 526 с.
8. Кононський О.І. Біохімія тварин. 4-е (укр.) вид., доп. і перероб. – К.: Вища школа, 1994. – 439 с.
9. Кононський О.І. Органічна хімія. – К.: Сільгоспосвіта, 1994. – 528 с.

10. Кононський О.І. Органічна хімія. Практикум: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 2002. – 247 с.
11. Кононський О.І. Органічна хімія: Підручник для вузів. 2-е доп. і перероб. вид. – К.: Дакор, 2003. – 568 с.
12. Кононський О.І. Біохімія тварин. 5-е (укр.) вид., доп. і перероб. – К.: Вища школа, 2006. – 454 с.
13. Кононський О.І. Фізична і колоїдна хімія. 2-е (укр.) вид., доп. і перероб. — К.: Центр учбової літератури, 2009. – 312 с.

Учнями О.І. Кононського написані такі монографії:

1. Романюк Б.П. Продукты пчеловодства и фитопрепараты в оздоровлении и лечении. – Луганск: Элтон-2, 1998 (у співавторстві з В.М. Фроловим).
2. Романюк Б.П. Фитотерапия. – Луганск: Элтон-2, 1996. – 228 с. (у співавторстві з Колчиним Ю.Н., Малюгою В.А. та ін.).
3. Романюк Б.П. Гигиена и основы общей экологии. – Луганск: Элтон-2, 1998. – 97 с. (у співавторстві з Витришаكلي Я.).
4. Романюк Б.П. Методичний посібник з біології. – Луганск, 1993. – 121 с. (у співавторстві з Федченком С.М., Майбородою Л.А., Задорожним Я.С.).
5. Романюк Б.П. Медицинская биология. – Луганск: Элтон-2, 1996. – 110 с. (у співавторстві з Рибальченком В.К., Песковым В.М.).
6. Горальський Л.П. Имуноморфология ретроградных вирусных инфекций (лейкоз великої рогатої худоби і інфекційна анемія коней). – Рівне: Інститут епізоотології УААН, 1999. – 179 с. (у співавторстві з Галатюком О.Є.).
7. Горальський Л.П. Основы гистологической техники і морфофункціональні методи досліджень у нормі та при патології. Навчальний посібник. – Житомир: Полісся, 2005. – 288 с. (у співавторстві з Хомичем В.Т., Кононським О.І.).
8. Корнієнко Н.Є. Проблеми еволюційного вчення у світлі наукових фактів і логіки. – Умань, 1999. – 146 с.
9. Клименко О.М. Тимус сільськогосподарських тварин. – Рівне, 1999. – 68 с.
10. Клименко О.М. Атлас гистології і гістохімії прісноводних риб. – Дніпропетровськ: “Поліграфіст”, 1999. – 69 с. (у співавторстві з Хомичем В.Т., Вовк Н.І., Грициняк І.І.).
11. Клименко О.М. Морфологія риб. – Рівне 2003. – 106 с. (у співавторстві з Хомичем В.Т., Вовк Н.І., Грициняк І.І.).

Горальський Л.П. є автором двох рекомендацій, затверджених НТР МАП України: «Патоморфологічна діагностика лейкозу великої рогатої худоби» (2000) і «Методичні вказівки з лабораторної діагностики інфекційної анемії коней» (2000). Він є також співавтором патенту “Спосіб діагностики коней з наявністю патоморфологічних змін при інфекційній анемії”. Деклараційний патент 36031 А – 99105818 (16.04.2001).

Цехмістренко С.І. є співавтором 4 рекомендацій затверджених НТР МАП України: Рекомендації щодо використання антиоксиданту дилудину для усунення токсичної дії радіонуклідів на організм птиці (1999). Рекомендації щодо використання зерна амаранту для годівлі сільськогосподарської птиці. (2006). Рекомендації щодо застосування препаратів комплексної дії для підвищення продуктивності страусів, (2008). Рекомендації щодо використання препаратів Селену 2009). Вона є співавтором 4 патентів: Спосіб годівлі перепелів. – Патент на корисну модель № 44613, 2009. Спосіб підвищення антиоксидантного захисту організму перепелів за окисного стресу. – Патент на корисну модель № 44615, 2009. Спосіб активації процесів метаболізму у страусів. – Патент на корисну модель № 38897, 2009.

Спосіб підвищення енергетичного обміну та антиоксидантного захисту в організмі перепелів. – Патент на корисну модель № 49848, 2010.

О.І. Кононський та С.І. Цехмістренко є співавторами типових програм для вищих навчальних закладів України з органічної хімії, біохімії тварин з основами фізичної і колоїдної хімії, фізичної і колоїдної хімії.

Загальна кількість публікацій – більше 1000 (О.І. Кононський – 250, В.Г. Герасименко – 170, Романюк Б.П. – 300, І.С. Дудко – 100, С.І. Цехмістренко – 170, О.М. Клименко – 90, Л.П. Горальський – 90).

Найбільш важливі конференції, семінари, симпозиуми, які започаткувала школа, їх значимість

У 1984 р. в БЦДСГІ була проведена Наукова нарада з біохімії тварин і людини при Президії НАН України, що дало можливість кафедрі органічної і біологічної хімії під керівництвом НАН України провести ряд фундаментальних досліджень. До проведення таких досліджень були підключені інші кафедри, зокрема кафедра терапії і діагностики внутрішніх незаразних хвороб (В.І. Левченко, особливо в галузі вітамінології).

У вересні 1985 р. на базі кафедри був проведений десятиденний семінар завідувачів кафедр органічної і біологічної хімії с.-г. вузів колишнього СРСР. Досвід кафедри було схвалено. Кафедра вийшла на всесоюзну арену зі своїм підручником: Кононский А.И. Биохимия животных. 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Колос, 1993. – 526 с. Учасники семінару відвідали НАН України, зустрілись з ученими Інституту біохімії НАН України, прослухали ряд доповідей, взяли участь в урочистому засіданні НАН України, присвяченому 100-річчю з дня народження академіка О.В. Палладіна.

Кононський О.І. є головою методкомісії загальноосвітніх дисциплін при Методичному центрі Міністерства аграрної політики України (з 2002 р.).

12-13.03.2009 року кафедра провела Міжнародну науково-практичну конференцію “Біохімія у вирішенні актуальних питань біології, ветеринарії та тваринництва”, присвячену 80-річчю від дня народження доктора біологічних наук, професора, академіка УАН, Нью-Йоркської АН і Російської АН О.І. Кононського.

Перспективи розвитку школи

Послідовники наукової школи О.І. Кононського працюють над дослідженням морфобіохімічних особливостей органів і тканин тварин в онтогенезі, експерименті, при патології, а також при дії різних фізико-хімічних факторів, що дозволить покращити якість сільськогосподарської продукції. За цими напрямками проводиться підготовка докторських і кандидатських дисертацій. Наукова школа підтримує зв'язки з колегами з інших країн (Франція, США, Велика Британія).

На кафедрі під керівництвом завідувача кафедри проф. С.І. Цехмістренко планується створення нових напрямів наукової діяльності, освоєння перспективних методів досліджень у біології, зоотехнії та ветеринарії.

Створена міжфакультетська науково-дослідна лабораторія біо- і гістохімічних методів дослідження.

Перспективним напрямом є дослідження енергетичного, вуглеводного та мінерального обмінів процесів пероксидного окиснення ліпідів органів і систем сільськогосподарських тварин та птиці.

Послідовники засновника школи продовжують дослідження із вивчення закономірностей гістохімії нервової системи тварин у філогенезі, онтогенезі, експерименті та патології.

Михайло Степанович КРИКУНОВ

*доктор ветеринарних наук,
професор*

НАУКОВА ШКОЛА З ПАРАЗИТОЛОГІЇ

Напрямок наукової діяльності: **вивчення найбільш поширених гельмінтозів тварин в Україні та саркоцистозу**

Професор Михайло Степанович Крикунов свою наукову діяльність розпочав в аспірантурі Алма-Атинського зооветінституту при кафедрі паразитології. У 1941 році у ВІГІСі (м. Москва) він захистив кандидатську дисертацію на тему: „К вопросу о биологии телязий и эпизоотологии телязиоза крупного рогатого скота”.

З травня 1945 до березня 1988 рр. М.С. Крикунов працював у БЦСГІ. У 1964–1984 рр. він очолював кафедру паразитології і фармакології. У 1964 р. захистив докторську дисертацію на тему: „Нарушения секреторной и экскреторной функции некоторых пищеварительных органов и изменения в составе крови при аскаридозе свиней” (м. Москва, ВІГІС).

Найбільшу увагу у своїх наукових дослідженнях М.С. Крикунов та його учні приділяли вивченню механізмів патогенного впливу нематод на макроорганізм свиней і курей. Зокрема, М.С. Крикунов та його учні М.Є. Дідковський та Р.О. Плахотня досконало дослідили зміни секреторної функції шлунка та кишечника за найбільш поширених немато-

дозів свиней: аскаридозу, трихоцефальозу та езофагостомозу.

Учні професора Крикунова М.С. Даньшин та М.С. Даньшина свої наукові пошуки присвятили вивченню маловідомого на той час протозоозу – саркоцистозу. У 1987 році за редакцією М.С. Крикунова вийшла друком монографія „Саркоцистоз” (303 с.), в якій висвітлені результати власних багаторічних досліджень та узагальнені дані вітчизняної та зарубіжної літератури з питань циклу розвитку найпростіших роду *Sarcocystis*, морфології та ультраструктури проліферативних і статевих стадій, клінічних та патоморфологічних ознак гострого та хронічного саркоцистозу. В монографії запропоновано ефективний метод прижиттєвої діагностики хронічного саркоцистозу. Книга розрахована на спеціалістів лабораторій, наукових співробітників, викладачів ветеринарних та біологічних вишів.

Послідовники (доктори наук):

Вовченко М.М. захистив докторську дисертацію на тему: „Адаптационно-иммунные процессы и химиопрофилактика при аскаридиозе кур“ (м. Москва, 1981).

Дослідження Вовченка М.М. присвячені вивченню патогенезу за аскаридіозної інвазії курей та розробки засобів профілактики цієї інвазії.

У БЦСГІ він працював на кафедрі паразитології і фармакології асистентом, доцентом, завідувачем кафедри.

З 1986 до 1987 рр. М.М. Вовченко був деканом факультету ветеринарної медицини.

Під керівництвом професора Вовченка М.М. через аспірантуру була розпочата робота над виконанням кандидатської дисертації С.І. Пономарем, але з причини передчасної смерті Миколи Максимовича подальше керівництво аспірантом здійснював професор Крикунов М.С.

Кандидатські дисертації, захищені під керівництвом професора М.С. Крикунова:

Вовченко Н.М. Содержание нуклеиновых кислот и белков в крови свиней в норме и при стронгилоидозе: Дисс. ...канд. вет. наук. – Белая Церковь, 1972.

Ященко Н.Ф. Некоторые биохимические и биологические изменения в составе крови овец при гемонхозе: Дисс. ...канд. вет. на-

ук. – Беля Церков, 1978.

Николаев С.М. К эпизоотологии, лечению и профилактике аскаридоза свиней: Дисс. ...канд. вет. наук. – Белая Церков, 1968.

Ременник И.А. Патоморфологические, микробиологические показатели печени при фасциолёзе крупного рогатого скота: Дисс. ... канд. вет. наук. – Белая Церковь, 1969.

Сикачина В.И. К биологии *Strongyloides ransomi* и патогенезу стронгилоидоза свиней: Дисс. ...канд. вет. наук. – Белая Церковь, 1969.

Дидковский Н.Е. Изменения секреторной функции желудочно-кишечного тракта и картина крови у свиней при экспериментальном эзофагостомозе. – Белая Церковь, 1971.

Плахотня Р.О. Секреторная функция желудочно-кишечного тракта у свиней при трихоцефалёзе: Дисс. ...канд. вет. наук. – Белая Церковь, 1972.

Захарив Я.Г. Некоторые гистохимические, биохимические и микробиологические показатели в мясе и печени при фасциолёзе крупного рогатого скота и роль дегельминтизации в повышении мясной продуктивности животных: Дисс. ...канд. вет. наук. – 1972.

Даньшин Н.С. Ветеринарно-санитарная экспертиза говядины при саркоцистозе крупного рогатого скота: Дисс. ...канд. вет. наук. – 1973.

Даньшина М.С. Распространение саркоцистоза сельскохозяйственных животных в Молдавской ССР и совершенствование прижизненной диагностики этой инвазии: Дисс. ...канд. вет. наук. – 1974.

Матузенко В.А. Стронгилоидоз свиней на Украине: Дисс. ...канд. вет. наук. – Белая Церковь, 1976.

Скугарев В.Н. Распространение саркоцистоза животных (на примере хозяйств Киевской области) и физические методы воздействия на возбудителя инвазии: Дисс. ...канд. вет. наук. – Белая Церковь, 1982.

Основні наукові здобутки школи

1. Крикунов М.С. Аскаридоз свиней: Монографія.– К.: Урожай, 1976. – 61 с.

2. Даньшин Н.С., Даньшина М.С. Саркоцистоз: Монографія. – Кишинёв: Штиинца, 1987. – 301с.

3. Шевцов О.О., Артеменко Ю.Г., Галат В.Ф., Артеменко Л.П., Пономар С.І., Поживіл А.І., Безсмертний В.М. Ветеринарна паразитологія. – К.: Учбово-методичний центр Мінагропрому України, 1998. – 288 с.

4. Інфекційні та інвазійні хвороби кролів / Л.Є. Корнієнко, О.Б. Домбровський, С.І. Пономар та ін. – Біла Церква, 2003. – 288 с.
5. Довідник лікаря ветеринарної медицини / П.І. Вербицький, П.П. Достоевський, В.О. Бусол та ін.; За ред. П.І. Вербицького, П.П. Достоевського. – К.: Урожай, 2004. – 1280 с.
6. Тлумачний словник клінічних термінів ветеринарної медицини / В.М. Власенко, В.І. Левченко, М.В. Рубленко та ін.; За ред. В.М. Власенка. – К.: Урожай, 2008. – 280 с.
7. Сорока Н.М., Пономар С.І. Словник паразитологічних термінів у ветеринарній медицині. – К., 2010. – 101 с.
8. Сорока Н.М., Пономар С.І., Небещук О.Д. Довідник з визначення гельмінтів тварин / За редакцією доктора ветеринарних наук, професора Н.М. Сороки. – К., 2010. – 290 с.
9. Практикум для проведення занять з дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби»: Навч. посібник / Ю.О. Приходько, О.В. Мазанний, С.І. Пономар та ін. – Харків, 2010. – 299 с.

Перспективи розвитку школи

Продовжує започаткований М.С. Крикуновим напрям наукових досліджень нематодозних інвазій кандидат біологічних наук, доцент Пономар С.І., який захистив кандидатську дисертацію на тему „Иммунобиологическая реактивность свиней при аскаридозно-трихоцефалёзной инвазии и пути её коррекции“ (м. Москва, ВІГІС. – 1990. – 216 с.), а також підготував до захисту докторську дисертацію „Стронгілоїдозна інвазія свиней в Україні (епізоотологія, діагностика, патогенез та заходи боротьби)“.

Під керівництвом доцента Пономаря С.І. виконані та захищені дві кандидатські дисертації: А.А. Антіповим „Епізоотологія метастронгільозної інвазії в поліській і лісостеповій зонах України, удосконалення схем дегельмінтизації” (м. Харків, УІЕКВМ, 2002. – 178 с.) та В.В. Гончаренком „Олуланоз свиней у Лісостепу і Поліссі України, удосконалення діагностики та заходів боротьби“ (м. Харків, УІЕКВМ, 2004. – 212 с.). Під науковим керівництвом С.І. Пономаря готуються до захисту ще дві кандидатські дисертації: Паламарчук О.М. „Патогенетичні аспекти метастронгільозу свиней, удосконалення заходів боротьби“ та Л.В. Небещук „Розробка імуноферментної діагностики токсокарозу собак“.

Володимир Іванович ЛЕВЧЕНКО

*доктор ветеринарних наук,
професор, академік УААН
національної академії аграрних
наук України (НААН України)*

НАУКОВА ШКОЛА ДІАГНОСТІВ І ТЕРАПЕВТІВ У КРАЇНИ

Напрями науково-дослідної роботи:

- а) хвороби печінки і нирок у великої рогатої худоби, коней і собак;**
- б) множинна внутрішня патологія високопродуктивних корів;**
- в) метаболічні хвороби молодняка великої рогатої худоби і птиці.**

Левченко В.І. народився 04.11.1940 р. в с. Королівка Макарівського району Київської області. Після закінчення Білоцерківського СГІ у 1963–1967 рр. працював головним ветеринарним лікарем колгоспу, а потім – завідувачем ветеринарної дільниці в Черкаському районі Черкаської області. З 1967 до 1970 рр. навчався в аспірантурі при кафедрі терапії і клінічної діагностики Білоцерківського СГІ. Працював асистентом, з 1975 р. – доцентом, а з червня 1980 р. – завідувачем кафедри.

У 1970 р. В.І. Левченко захистив кандидатську дисертацію: "Нарушение функций щитовидной железы и минерального обмена при бронхопневмонии у телят": 16.00.01– Бела Церковь, 1970. – 199 с.; у 1986 р. – докторську "Болезни печени у молодняка круп-

ного рогатого скота при вирощуванні и откорме в спеціалізованих господарствах": 16.00.01–Біла Церква, 1986. – 383 с. У докторській дисертації вперше вивчені етіологія, патогенез, діагностика і профілактика гнійного гепатиту та ендогенного D-гіповітамінозу, зміни жовчовидільної функції та синтезу 25-гідроксиколекальциферолу за патології печінки. Нині В.І. Левченко розвиває теорію поліморбідності внутрішньої патології у тварин.

У 1988 р. В.І. Левченку було присвоєно вчене звання професора, у грудні 1990 р. він був обраний членом-кореспондентом, а в травні 1995-го – академіком Української академії аграрних наук (нині Національна академія аграрних наук України; НААН України).

В.І. Левченко є автором 7 підручників для ВНЗ III-IV рівнів акредитації, 4 навчальних посібників, 6 довідників та науково-методичних рекомендацій.

Послідовники (доктори наук):

1. **В.В. Влізло.** Основним напрямом науково-дослідної роботи є вивчення хвороб печінки у жуйних та губчастої енцефалопатії у великої рогатої худоби. Під керівництвом В.І. Левченка він підготував і захистив у 1998 р. докторську дисертацію на тему "Жировий гепатоз у високопродуктивних корів" (Київ, 1998. – 422 с.). Нині В.В. Влізло працює директором Інституту біології тварин НААН України та за сумісництвом професором кафедри внутрішніх хвороб тварин Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С.З Гжицького. Він обраний академіком Національної академії аграрних наук України. В.В. Влізло є співавтором 4-х підручників для студентів ВНЗ III–IV рівнів акредитації.

2. **Головаха В.І.** – доктор ветеринарних наук, професор кафедри терапії та клінічної діагностики Білоцерківського НАУ. Докторську дисертацію на тему "Функціональний стан печінки та її патологія у коней (етіологія, патогенез і діагностика)" (Біла Церква, 2004.– 299 с.) захистив у січні 2005 р. Основний напрям наукових досліджень – хвороби печінки і нирок у коней і дрібної рогатої худоби. Підготував 2-х кандидатів наук. Співавтор підручників "Клінічна діагностика внутрішніх хвороб тварин" (2004) та "Ветеринарна клінічна біохімія" (2002) для ВНЗ III–IV рівнів акредитації.

3. **Фасоля В.П.** – доктор ветеринарних наук, завідувач кафедри терапії та фізіології Житомирського національного агрокологічного університету.

Основним напрямом наукової роботи є внутрішні хвороби дрібних тварин (гепатит, гепатодистрофія, гепатоостеодистрофічний, гепаторенальний і гепатонефроанемічний синдроми). Докторську дисертацію на тему "Диспансеризація собак службових порід" захистила в листопаді 2008 р.

4. **Сахнюк В.В.** – доктор ветеринарних наук, співавтор підручників "Клінічна діагностика внутрішніх хвороб тварин" (2004) та "Ветеринарна клінічна біохімія" (2002) для ВНЗ III–IV рівнів акредитації. Докторську дисертацію "Поліморбідність внутрішньої патології у високопродуктивних корів" захистив у вересні 2009 р. Основний напрям наукових досліджень – хвороби печінки та обміну речовин у високопродуктивних корів.

Кандидатські дисертації під керівництвом доктора ветеринарних наук В.І. Левченка підготували і захистили:

1. **Богатко Л.М.** Хронический молочнокислый руминит при интенсивном откорме молодняка крупного рогатого скота. – Киев, 1992. – 158 с.

2. **Головаха В.І.** Вторинний гепатоз телят. – Київ, 1995. – 155 с.

3. **Сахнюк В.В.** Діагностика, лікування та профілактика А-гіповітамінозу у корів і телят. – Київ, 1996. – 165 с.

4. **Фасоля В.П.** Гіпотиреоз у корів в господарствах Центрального Полісся України. – Сімферополь, 1996. – 125 с.

5. **Соколюк В.М.** Анемія телят. – Сімферополь, 1997. – 117 с.

6. **Безух В.М.** Якість молозива корів і його вплив на неспецифічну резистентність та стан здоров'я телят. – Біла Церква, 1998. – 161 с.

7. **Москаленко В.П.** Структурно-функціональні властивості еритроцитів у здорових і хворих на анемію телят та їх зміни при лікуванні. – Біла Церква, 1999. – 138 с.

8. **Надточій В.П.** Клінічний статус і неспецифічна резистентність телят при антенатальній гіпотрофії. – Біла Церква, 1999. – 154 с.

9. **Костюк М.М.** Біологічна активність і лікувально-профілактична ефективність водорозчинної форми холекальциферолу при остеодистрофії корів. – Біла Церква, 1999. – 180 с.

10. **Чуб О.В.** Вторинна дистонія рубця (патогенез і лікування). – Біла Церква, 2001. – 180 с.

11. **Романюк В.Л.** Патологічні та екологічні аспекти вродженого ендемічного зобу у телят на Рівненщині. – Київ, 2001. – 153 с.

12. **Гарькавий В.О.** А- і D-гіповітамінози у телят (поширення,

діагностика, лікування і профілактика). – Біла Церква, 2002. – 125 с.

13. **Розумнюк А.В.** Структура і функціональні властивості еритроцитів та їх зміни при лікуванні телят, хворих на бронхопневмонію. – Біла Церква, 2002. – 143 с.

14. **Утеченко М.В.** Симптоми і функціональний стан печінки у великої рогатої худоби залежно від структурних змін її паренхіми. – Біла Церква, 2003. – 147 с.

15. **Соловйова Л.М.** Порівняльна оцінка методів діагностики і терапії гепатодистрофії у собак. – Біла Церква, 2004. – 142 с.

16. **Козій Н.В.** Патогенетичне обґрунтування застосування нестероїдних протизапальних препаратів при бронхопневмонії у телят. – Біла Церква, 2004. – 161 с.

17. **Вовкотруб Н.В.** Нефротичний синдром у високопродуктивних корів і новонароджених телят (патогенез, діагностика і лікування). – Біла Церква, 2005. – 190 с.

18. **Дубін О.М.** Гепато-остеодистрофічний синдром у молодняку великої рогатої худоби на відгодівлі. – Біла Церква, 2006. – 187 с.

Основні наукові здобутки школи

І. Підручники

1. Клінічна діагностика хвороб тварин / В.І. Левченко, М.О. Судаков, Й.Л. Мельник [та ін.]; За ред. В.І. Левченка. – К.: Урожай, 1995. – 368 с.

2. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, М.О. Судаков [та ін.]; За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 1999. – Ч. 1. – 376 с.

3. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, В.В. Влізло [та ін.]; За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2001. – Ч. 2. – 544 с.

4. Ветеринарна клінічна біохімія / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін [та ін.]; За ред. В.І. Левченка і В.Л. Галяса. – Біла Церква, 2002. – 400 с.

5. Клінічна діагностика внутрішніх хвороб тварин / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін [та ін.]; За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2004. – 608 с.

6. Внутренние незаразные болезни животных / И.М. Карпуть, С.С. Абрамов, Г.Г. Щербаков, В.И. Левченко [и др.]; Под ред. проф. И.М. Карпути. – Минск: Беларусь, 2006. – 679 с.

7. Латинский язык для аграриев / В.Г. Ткаченко, И.Д. Соколов,

В.И. Левченко [и др]. – Луганск: Элтон-2, 2007. – 599 с.

II. Практикум

Загальна терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин: Практикум / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, Л.М. Богатко [та ін.]; За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2000. – 224 с.

III. Навчальні посібники

1. Патогенетична терапія при запальних процесах у тварин / І.С. Панько, В.М. Власенко, В.І. Левченко [та ін.]; За ред. І.С. Панька. – К.: Урожай, 1994. – 256 с.

2. Левченко В.И. Способ лечения, технология содержания и кормления больных телят в неонатальный период // Неонатология телят / Б.В. Криштофорова. – Симферополь: Таврия, 1999. – С. 165–187.

3. Хвороби свиней / В.І. Левченко, В.П. Заярнюк, І.В. Папченко [та ін.]; За ред. акад. УААН В.І. Левченка та доц. І.В. Папченка. – Біла Церква, 2005. – 168 с.

4. Тлумачний словник клінічних термінів ветеринарної медицини / В.М. Власенко, В.І. Левченко, М.В. Рубленко [та ін.]; За ред. В.М. Власенка. – К.: Урожай, 2008. – 280 с.

IV. Довідники

1. Ветеринарная диспансеризация сельскохозяйственных животных: Справочник / В.И. Левченко, Н.А. Судаков, Г.Г. Харута [и др.]; Под ред. В.И. Левченко. – К.: Урожай, 1991. – 304 с.

2. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, В.М. Безух, В.І. Головаха [та ін.] // Довідник лікаря ветеринарної медицини; За ред. П.І. Вербицького і П.П. Достоевського. Упорядники: П.І. Вербицький, В.О. Бусол, П.П. Достоевський, В.І. Левченко.– К.: Урожай, 2004. – 1280 с.

3. Методы ветеринарной клинической лабораторной диагностики: Справочник / И.П. Кондрахин, А.В. Архипов, В.И. Левченко [и др.]; Под ред. проф. И.П. Кондрахина. – М.: КолосС, 2004. – 520 с.

4. Кондрахин И.П., Левченко В.И., Таланов Г.А. Справочник ветеринарного терапевта и токсиколога; Под ред. проф. И.П. Кондрахина. – М.: КолосС, 2005. – 544 с.

5. Кондрахин И.П., Левченко В.И. Диагностика и терапия внутренних болезней животных. – М.: Аквариум-Принт, 2005. – 830 с.

6. Факультет ветеринарної медицини: історія і сучасність (1931–2006) / В.М. Власенко, В.І. Левченко, М.В. Рубленко [та ін.]; За ред. В.М. Власенка і В.І. Левченка. – Біла Церква, 2006. – 480 с.

V. Науково-методичні розробки

1. Левченко В.И., Тихонюк Л.А. Рекомендации по ранней диагностике и профилактике D-гиповитаминоза молодняка крупного рогатого скота при выращивании и откорме в специализированных хозяйствах Лесостепи Украины (утверждены НТС секции животноводства и ветеринарии МСХ УССР, протокол № 3 от 4 мая 1982 года). – К., 1982. – 18 с.

2. Левченко В.И., Тихонюк Л.А. Методические рекомендации по ранней диагностике и профилактике D-гиповитаминоза молодняка крупного рогатого скота при выращивании и откорме в специализированных хозяйствах УССР (утверждены зам. Министра сельского хозяйства УССР А.М. Окопным). – К., 1984. – 19 с.

3. Левченко В.И. Рекомендации по диагностике и профилактике массовой патологии печени у молодняка крупного рогатого скота при промышленном откорме (утверждены НТС секции животноводства и ветеринарии МСХ Украины 27.VI.1984 г.). – К., 1985. – 17 с.

4. Рекомендации по диагностике, лечению и профилактике заболеваний печени у крупного рогатого скота / В.С. Постников, А.В. Жаров, А.Г. Савойский, И.Г. Шарабрин (МВА); Б.В. Уша (МИПБ); В.И. Левченко (БЦСХИ), Н.В. Байматов (Башк. СХИ). – М., 1990. – 24 с. (утверждены генеральным директором ОНКВет академиком ВАСХНИЛ Г.Ф. Коромысловым).

5. Діагностика, профілактика і терапія шлунково-кишкових хвороб новонароджених телят: Методичні рекомендації / В.О. Бузол, В.І. Левченко, П.П. Фукс [та ін.]. – Затверджено НТР Головного Управління ветеринарної медицини з державною ветеринарною інспекцією МСГП України 25 жовтня 1994 р., протокол № 1.

6. Диспансеризація великої рогатої худоби: Метод. рекомендації / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, Г.Г. Харуга [та ін.]. – К., 1997. – 60 с. (схвалені НТР Головного управління вет. медицини з держветінспекцією МСГ і продовольства України 19 грудня 1996 р., протокол № 4а).

7. Левченко В.І., Влізло В.В. Діагностика, лікування та профілактика хвороб печінки у великої рогатої худоби: Метод. рекомендації – К., 1998. – 22 с. (затверджені НТР Державного департаменту вет. медицини

Міністерства АПК України; протокол № 3 від 23.12.1997 р.).

8. Методичні вказівки щодо використання методів біохімічних досліджень біологічного матеріалу в державних лабораторіях ветеринарної медицини при діагностиці захворювань неінфекційної патології / В.І. Левченко, М.С. Павленко, Ю.М. Новожицька [та ін.]. – К., 2000. – 84 с. (Затверджені Головою Державного департаменту вет. медицини П.І. Вербицьким 03.07.2000 р.).

9. Діагностика патології печінки у коней / В.І. Левченко, В.І. Головаха, О.Є. Галатюк. – Київ, 2003. – 27 с. (затверджені науково-методичною радою Державного департаменту вет. медицини МАП України, протокол № 2 від 20.12.2002 р.).

10. Біохімічні методи дослідження крові тварин: Методичні рекомендації для лікарів хіміко-токсикологічних відділів державних лабораторій вет. медицини України, слухачів курсів підвищення кваліфікації та студентів факультету ветеринарної медицини / В.І. Левченко, Ю.М. Новожицька [та ін.]. – К., 2004. – 105 с. (затверджено наказом Департаменту вет. медицини Міністерства аграрної політики України № 115 від 07.10.2004 р.).

11. Внутрішні хвороби високопродуктивних корів (етіологія, діагностика, лікування і профілактика): Методичні рекомендації / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, В.В. Сахнюк [та ін.]. – Біла Церква, 2007. – 64 с. (затверджені наук.-метод. комісією Державного департаменту вет. медицини Мінагрополітики; протокол № 3 від 20.12.2006 р.).

12. Дослідження сечі у коней: Методичні рекомендації / В.І. Левченко, В.І. Головаха, І.А. Жила [та ін.]. – К., 2007. – 39 с. (затверджені наук.-метод. комісією Державного департаменту вет. медицини Мінагрополітики; протокол № 3 від 20 грудня 2006 р.).

13. Диспансеризація службових собак: Методичні рекомендації / В.І. Левченко, В.П. Фасоля, В.І. Головаха, О.А. Дикий. – Біла Церква, 2008. – 63 с. (Рекомендації розглянуті і затверджені НТР Державного комітету вет. медицини України 25 грудня 2008 р., протокол № 2).

14. Рекомендации по диагностике, профилактике и лечению гепатозов в специализированных хозяйствах и промышленных комплексах по откорму молодняка крупного рогатого скота / В.М. Данилевський, В.В. Влизло, В.Н. Морозов.– М., 1987.– 13 с.

VI. Патенти

1 Носо-рубцевий зонд. Автори: Соколюк В.М., Левченко В.І., Козій В.І., Сахнюк В.В.; 6А61М25/00. Видано 16.04.2001 р. (патент).

2. Спосіб постмортальної діагностики уродженого зобу у телят. Автори: Левченко В.І., Романюк В.Л., Мандигра М.С.; 6G01№33/483. Видано 16.04.2001 р. (патент).

3. Спосіб одержання лікувального препарату на основі вітаміну D₃ (патент). Автори: Апуховська Л.І., Даневич О.І., Левченко В.І., Омельченко Л.І.; 6А61К31/59 від 15.09.2000 р.

4. Магнітний зонд для вилучення сторонніх феромагнітних предметів з передшлунків великої рогатої худоби. Автори: Скіданов М.Є., Левченко В.І. МПК 6А61D1/16 (патент).

5. Спосіб одержання вітамінно-мінеральної кормової добавки (патент). Автори: Апуховська Л.І., Даневич О.І., Бакал Л.В., Левченко В.І. [та ін.]; № 31243 А від 29.03.2000 р.

6. Слівінська Л.Г., Левченко В.І., Береза В.І. Комплексний препарат «Мікролакт» для профілактики порушень обміну речовин у сухостійних корів в умовах техногенного забруднення.

7. Слівінська Л.Г., Левченко В.І., Береза В.І. Спосіб корекції гемопоєзу у сухостійних корів в умовах техногенного забруднення.

8. Левченко В.І., Влизло В.В. Усовершенствование метода Иенд-рашика, Клегорна и Грофа по определению билирубина в сыворотке крови. – Удостоверение на рацпредложение № 85 от 7.01.1987 г.

9. Левченко В.І., Щуревич Г.А. Определение витамина А в печени. Удостоверение на рацпредложение № 1 от 6 мая 1987 г.

Загальна кількість публікацій школи – близько 600 наукових статей.

На базі кафедри в останні роки проведено 6 наукових конференцій з проблем неінфекційної патології (1995, 1998, 2000, 2003, 2005, 2008 рр.). Крім того, науковці щороку беруть участь у 7–15 наукових конференціях, що проходять в Україні, Республіці Білорусь, Австрії. Академік В.І. Левченко протягом 1992–1995 рр. був заступником академіка-секретаря відділення тваринництва і ветеринарної медицини УААН, упродовж 5 років працював членом експертної ради ВАК, є членом НМР і фармакологічної комісії Державного комітету ветеринарної медицини України, редакційних

колегій журналу "Ветеринарна медицина України" та фахового видання "Вісник Білоцерківського ДАУ" (нині "Науковий вісник ветеринарної медицини").

Перспективи розвитку школи

На базі кафедри і проблемної лабораторії створений НДІ внутрішніх хвороб тварин. Тут продовжується плідна робота з вивчення внутрішніх хвороб тварин, проходять стажування науковці з інших ВНЗ, викладачі навчальних закладів 1–2 рівнів акредитації. Протягом 2010–2015 рр. буде захищено 2 докторські дисертації та 6 кандидатських.

Представники наукової школи підтримують контакти з ученими Республіки Білорусь, Московської академії ветеринарної медицини та біотехнології, Віденського університету ветеринарної медицини (Вліз-ло В.В.), Санкт-Петербурзького університету ветеринарної медицини.

Михайло Якович МОЛОЦЬКИЙ

*доктор сільськогосподарських наук,
професор, заслужений діяч науки
і техніки України*

НАУКОВА ШКОЛА ІЗ СЕЛЕКЦІЇ І НАСІННИЦТВА КАРТОПЛІ ТА ОЗИМОЇ ПШЕ- НИЦІ

Основні напрями науково-дослідної роботи:

- селекція, насінництво і технологія вирощування картоплі;
- селекція озимої пшениці.

Народився в с. Солодководне Куйбишевського р-ну Запорізької обл. 25.12. 1926 р. Учасник бойових дій 1941–1945 рр. Закінчив Кінель-Черкаський сільськогосподарський технікум (м. Куйбишев, 1948), Дніпропетровський сільськогосподарський інститут (1955), аспірантуру в УНДІОК (м. Харків, 1964).

Працював агрономом, керуючим відділком радгоспу "Брянський" (Дніпропетровська обл.); директором учгоспу ДСГІ (1952–1957); головою колгоспу, директором радгоспу "Самарський" (Дніпропетровська обл., 1957–1961); навчався в аспірантурі в ІНДІОК (1961–1964 рр.), був директором Сквирського дослідного поля УНДІОК (1964–1974); завідувачем кафедри селекції та насінництва БДАУ (1975–2003); проректором з наукової роботи БДАУ (1980–1999), з 2003 р. – професор кафедри генетики, селекції і насінництва.

У 1964 р. Молоцький М.Я. захистив кандидатську дисертацію на тему "О сроках обновления семенного картофеля в северной Степи УССР и экономии посадочного материала" (м. Харків), а в 1986 р. – докторську дисертацію на тему "Научные основы технологии предпосадочной подготовки клубней, обеспечивающей повышение коэффициента размножения картофеля и элементы усовершенствованной агротехники его возделывания" (м. Жодино, Беларусь).

Професор (1987), заслужений діяч науки і техніки України (1994). Нагороджений трьома орденами і 12 медалями, Грамотою Верховної Ради України, чотирма медалями ВДНГ, медаллю Міністерства вищої школи СРСР "За отличные успехи в работе", "Знаком пошани" Міністерства аграрної політики України, орденом "За мудрість, гідність, самовідданість" Білоцерківського державного аграрного університету. Почесний громадянин м. Сквиря, занесений до "Золотого фонду" м. Біла Церква. У 2002 р. відзначений премією Мінагрополітики України за кращий підручник.

Молоцький М.Я. – відомий учений-картопляр. Він науково обґрунтував технологію промислового виготовлення окорковілих часток садивних бульб і вирощування картоплі за малих норм садіння; вивчив причини виродження картоплі в Степу і Лісостепу України і запропонував заходи боротьби з ним; удосконалив методику міжвидової гібридизації картоплі і одержав міжвидові гібриди з високою продуктивністю та стійкістю до вірусних хвороб; удосконалив енергозберігаючу технологію вирощування картоплі в Лісостепу України; обґрунтував і запропонував нову систему насінництва картоплі в Україні, розробив і впровадив науково обґрунтовані норми садіння картоплі під запланований урожай.

Послідовниками школи є доктори наук, які захистили дисертації за його консультацією:

Васильківський Станіслав Петрович – доктор с.-г. наук, професор. Підготував і захистив докторську дисертацію на тему "Особенности использования химического мутагенеза при создании исходного материала для селекции пшеницы.– Одеса, 1999. – 280 с.

За результатами роботи в галузі хімічного

мутагенезу у 1987 р. Біологічним відділенням АН СРСР нагороджений «Пам'ятною медаллю М.І. Вавилова».

Основним напрямом його науково-дослідної роботи є селекція інтенсивних і напівінтенсивних сортів озимої пшениці з високою якістю зерна та формування і вивчення колекції ріпаку, виділення генетичних джерел як вихідного матеріалу для створення високопродуктивних сортів з високою якістю олії. Працює завідувачем кафедри генетики, селекції і насінництва.

Ним підготовлені кандидати наук:

Коба Ірина Яківна – кандидат с.-г. наук. Працює доцентом кафедри генетики, селекції і насінництва Білоцерківського НАУ. Захистила дисертацію на тему "Оцінка за якістю зерна вихідного матеріалу озимої пшениці, одержаного методом хімічного мутагенезу". – Дис. канд. с.-г. наук. – Київ, 1998.

Лозінський Микола Владиславович – кандидат с.-г. наук. Працює доцентом кафедри генетики, селекції і насінництва Білоцерківського НАУ. Захистив дисертацію на тему "Особливості успадкування господарсько цінних ознак та добір у популяціях пізніх поколінь мутантно-сортових гібридів озимої пшениці". – Дис. канд. с.-г. наук. – Одеса, 2005.

Хоменко Тетяна Михайлівна – кандидат с.-г. наук. Працює доцентом кафедри генетики, селекції і насінництва БНАУ. Захистила дисертацію на тему "Створення вихідного матеріалу в селекції озимої пшениці на базі індукованих мутацій". – Дис. канд. с.-г. наук. – Одеса, 2006.

Юрченко Анатолій Іванович – кандидат с.-г. наук. Працює асистентом кафедри генетики, селекції і насінництва Білоцерківського НАУ. Захистив дисертацію на тему "Оптимізація елементів технології вирощування високоякісного насіння озимої пшениці в умов центрального Лісостепу України". – Дис. канд. с.-г. наук. – Київ, 2009.

Бурденюк-Тарасевич Лариса Антонівна – доктор с.-г. наук. Працює головним науковим співробітником Білоцерківського відділення Інституту цукрових буряків НААНУ. Підготувала і захистила докторську дисертацію на тему "Методи селекції сортів озимої м'якої пшениці з підвищеною адаптивністю до умов Лісостепу і Полісся України". – Київ, 2001.

Автор **19** сортів озимої пшениці, у тому числі **13** із них занесено до Реєстру сортів рослин України.

Основним напрямом її наукових пошуків є розробка та застосування нових методів селекції і створення нових високоадаптованих сортів пшениці з високою продуктивністю і якістю продукції. Під її керівництвом виконують дисертаційні роботи 4 аспіранти: Дубова О.А., Макаренко Н.М., Алексійчук Л.В. та Носуля А.

В 2005 році нагороджена Почесною грамотою Міністерства аграрної політики України за перше місце у номінації “Селекціонер року” в рамках Міжнародної спеціалізованої виставки “Україна зернова 2005” з врученням цінного подарунку – автомобіля. В 2008 році нагороджена грамотою президії УААН.

Власенко Володимир Анатолійович – доктор с.-г. наук. Працює професором, головним науковим співробітником Сумського НАУ. Підготував і захистив докторську дисертацію на тему “Створення вихідного матеріалу для адаптивної селекції і виведення високопродуктивних сортів пшениці в умовах Лісостепу України” (Одеса, 2008).

На основі теоретичних розробок, застосованих у практичній селекційній роботі методів гібридизації, мутагенезу та їх поєднання, із залученням сучасної геноплазми світового різноманіття пшениць за участю автора створено джерела селекційно цінних ознак, перспективні лінії та 42 сорти, з яких до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні, занесені: пшениці м'якої озимої 20 (Крижинка, Деметра, Колумбія, Смуглянка та інші), м'якої ярої – 4 (Колективна 3, Елегія миронівська, Етюд, Сюїта), твердої ярої – 1 (Ізольда). За результатами практичної селекційної роботи отримано 7 патентів та 25 авторських свідоцтв на сорти пшениці.

Бондарчук Анатолій Андрійович – доктор с.-г. наук, професор, заслужений працівник сільського господарства України. Працює директором Інституту картоплярства НААНУ.

Підготував і захистив докторську дисертацію на тему “Наукові основи насінництва картоплі” в 2010 р. Основним напрямом його нау-

ково-дослідної роботи є наукові основи насінництва картоплі в Україні, селекція нових сортів, зональні технології вирощування картоплі.

Автор двох сортів картоплі, чотирьох патентів, п'яти монографій та 47 статей в фахових виданнях і журналах.

Кандидатські дисертації, захищені під безпосереднім керівництвом засновника:

Нижник Анатолій Севастіанович, кандидат с.-г. наук, ст. наук. співробітник Сквирської селекційної станції овочівництва. – «Приемы оздоровления и методы ускоренного размножения безвирусного семенного картофеля в условиях правобережной Лесостепи УССР»: Дис.... канд. с.-г. наук. – Київ, 1982.

Разкевич Микола Пилипович, кандидат с.-г. наук, ст. наук, співробітник Інституту картоплярства УААН. – «Норми посадки картоплі залежно від густоти стеблостою і маси садивних бульб»: Дис.... канд. с.-г. наук. – Кам'янець-Подільський, 1985.

Погорілий Сергій Олександрович, кандидат с.-г. наук – «Вплив способів вирощування, норм добрив та маси садивних бульб на продуктивність картоплі в правобережному Лісостепу України»: Дис.... канд. с.-г. наук. – Київ, 1995.

Кривенко Іван Степанович, кандидат с.-г. наук, викладач Іллінецького держ. аграрного технікуму. – «Строки сортооновлення картоплі в центральному Лісостепу України: Дис.... канд. с.-г. наук. – Київ, 1995.

Гнатюк Ігор Миколайович, кандидат с.-г. наук, зав. відділом селекції та насінництва картоплі Інституту землеробства західного регіону УААН: «Залежність урожаю та якості картоплі від схем садіння, норм добрив і маси садивних бульб в умовах західного Лісостепу України»: Дис... канд. с.-г. наук. – Київ, 1997.

Баранчук Юрій Володимирович, кандидат с.-г. наук, доцент кафедри генетики, селекції і насінництва БНАУ. – «Обґрунтування норм садіння бульб картоплі під запланований урожай для умов центрального Полісся України». – Київ, 2002.

Крикунова Олена Володимирівна, кандидат с.-г. наук, доцент кафедри агрохімії БНАУ. – «Норми садіння бульб картоплі залежно від рівня агротехніки та урожайності в умовах Лісостепу України». – Київ, 2003.

Федорук Юрій Васильович, кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва БНАУ – «Поліпшення технології вирощування

картоплі в монокультурі і короткоротаційній сівозміні в селянських господарствах правобережного Лісостепу України”. – Київ, 2005.

Основні досягнення школи

Підручники і навчальні посібники:

1. **Молоцький М.Я., Васильківський С.П., Князюк В.І.** Селекція та насінництво польових культур. – К.: Вища шк., 1994. – 454 с
2. **Молоцький М.Я., Васильківський С.П., Князюк В.І.** Селекція та насінництво польових культур: Практикум. – Вища шк., 1995. – 238 с.
3. **Молоцький М.Я., Васильківський С.П., Князюк В.І.** Генетика. – Біла Церква: Білоцерків. держ. аграр. ун-т, 1998. – 279 с.
4. **Молоцький М.Я., Васильківський С.П., Князюк В.І., Скоробреха П.І.** Словник термінів з цитології, генетики, селекції та насінництва: Навчальний посібник. – Біла Церква: Білоцерків. держ. аграр. ун-т, 1999. – 100с.
5. **Молоцький М.Я., Скоробреха П.І.** Латинсько-український словник для практичних занять з селекції рослин: Навчальний посібник. – Біла Церква, 1994. – 32 с.
6. **Молоцький М.Я., Васильківський С.П., Князюк В.І., Власенко В.А.** Селекція і насінництво сільськогосподарських рослин: Підручник. – К.: Вища освіта, 2006. – 463 с.
7. **Молоцький М.Я. Васильківський С.П., Князюк В.І.** Селекція і насінництво польових культур: Практикум. – Біла Церква, 2008.–192 с.
8. **Васильківський С.П.** Агрономія. Дипломне проектування у вищих навчальних закладах Мінагрополітики України: [навчально-методичний посібник] / За ред. Т.Д. Іщенко, І.М. Бендери, С.П. Васильківського. – К.: Аграрна освіта, 2006. – 256 с.
9. **Васильківський С.П.** Фермерське землеробство (в таблицях): [навчальний посібник для підготовки фахівців напряму “Агрономія” у ВНЗ I-II рівнів акредитації] / І.Д. Примак, В.М. Ткачук, С.П. Васильківський та ін. – Біла Церква: БДАУ, 2006. – 360 с.

Методичні вказівки

1. **Молоцький М.Я., Князюк В.І., Васильковський С.П.** Селекція і семеноводство. Ч.1. Метод. указання по сортоведенню.– Біла Церква, 1975. – 83 с.
2. **Князюк В.І., Молоцький М.Я., Васильковський С.П.** Ци-

тология и генетика: Метод. указания для проведения лаб.-практ. занятий. – Біла Церква, 1976. – 64 с.

3. **Молоцкий М.Я., Князюк В.И., Васильковский С.П., Полишвайко Ю.М.** Рабочая тетрадь по селекции и семеноводству полевых культур: Метод. разработка для студ. заочн. обучения агроном. фак. – Біла Церква, 1982. – 50 с.

4. **Молоцкий М.Я., Тимонов И.В., Духовская Т.М., Гузь М.И.** Частное овощеводство: Метод. указания по изучению сортов овощных культур и программированному контролю знаний. – Біла Церква, 1983.– 95 с.

5. **Молоцкий М.Я., Князюк В.И., Васильковский С.П., Полишвайко Ю.М.** Селекция и семеноводство. 4.1. Метод. указания по сортоведению. – Біла Церква, 1983. – 76 с.

6. **Молоцкий М.Я., Князюк В.И., Васильковский С.П., Полишвайко Ю.М.** Рабочая тетрадь по селекции и семеноводству полевых культур: Метод. разработка для студентов стационарного обучения агроном. фак. – Біла Церква, 1983. – 113 с.

7. **Князюк В.И., Молоцкий М.Я., Полишвайко Ю.М.** Цитологические основы наследственности: Метод. указания по самостоятельной работе студентов под контролем преподавателя. – Біла Церква, 1987. – 24 с.

8. **Молоцкий М.Я., Князюк В.И., Васильковский С.П., Полишвайко Ю.М.** Методические указания по решению генетических задач и задания для самостоятельной работы под контролем преподавателя. – Біла Церква, 1987. – 56 с.

9. **Молоцкий М.Я., Тимонов И.В., Духовская Т.М., Хомчак А.М.** Овощеводство: Метод. указания к лабор.-практ. занятиям и задания для самостоятельной работы студентов под контролем преподавателя. – Біла Церква, 1989. – 73 с.

10. **Молоцкий М.Я., Князюк В.И., Васильковский С.П.** Методичні вказівки по виконанню курсової роботи з курсу "Селекція та насінництво сільськогосподарських культур". – Біла Церква, 1993.–11 с.

11. **Молоцький М.Я., Князюк В.І., Васильківський С.П., Полішвайко Ю.М.** Задачі та вправи з генетики: Методика розв'язання задач і завдання для самостійної роботи. – Біла Церква, 1994. – 58 с.

12. **Молоцький М.Я., Князюк В.І., Васильківський С.П., По-**

лішвайко Ю.М. Сортознавство: Метод. вказівки до лабор.-практ. занять для студентів агроном. фак. – Біла Церква, 1995. – 45 с.

13. **Виниченко Г.М., Власенко М.Ю., Гібсон П.Т., Молоцький М.Я.** та ін. Методичні вказівки по виконанню дипломних робіт студентами агрономічного факультету. – Біла Церква, 1997. – 16 с.

14. **Молоцький М.Я., Князюк В.І., Васильківський С.П., Полішвайко Ю.М.** Робочий зошит із селекції та насінництва польових культур: Метод. вказівки для студентів агроном. фак. – Біла Церква, 1998. – 135 с.

15. **Васильківський С.П., Молоцький М.Я., Примак І.Д., Власенко М.Ю.** та ін. Методичні вказівки до виконання випускної роботи студентами агрономічного факультету на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня 6.130.102 – бакалавр.– Біла Церква, 2001.–14 с.

16. Селекція та насінництво сільськогосподарських культур: Програма для с.-г. вищих навчальних закладів III і IV рівнів акредитації зі спеціальностей «Агрономія», «Агрохімія і ґрунтознавство», «Захист рослин». / **Я.К. Тараненко, А.К. Пархоменко, А.Д. Довбах, М.Я. Молоцький** та ін. – К., 1998. – 11с.

17. Методичні вказівки до виконання випускної роботи студентами агрономічного факультету на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня 6.130.102 – бакалавр // **С.П. Васильківський, М.Я. Молоцький, І.Д. Примак, М.Ю. Власенко** та ін.; За ред. В.Б. Павловського.– Біла Церква, 2001.– 15 с.

18. Робочий зошит із селекції та насінництва польових культур. Методичні розробки для студ. агроном. фак-ту // **С.П. Васильківський, М.Я. Молоцький, Ю.М. Полішвайко, М.В. Лозінський.**– Біла Церква, 2004.– 110 с.

19. Сортознавство / Методичні вказівки до лабораторно-практичних занять для студ. агроном. фак-ту // **С.П. Васильківський, М.Я. Молоцький, Ю.М. Полішвайко, Ю.В. Баранчук.**– Біла Церква, 2003.– 43 с.

20. Методичні вказівки щодо виконання випускної роботи студ. агроном. фак-ту на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня 6.130.112 – бакалавр.– Біла Церква, 2001.– 14 с.

21. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з селекції та насінництва с.-г. культур. Для студ. агроном. фак-ту / **С.П. Васильківський, М.Я. Молоцький, М.В. Лозінський.**– Біла Церква, 2003.– 11 с.

22. Робочий зошит із селекції та насінництва польових культур: Методична розробка для студентів за освітньо-кваліфікаційним рівнем “бакалавр” / **С.П. Васильківський, М.Я. Молоцький, М.В. Лозінський.** – Біла Церва, 2006. – 95 с.

23. Робочий зошит з навчальної практики по селекції та насінництву польових культур (методичні розробки) / **С.П. Васильківський, М.Я. Молоцький, М.В. Лозінський.** – Біла Церква, 2006. – 22 с.

24. Методичні вказівки для підготовки та написання дипломної роботи за напрямом 1301 – агрономія / Укладачі: **Васильківський С.П., Молоцький М.Я.** та ін. – БДАУ: Біла Церква, 2006. – 25 с.

25. Техніко-економічне обґрунтування і застосування технології виробництва насіння сільськогосподарських культур в умовах становлення ринкових відносин: Методичні вказівки // **С.П. Васильківський, М.Я. Молоцький, М.В. Шпак, М.В. Лозінський.** – Біла Церква, 2006. – 44 с.

26. Сортознавство: Методичні вказівки // **С.П. Васильківський, М.Я. Молоцький, В.А. Власенко, М.В. Лозінський.** – Біла Церква, 2007. – 54 с.

Монографії, довідники

1. **Лук'яненко І.О., Молоцький М.Я.** Вирощування картоплі на Дніпропетровщині. – Дніпропетровськ: Промінь, 1964. – 86 с.

2. **Молоцький М.Я.** Прискорене розмноження картоплі. – К.: Урожай, 1972. – 198 с.

3. **Вітенко В.А., Молоцький М.Я.** Насінництво картоплі. – К.: Урожай, 1977. – 140 с.

4. **Молоцький М.Я.** Выращивание картофеля при малых нормах посадки. – К.: Урожай, 1986. – 240 с.

5. **Молоцький М.Я., Зеневич Л.Л., Ткачук В.Н.** та ін. Практическое пособие для арендаторов-земледельцев. – К.: Урожай, 1989. – 389 с.

6. **Теслюк П.С., Молоцький М.Я.** Практичні поради картопляру. – К.: Урожай, 1991. – 220 с.

7. **Молоцький М.Я., Денисенко О.Г., Юрчишин В.В.** та ін. Настільна книга сільського господаря (фермера). – К.: Урожай, 1993. – 464 с.

8. **Молоцький М.Я., Денисенко О.Г., Юрчишин В.В.** та ін.

Настільна книга сільського господаря (фермера)– 2-ге видання. – К.: Вид-во газ. "Наш час", 1995. – 575 с.

9. **Молоцький М.Я.** Проблеми картоплярства: вибрані наукові праці. – Біла Церква: Мустанг, 1996.– 332 с.

10. **Теслюк П.С., Молоцький М.Я.** Практичний poradник картопляра. – К.: Кий. – 1999.– 267 с.

11. **Теслюк П.С., Молоцький М.Я., Власенко М.Ю.** Насінництво картоплі. – Біла Церква, 2000.– 153 с.

12. **Теслюк П.С., Молоцький М.Я.** Картопля на вашому городі: – Біла Церква: Білоцерків. держ. аграр. ун-т, 2000.– 153 с.

13. **Кононученко В.В., Молоцький М.Я., Власенко М.Ю.** та ін. Картопля. Том.1. – Біла Церква: Білоцерк. держ. аграр. ун-т, 2002. – 535 с.

14. Картопля. Том II. / За ред. **В.В. Кононученка, М.Я. Молоцького**, 2003.– БДАУ, Біла Церква.– 240 с.

15. **Молоцький М.Я., Бондарчук А.А.** Поради картопляру-аматору.– Біла Церква, 2005.– 168 с.

16. **Молоцький М.Я., Бондарчук А.А.** Советы картофелеводу-любителю.– Белая Церковь, 2005.– 176 с.

17. **Бондарчук А.А., Молоцький М.Я.** Сортозаміна та сортооновлення:– Вінниця: Нова книга, 2006.– 112 с.

18. Картопля / За ред. **А.А. Бондарчука, М.Я. Молоцького, В.С. Куценка** – Біла Церква, 2007. – Т. 3. – 536 с.

19. **Погорілий С.О., Молоцький М.Я.** Технологія вирощування картоплі в Лісостепу України: Монографія. – Біла Церква: БДАУ, 2007. – 164 с.

20. Картопля / За ред. **А.А. Бондарчука, М.Я. Молоцького, В.С. Куценка.**– Біла Церква, 2009. – Т.4. – 376 с.

Рекомендації

1. **Немченко І.І., Молоцький М.Я.** Рекомендації по вирощуванню картофеля при малых нормах посадки /МСХ УССР.– К.: Урожай, 1981.– 9с.

2. **Куценка В.С., Молоцький М.Я., Разкевич Н.Ф., Полишвайко Ю.М.** Методические рекомендации программирования норм посадки картофеля по оптимальному стеблестою. – К.: Урожай, 1986.– 13 с.

3. **Сухомлинов А.Г., Молоцький М.Я.** Рекомендації по вы-

рашиванию картофеля частями семенных клубней / Госагропром УССР.– К., 1986 – 16с.

4. **Молоцкий М.Я., Куценко В.С., Немченко И.И.** Рекомендации программирования норм посадки картофеля по оптимальному стеблестоя / Госагропром УССР. – К., 1989. – 12 с.

5. **Молоцкий М.Я., Полішвайко Ю.М., Погорілий С.О.** Технологічний проект енергозберігаючої технології вирощування картоплі в Лісостепу України на чорноземних ґрунтах. – Біла Церква, 1994. – 38 с.

6. **Кононученко В.В., Молоцкий М.Я.** та ін. Положення про насінництво картоплі / Мінсільгосппрод України. – К., 1997. – 28 с.

7. **Тивончук С.О., Надточій П.Л., Молоцкий М.Я.** та ін. Завдання-замовлення на розробку науково-технічної продукції на звітність (проміжну і заключну) про виконання науково-дослідної роботи та освоєння наукових розробок в агропромисловому комплексі України. – К.: Видавництво Кабінету Міністрів України 1997. – 47 с.

8. **Бурденюк Л.А.** Агротехнічний паспорт сорту озимої м'якої пшениці Білоцерківська напівкарликова.– Біла Церква, 1998.– 4 с.

9.**Кононученко В.В., Молоцкий М.Я.** та ін. Система насінництва картоплі в Україні. – Мінагрополітики України. – К., 2000. – 13 с.

10. **Бурденюк Л.А.** Білоцерківська напівкарликова озима пшениця. – Біла Церква, 2000. – 4 с.

11. **Кононученко В.В., Молоцкий М.Я.** та ін. Норми садіння картоплі під запланований урожай / Мінагрополітики України.– К., 2001 – 15 с.

12. Норми садіння картоплі під запланований урожай (рекомендації).– Мінагрополітики України.– К., 2001.– 15 с.

13. Технологія вирощування високих урожаїв картоплі у фермерських і селянських господарствах Лісостепу України: Рекомендації. // **Лаврик О.М., Пасічник П.К., Молоцкий М.Я.** та ін.– К., 2005.– 29 с.

Авторські свідоцтва, патенти

1. **Молоцкий М.Я.** Состав для обработки срезов семенного картофеля. 316419 СССР; МКИ Ао/п 21/00.

2. **Чернецкий В.П., Молоцкий М.Я., Салонтай Ф.Ф., Полишвайко Ю.М.** Состав для обработки резаных клубней картофеля. 1540058 СССР; МКИ Ао /43/54, Ао /С1/00– № 4180074/30–15.

3. **Молоцький М.Я., Гнатюк І.М.** Спосіб планування норм садіння картоплі. 24806 АИА, МКВ6А01С 1/100, № 97094549.

4. **Бурденюк-Тарасевич Л.А., Горлач А.А.:** сорт озимої пшениці Белоцерковская 177 (авт. свідоцтво №2576); сорт озимої пшениці Белоцерковская 47 (авт. свідоцтво №2942); сорт озимої пшениці Белоцерковская 18 (авт. свідоцтво №3160).

5. **Бурденюк-Тарасевич Л.А.:** сорт озимої м'якої пшениці Веселка (авт. свідоцтво № 296335); сорт озимої м'якої пшениці Білоцерківська напівкарликова (авт. свідоцтво № 922); сорт озимої м'якої пшениці Олеся (авт. свідоцтво № 1102); сорт озимої м'якої пшениці Перлина Лісостепу (авт. свідоцтво № 1390), сорт озимої м'якої пшениці Елегія (авт. свідоцтво № 031); сорт озимої м'якої пшениці Либідь (авт. свідоцтво №06248); сорт озимої м'якої пшениці Ясочка (авт. свідоцтво № 06247); Лісова пісня (патент № 09013); Романтика (патент № 09022)

6. **Васильківський С.П.** Спосіб добору в поколіннях генетично нестабільних мутацій озимої пшениці. МДЖ 6 А01Н1/00.

7. **Васильківський С.П., Хоменко Т.П.** Свідоцтво про реєстрацію зразка генофонду рослин в Україні № 395 від 19.02.2008р.

8. **Васильківський С.П., Лозінський М.В.** Свідоцтво про реєстрацію зразка генофонду рослин в Україні № 396 від 19.02.2008р.

9. **Власенко В.А.** Сорт пшениці м'якої Колективна 1 (патент № 11; Колективна 3 (патент № 46); Експромт (патент № 50); Деметра (патент № 0420); Крижинка (патент № 0423); Елегія Миронівська (патент № 051); Мажор (патент № 052).

10. **Власенко В.А.** Авторські свідоцтва на сорти рослин пшениці м'якої: Миронівська 30, А.с. №200; Київська 7, А.с. №535; Миронівська 33, А.с. №600; Київська 8, А.с. №1220; Крижинка, А.с. № 1685; Миронівська ранньостигла, А.с. № 1686; Колумбія, Св-во № 0368; Подолянка, Св-во № 0369; Переяславка, Св-во № 0456; Смуглянка, Св-во №0457; Ремеслівна, Св-во № 0490; Деметра, Св-во № 04214; Володарка, Св-во № 0532; Веснянка, Св-во № 0533; Фаворитка, Св-во № 0534; Добірна, Св-во № 0535; Богдана, Св-во № 0655; Золотоколоса, Св-во № 0656; Пивна, Св-во № 0657; Ласуня, Св-во № 0711; Колективна 3, Св-во № 04162; Етюд; Св-во № 0781; Сюїта, Св-во № 07289.

11. **Власенко В.А.** Про авторство на сорт рослин Ізольда, пшениця тверда; св-во № 04127.

12. **Бондарчук А.А.** Патент України №10504. МІЖ А01 Н3/00,

G01N33/00, A01C1/00, G01 J3/28. Спосіб визначення наслідування стійкості картоплі до збудника раку *Synchytrium endobioticum* (Schilb.) Perc. / **А.Г. Зея, П.О. Мельник, С.С. Костишин, А.А. Осипчук, А.А. Підгасцький, А.А. Бондарчук, В.І. Сидорчук, О.С. Сологуб.** Опубл. 15.11.2005 // Офіційний бюл. Промислова власність.– 2005.– Бюл.№11.– С. 154.

13. **Бондарчук А.А.** Патент України № 24113. МДЖ А01 С 1/00. Спосіб визначення стійкості картоплі до збудника раку *Synchytrium endobioticum* (Schilb.) Perc. шляхом індукованої преципітації / **А.Г. Зея, П.О. Мельник, С.С. Костишин, З.Г. Тома, А.Г. Жакота, А.М. Андрієш, А.Ф.Бабіцькій, А.В. Перепеліца, А.А. Бондарчук, А.А. Осипчук, Т.М. Олійник, Т.В. Тимошенко, В.І. Сидорчук.** Опубл.25.06.2007 //Офіційний бюл. Промислова власність.– 2007. – Бюл. № 9.

14. **Бондарчук А.А.** Патент України № 42412. МІЖ А01 С 9/00. Агрегат для садіння картоплі та післясходового обробітку / **І.Х. Мороз, А.А. Бондарчук, О.А. Кравченко.** Опубл. 10.07.2009 //Офіційний бюл. Промислова власність.– 2009.– Бюл. № 13.

15. **Бондарчук А.А.** Патент України № 46142. МІЖ А01 G 1/00, А01С 21/00. Спосіб підвищення ефективності дії мінеральних добрив при застосуванні їх на картоплі / **А.А. Бондарчук, М.Г. Шарпа, Л.Є. Кармазіна, Т.А. Клокун, Н.І. Войцешина, Л.Г. Ревунова.** Опубл.10.12.2009 //Офіційний бюл. Промислова власність.– 2009.– Бюл.№ 23.

16. **Бондарчук А.А.** Свідоцтво № 09034 від 15.12.2009р. про авторство на сорт картоплі Зелений гай / **А.А. Осипчук, С.Г.Назар, А.А. Осипчук, Б.А. Тактаєв, А.А. Бондарчук, М.В. Остренко, Т.М. Олійник, П.О. Мельник, Д.Д. Сігарьова, В.М. Собран.**

17. **Бондарчук А.А.** Свідоцтво № 09043 від 15.12.2009р. про авторство на сорт картоплі Вернісаж / **А.А. Осипчук, С.Г. Назар, А.А. Осипчук, Б.А. Тактаєв, М.В. Остренко, А.А. Бондарчук, В.М. Собран, М.П. Разкевич, А.Г. Зея, Т.М. Олійник.**

Конференції, семінари, участь у різних організаціях

1. Проведення конференцій

Міністерство аграрної політики України, Українська академія аграрних наук, Білоцерківський національний аграрний університет.

Виробничо-наукова конференція на тему "Шляхи підвищення продуктивності насінної картоплі та забезпечення нею потреби товаровиробників", м. Біла Церква, 30 березня 2000 р.; Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми підвищення адаптивного потенціалу системи рослинництва у зв'язку зі змінами клімату», м. Біла Церква, 26-28 лютого 2008 р.; Міжнародний симпозіум з дослідження кореневої гнилі, м. Саскатун, Канада; Міжнародний симпозіум, м. Відень, Австрія, організований ФАО ООН і присвячений використанню мутагенезу в рослинництві.

2. Проведено 26 семінарів із селекції, насінництва і технології вирощування картоплі та озимої пшениці.

3. *Участь у різних організаціях*

Молоцький М.Я.

- член спеціалізованої вченої ради при Львів. аграр. університеті (1999–2000);

- член експертної ради ВАК України (1997–2000);

- заст. голови науково-технічної ради з координації і освоєння НТП та інформатики Мінсільгосппроду України (1990–1998);

- Голова експертної комісії з овочівництва, картоплярства, садівництва і виноградарства МСГ України (1985–1990);

- член комісії зі зберігання і переробки с.-г. продукції при УААН (1994–1998).

- член координаційно-методичної ради Інституту картоплярства НААНУ.

Васильківський С.П.:

- Голова НМК Мінарополітики України (2002);

- член спеціалізованої вченої ради при Інституті цукрових буряків НААНУ;

- член спеціалізованої вченої ради селекційно-генетичного інституту – Національного центру насіннєзнавства та сорто випробування;

- член науково-методичної комісії з напрямку «Агрономія» при Департаменті освіти і науки.

Бурденюк-Тарасевич Л.А.:

- член спеціалізованої вченої ради при Інституті цукрових буряків НААНУ (2002);

- член спеціалізованої вченої ради при Інституті землеробства НААНУ;

- член експертної ради Держ. комісії України з випробовування та охорони сортів рослин (1999);
- член ради з вирощування зернових культур у Київській обл. (2002).

Загальна кількість публікацій

1. Молоцький М.Я.	– 288
2. Васильківський С.П.	– 167
3. Власенко А.В.	– 187
4. Бондарчук А.А.	– 47
5. Бурденюк Л.А.	– 74
6. Нижник А.С.	– 12
7. Разкевич М.П.	– 18
8. Погорілий С.О.	– 20
9. Гнатюк І.М.	– 21
10. Кривенко І.С.	– 7
11. Коба І.Я.	– 20
12. Баранчук Ю.В.	– 21
13. Крикунова О.В.	– 38
14. Федорук Ю.В.	– 32
15. Хоменко Т.М.	– 19
16. Юрченко А.І.	– 15
Всього	– 986

Перспективи розвитку школи

1. Докторанти:

Гнатюк І.М.

Тема "Наукові основи сортооновлення картоплі в Західному регіоні України і зоні Карпат". Консультант – проф. Молоцький М.Я.

Погорілий С.О.

Тема "Теоретичні та практичні аспекти ефективного використання факторів життєдіяльності рослин картоплі та моделювання продуктивності агрофітоценозу в Лісостепу України". Консультант – професор Молоцький М.Я.

Кочмарський В.С.

Тема "Особливості створення вихідного матеріалу в селекції озимої пшениці на підвищену адаптивність для Лісостепу і Полісся

України". Консультант – професор Васильківський С.П.

2. Аспіранти:

Житнецький Костянтин Валерійович: “Підвищення ефективності використання елементів живлення різними сортами картоплі під впливом регуляторів росту рослин в умовах Лісостепу України”. Науковий керівник – професор Молоцький М.Я.

Гудзенко Володимир Миколайович: «Створення вихідного матеріалу для селекції сортів ярого ячменю на адаптивність в умовах Правобережного Лісостепу України». Науковий керівник – професор Васильківський С.П.

Івко Юлія Олександрівна: «Створення вихідного матеріалу для селекції сортів ріпаку на адаптивність в умовах Центрального Лісостепу України». Науковий керівник – професор Васильківський С.П.

Шарасенко Олена Миколаївна: «Особливості використання генетичної колекції та створення вихідного матеріалу для селекції сортів ріпаку». Науковий керівник – професор Васильківський С.П.

Лозінська Тетяна Павлівна: «Адаптивний потенціал сучасного сортименту ярої пшениці та використання його в селекції». Науковий керівник – Власенко В.А.

3. Здобувачі:

Семеніхін Олександр Валерійович: “Особливості оцінки екологічної адаптивності лісостепового сортименту озимої м’якої пшениці”. Науковий керівник – професор Васильківський С.П.

Голоднюк Павло Миколайович: «Комплексна оцінка і добір екологічно-пластичних форм ріпаку для умов північної частини Центрального Лісостепу України». Науковий керівник – професор Васильківський С.П.

Чайка Анатолій Миколайович: "Вихідний матеріал для селекції сортів озимої пшениці, адаптованих до умов Лісостепу України". Науковий керівник – д-р с.-г. наук Бурденюк-Тарасевич Л.А.

Анатолій Мефодійович НІКІТЕНКО

*завідувач кафедри гігієни тварин
і основ ветеринарної медицини,
доктор ветеринарних наук,
професор, академік Міжнародної
академії біоенергоінформаційних
технологій (МАБЕТ), академік
Міжнародної академії
ветеринарних наук (МАВН)*

НАУКОВА ШКОЛА ІЗ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТВАРИН- НИЦТВА ШЛЯХОМ ЗАСТО- СУВАННЯ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ ПРЕПАРАТІВ

Основні напрями науково-дослідної роботи школи:

- теоретичне обґрунтування напрямку школи;
- розробка технологій отримання та застосування біологічно активних речовин у тваринництві;
- розробка новітніх технологій застосування позитивних ефектів електромагнітних випромінювань НВЧ в біології та сільськогосподарському виробництві;
- створення та патентування науково-технічної продукції: НТД, заявок на винаходи, монографій, методичних рекомендацій, публікацій тощо;

- підготовка науково-педагогічних кадрів для вищих навчальних закладів та фахівців у галузі агропромислового комплексу України;

Народився 10 червня 1937 року в м. Овруч Житомирської області в сім'ї військовослужбовця. В 1954 році закінчив школу та училище механізації сільського господарства в м. Умань З 1957 до 1959 рр. служив у лавах Радянської Армії. Закінчив з відзнакою Московський технологічний інститут м'ясної та молочної промисловості (1964), аспірантуру при Волгоградському сільськогосподарському інституті (1967–1970).

Працював у колгоспі (1956), на посаді ветеринарно-санітарного лікаря на Волгоградському м'ясокомбінаті (1965-1969), асистентом у Волгоградському СХІ (до 1972 р.), з 1972 до 1977 рр. – у Північнокавказькому зональному науково-дослідному інституті завідувачем лабораторії з вивчення лейкозів і завідувачем відділу маловивчених захворювань тварин. 1977 року прийнятий до Білоцерківського сільськогосподарського інституту на посаду доцента кафедри, з 1979 року працює завідувачем кафедри гігієни тварин та основ ветеринарної медицини. В 1984 році працював у Міжнародному науково-дослідному інституті захисту рослин та охорони тварин (м. Гавана, Республіки Куба) за тематикою «Впровадження тканинних препаратів у ветеринарній медицині». З 1997 року – завідувач Проблемної лабораторії імунології тварин при кафедрі гігієни тварин і основ ветеринарної медицини. У 2006 р. відвідав Францію, де провів семінари щодо основ біоенергетики та намітив плани науково-дослідних робіт на майбутнє.

У 1970 році в МТІММП (м. Москва) захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата ветеринарних наук «Исследование клеток миело- и лимфопоэза при лимфолейкозе крупного рогатого скота цитохимическими методами».

У 1990 році в м. Казань захистив докторську дисертацію “Роль иммуномодуляторов в коррекции иммунобиологической реактивности и в профилактике гемобластозов животных”. У 1991 році присвоєне вчене звання професора.

Основна увага приділялась вивченню імунобіологічного стану тварин та способів оптимізації системи їх захисту від несприятливих факторів навколишнього середовища.

Після Чорнобильської катастрофи професор А.М. Нікітенко та співробітники кафедри співпрацюють із Чорнобильським науково-технічним Центром міжнародних досліджень. Одержані результати свідчать про можливість (за рахунок розроблених препаратів) нормалізації гомеостазу тварин та зниження забрудненості радіонуклідами продуктів тваринного походження на 16–27%. Науково-дослідні роботи були направлені на розробку технології отримання імуномодуючих препаратів, на які було підготовлено та затверджено Державним департаментом ветеринарної медицини 5 комплектів нормативно-технічної документації.

Послідовниками школи є:

Лясота Василь Петрович: «Обґрунтування і розробка превентивних заходів для корекції природної резистентності організму свиней за умов впливу паратипових факторів»: Дис. ... д-ра с.-г. наук / Львівська акад. вет. медицини ім. С.З. Гжицького. – Львів, 2004.

Із березня 2006 р. – професор кафедри гігієни тварин і основ ветеринарної медицини. Член 2-х спеціалізованих рад: з гігієни тварин та ветеринарної санітарії (НАУ, м. Київ і ЛНАВМ ім. С.З. Гжицького, м. Львів).

Наукові напрямки належать до розробки і впровадження у сільському господарстві природних імуномодуючих препаратів, енергоінформаційних технологій для підвищення збереженості та енергії росту тварин.

Малина Василь Вікторович: «Технологія отримання гомотину та вивчення його біологічних властивостей»: Дис. ... канд. вет. наук / Білоцерків. держ. аграр. ун-т. – Біла Церква, 1997.

Кандидатські дисертації, захищені під безпосереднім керівництвом засновника школи:

Клименко Олег Миколайович. «Материалы по химической характеристике тимуса крупного рогатого скота и влияние его препарата на биологические показатели крови телят»: Дис. ... канд. біол. наук – Київ, 1987.

Заїка Леонід Андрійович. «Особенности иммунного статуса новорожденных поросят и его коррекция гуморальными факторами тимуса»: Дис. ... канд. біол. наук – Київ, 1988.

Лясота Василь Петрович. Гомотин – стимулятор резистентно-

сти и продуктивности свиней: Дис. ... канд. вет. наук – Українська сільськогосп. академія.– Київ, 1997.

Мельник Іван Гнатович. «Технологія комплексного використання імуномодуляторів і ферментних препаратів при відгодівлі молодняка великої рогатої худоби»: Дис. ... канд. с.-г. наук – Білоцерків. держ. аграр. ун-т.– Біла Церква, 1997.

Ткаченко Тамара Павлівна. «Оптимізація технологічних підходів застосування природних імуномодуляторів в умовах хронічного опромінення телят»: Дис. ... канд. с.-г. наук – Білоцерків. держ. аграр. ун-т. – Біла Церква, 1999.

Качан Анатолій Дмитрович. «Розробка біотехнологічних параметрів застосування імуномодулятора КАФІ для підвищення продуктивності індиків»: Дис. ... канд. с.-г. наук – Білоцерків. держ. аграр. ун-т. – Біла Церква, 2000.

Трофимчук Алла Михайлівна. «Особливості функціонування клітинних факторів резистентності поросят за дії препарату тимусу»: Дис. ... канд. с.-г. наук / Львівська акад. вет. медицини ім. С.З. Гжицького.– Львів, 2003.

Основні досягнення школи

Методичні вказівки:

1. **Карвацкая Г.П., Никитенко А.М.** Гигиеническая оценка кормов: Метод. разраб. по лаборат.-практ. занятиям для студентов ЗИФ.– Белая Церковь, 1979.– 65 с.

2. **Никитенко А.М., Карвацкая Г.П., Паска Н.Н., Воловик Г.П., Журбенко В.А.** Рабочая тетрадь для лабораторно-практических занятий по гигиене с.-х. животных (для студентов ЗИФ).– Белая Церковь, 1982.– 67 с.

3. **Никитенко А.М.** Повышение иммунобиологической реактивности сельскохозяйственных животных с помощью тканевых препаратов: Метод. указания в помощь слушателям ФПК.– Белая Церковь, 1984. – 24 с.

4. **Никитенко А.М., Карвацкая Г.П.** Методические указания по гигиене выращивания поросят-сосунов в промышленных комплексах для студентов по специальности 1507 – ветеринария.– Белая Церковь, 1986.– 51 с.

5. **Паска Н.Н., Карвацкая Г.П., Никитенко А.М., Журбен-**

ко В.А. Методические разработки и указания к выполнению курсовой работы по дисциплине «Гигиена с.-х. животных» (для студ. очного образов. вет. факультетов).– Белая Церковь, 1986. – 46 с.

6. Воловик Г.П., Паска Н.Н., Карвацкая Г.П., Никитенко А.М., Журбенко В.А. Гигиена сельскохозяйственных животных: Методические указания и задания к выполнению курсовой работы по типу проектирования животноводческих комплексов. Белая Церковь, 1987.– 48 с.

7. Никитенко А.М., Журбенко В.А., Карвацкая Г.П., Паска Н.Н. и др. Рабочая тетрадь для лаборат.-практич. занятий по курсу: «Гигиена с.-х. животных (для студентов вет. факультета)».– Белая Церковь, 1988.– 76 с.

8. Никитенко А.М., Журбенко В.А., Шарандак В.И., Малина В.В. и др. Санитарно-гигиеническая оценка воды: Метод. разработ. по лаборат.-практ. занятиям для студентов зооинж. и ветеринарных факультетов.– Белая Церковь, 1989.– 35 с.

9. Никитенко А.М., Журбенко В.А., Шарандак В.И., Кириченко В.П., Малина В.В. Гигиеническая оценка кормов: Метод. разработ. по лаборат.-практ. занятиям для студ. зооинж. и вет. факультетов.– Белая Церковь, 1989.– 61 с.

10. Нікітенко А.М., Журбенко В.А., Малина В.В., Акетін В.С. та ін. Санітарно-гігієнічна оцінка якості води: Метод. вказівки для студ. зооінж. факультету і факультету вет. медицини.– Біла Церква, 1993.– 40 с.

11. Нікітенко А.М., Журбенко В.А., Шарандак В.І., Лясота В.П., Малина В.В. та ін. Дослідження повітряного середовища: Метод. вказ. до провед. лаборат.-практ. занять з гігієни с.-г. тварин (для студ. ЗІФ та ф-ту вет. медицини).– Біла Церква, 1995.– 29 с.

12. Нікітенко А.М., Журбенко В.А., Шарандак В.І., Лясота В.П., Малина В.В., Акетін В.С. та ін. Гігієнічна оцінка кормів: Метод. вказівки до пров. лаборат.-практ. занять з гігієни с.-г. тварин (для студ. ЗІФ та ф-ту вет. медицини).– Біла Церква, 1995.– 83 с.

13. Шарандак В.І., Нікітенко А.М., Журбенко В.А., Лясота В.П., Кириченко В.П. та ін. Запалення: Метод. реком. до вивчення курсу «Основи ветеринарії» для студ. ЗІФ БДАУ.– Біла Церква, 1996.– 16 с.

14. Демчук М.В., Високос М.П., Чорний М.В., Нікітенко А.М. Гігієна тварин. Програма для с.-г. вищих навчальних закладів зі спеціальн. 7.130501 "Ветеринарна медицина", затвердж. Гол. упр. кадрового забезпечення і аграрної освіти Мінсільгосппроду

України 16.01.1997 – Київ, 1997.– 12 с.

15. **Славов В.П., Високок М.П., Демчик М.В., Нікітенко А.М., Чорний М.В., Красій В.В.** Зооекологія. Програма для вищих аграрних закладів освіти III–IV рівнів акредитації зі спеціальностей: 7.130.501 "Ветеринарна медицина", 7.130.201 "Зооінженерія" / Затверджено Головним управлінням кадрової політики і аграрної освіти 29.12.1997 р.– Київ, 1997.– 12 с.

16. **Шарандак В.І., Акетін В.С., Нікітенко А.М.** та ін. Патологічні зміни в тканинах: Метод. реком. для студ. ЗІФ та ф-ту вет. медицини.– Біла Церква, 1997.– 34 с.

17. **Шарандак В.І., Акетін В.С., Нікітенко А.М., Журбенко В.А.** та ін. Травматизм сільськогосподарських тварин: Метод. реком. з вивчен. курсу «Основи вет. медицини» для студ. ЗІФ.– Біла Церква, 2000.– 20 с.

18. **Шарандак В.І., Акетін В.С., Нікітенко А.М., Журбенко В.А.** та ін. Патологічні процеси в органах тварин: Метод. реком. для студентів ЗІФ та ФВМ.– Біла Церква, 2001.– 39 с.

19. **Малина В.В., Акетін В.С.** Робочий зошит та словник основних ветеринарних термінів для занять з основ ветерин. медицини.– Біла Церква, 2001.– 42 с.

20. **Малина В.В., Шарандак В.І., Акетін В.С., Нікітенко А.М., Журбенко В.А.** та ін. Типові патологічні процеси у тварин: Методичні рекомендації для студентів ЗІФ та ФВМ.– Біла Церква, 2001.– 38 с.

21. **Малина В.В., Шарандак В.І., Акетін В.С., Нікітенко А.М., Журбенко В.І.** та ін. Травматизм тварин: Методичні рекомендації до вивч. курсу «Основи ветеринарної медицини».– Біла Церква, 2001.– 20 с.

22. **Нікітенко А.М., Лясота В.П., Журбенко В.А., Малина В.В., Булей Н.В., Акетін В.С.** Гігієнічна оцінка кормів: Метод. вказівки для проведення лабор.-практ. занять зі студ. біолого-технолог., екологічного ф-тів та ФВМ.– Біла Церква. 2005.– 74 с.

23. **Донченко Т.А., Бомко В.С., Рудик І.А., Адмін Є.І., Бесулін В.І., Нікітенко А.М.** та ін. Щоденник-звіт вироб. спеціально-технологічної практики освітньо-кваліф. рівнів 7.130201 «спеціаліст», 8.130201 «магістр» зі спец. «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» на пряму підгот. 1302 – зооінженерія.– Біла Церква, 2006.– 90 с.

24. **Донченко Т.А., Бомко В.С., Рудик І.А., Адмін Є.І., Бесулін В.І., Нікітенко А.М.** та ін. Щоденник-звіт виробни, загально-виробни. практики освітньо-кваліф. рівня 6.130200 «бакалавр» зі спец. «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» напряму підготовки 1302 – зооінженерія.– Біла Церква, 2006.– 75 с.

25. **Донченко Т.А., Бомко В.С., Нікітенко А.М.** та ін. Наскрізна програма практик для студ. освітньо-кваліфікаційних рівнів: 6.130200 «бакалавр», 7.130201 «спеціаліст», 8.130201 «магістр» зі спеціальності «Технологія виробництва і перероб. продукції тваринництва» напряму підготовки 1302 – зооінженерія.– Біла Церква, 2006.– 22 с.

26. **Донченко Т.А., Бомко В.С., Нікітенко А.М.** та ін. Навчальна практика. Робоча програма для студентів освітньо-кваліфікаційних рівнів: 6.130200 – бакалавр, 7.130201 – спеціаліст, 8.130201 – магістр зі спеціальності «Технологія виробн. і переробки продукції тваринництва» напряму підготов. 1302 – зооінженерія.– Біла Церква, 2006.– 34 с.

27. Виробнича практика. Робоча програма для студентів освітньо-кваліфікаційних рівнів: 6.130200 – бакалавр, 7.130201 – спеціаліст, 8.130201 – магістр зі спеціальн. «Технологія виробництва і перероб. продукції тваринництва» напрямку підготовки 1302 – зооінженерія / **Донченко Т.А., Бомко В.С., Рудик І.А., Нікітенко А.М.** та ін.– Біла Церква, 2006.– 32 с.

28. Метод. вказівки щодо виконання курсового проекту з навчальної дисципліни. Проектування та будівництво підприємств з виробництва і переробки продукції тваринництва / **Нікітенко А.М., Журбенко В.А., Лясота В.П., Малина В.В., Булей Н.В., Акетін В.С.**– БДАУ, 2007. – 34 с.

29. Методи дослідження повітряного середовища: Методичні вказівки / **Малина В.В., Нікітенко А.М., Акетін В.С., Журбенко В.А., Лясота В.П., Булей Н.В.**– БДАУ, 2007.– 62 с.

30. Санітарно-гігієнічна оцінка якості води / **Нікітенко А.М., Лясота В.П., Журбенко В.А., Малина В.В., Ткаченко Т.П., Акетін В.С., Булей Н.В.**– Біла Церква, 2009.– 48 с.

Монографії:

31. **Нікітенко А.М., Козак М.В., Малина В.В.** Стимуляція природної резистентності та продуктивності свиней: Навчальний

посібник.– Львів, 2001.– 145 с.

32. **Нікітенко А.М., Козак М.В., Малина В.П., Ткаченко Т.П.** Іонізуюче випромінювання та корекція природної резистентності молодняку великої рогатої худоби.– Львів: Піраміда, 2002.– 210 с.

33 **Нікітенко А.М., Лясота В.П., Малина В.В., Журбенко В.А., Хом'як О.А., Сидорук Ю.К.** Енергоінформаційні технології у свинарстві.– Біла Церква, 2006.– 162 с.

34. **Нікітенко А.М., Козак М.В., Малина В.В. Лясота В.П.** Природна резистентність і продуктивність свиней при їх вирощуванні в умовах інтенсивних технологій.– Львів: Тріада плюс,– 2008.– 212 с.

Рекомендації:

35. **Зайка Л.А., Никитенко А.М.** Повышение иммунологической реактивности поросят-сосунов при выращивании их в условиях промышленной технологии: Научно-производ. реком. Киевская обл. выставка.– Киев, 1987.– 1 с.

36. Повышение продуктивных качеств поросят-сосунов в условиях промышленной технологии. / **Никитенко А.М., Зайка Л.А., Карвацкая Г.П., Журбенко В.А.** та ін. „Наука – производству“: Реком.– Киев, 1998.– 1 с.

37. **Никитенко А.М., Зайка Л.А.** Стимуляция иммунологической реактивности крольчат при их выращивании в условиях промышленного комплекса. «Наука – производству».– Киев, 1988 – 1 с.

38. **Никитенко А.М.** Ультраструктура тимуса: Реком. «Морфологи Украины – сельскому хозяйству», 1988.– 1 с.

39. Рекомендації по використанню природного імуномодулюючого препарату Гомотин у ветеринарії / **Нікітенко А.М., Шарандак В.І., Малина В.В., Лясота В.П., Зайка Л.А.** – Біла Церква, 1993.– 16 с.

40. Рекомендації по використанню природного імуномодулюючого препарату КАФІ у ветеринарії / **Нікітенко А.М., Журбенко В.А., Шарандак В.І. Малина В.В., Булей Н.В.**– Біла Церква, 1993.–15 с.

41. **Нікітенко А.М., Журбенко В.А., Шарандак В.І.** та ін. Рекомендації по використанню імуномодулятора Камізол у ветеринарній медицині.– Біла Церква, 1993.– 15 с.

42. Рекомендации по применению естественного иммуномодулирующего препарата КАФИ в ветеринарии / **Никитенко А.М., Журбенко В.А., Шарандак В.И., Малина В.В.** и др.– Белая Цер-

ковь, 1994.– 15 с.

43. Технология производства мяса индеек // Под ред. акад. В.И.Фисина: Методич. рекоменд., разработ. науч. сотр. ВНИТИП.– БГАУ/МНТЦ, 1996.– 55 с.

44. Рекомендації по використанню природного імуномодулюючого препарату КАФІ – комплексу активуючих факторів імунітету у вет. медицині / **Нікітенко А.М., Малина В.В., Козак М.В.** та ін.– Біла Церква–Львів, 1997.– 11 с.

45. Рекомендации по коррекции иммунной системы молодняка крупного рогатого скота при выращивании его в зонах радиоактивного загрязнения / **Никитенко А.М., Малина В.В., Акетин В.С., Лясота В.П.** и др.– Белая Церковь–Чернобыль, 1996–1998.– 1 с.

46. Рекомендации по коррекции иммунной системы молодняка крупного рогатого скота при его выращивании в зонах радиоактивного загрязнения / **Никитенко А.М., Малина В.В., Акетин В.С., Лясота В.П.** и др.– Белая Церковь–Чернобыль, 2000.– 1 с.

47. Рекомендації з використання імуномодулюючого препарату КАФІ для зниження рівня радіонуклідів у продуктах забою молодняку вел. рог. худоби при його вирощуванні в зонах радіоактивного забруднення / **Нікітенко А.М., Малина В.В., Ткаченко Т.П., Архіпов М.П.** та ін.– Чорнобиль–Біла Церква–Львів–Київ, 2000.– 26 с.

48. Рекомендації до технології використання імуномодулюючого препарату КАФІ у свинарстві / **Нікітенко А.М., Малина В.В., Лясота В.П., Ткаченко Т.П., Акетин В.С.** та ін.– Біла Церква, 2001.– 10 с.

49. Використання імуномодулюючого препарату КАФІ для активації факторів імунітету та підвищення продуктивності риб / **Нікітенко А.М., Клименко О.М., Вовк Н.І., Сидоров М.А.:** Методичні рекомендації.– Біла Церква–Київ–Рівне, 2001.– 13 с.

50. Рекомендації щодо технології використання в свинарстві імуномодулюючого препарату КАФІ, структурованого приладом "Політон" / **Нікітенко А.М., Лясота В.П., Малина В.В., Денисенко І.М., Сидорук Ю.К.**– Біла Церква–Київ, 2002.– 17 с.

51. Рекомендації щодо технології використання імуномодулюючого препарату Ферамін у свинарстві / **Нікітенко А.М., Лясота В.П., Квачов В.Г., Малина В.В.** та ін.– Біла Церква, 2002.– 14 с.

52. Показники фізіологічної норми клітинного та гуморального факторів природної резистентності свиней / **Нікітенко Л.М., Лясота В.П.,**

Малина В.В., Журбенко В.А. та ін.– Біла Церква-Львів, 2002. – 16 с.

53. Рекомендації дослідження природної резистентності свиней / **Нікітенко А.М., Лясота В.П., Малина В.В.** та ін.– Біла Церква-Київ–Львів, 2004.–68 с.

54. **Малина В.В., Нікітенко А.М., Лясота В.П.** Технологія використання природного імуномодулюючого препарату Мобес у скотарстві.– Біла Церква, 2006.– 26 с.

55. Рекомендації до технології використання імуномодулюючого препарату Гомотин у тваринництві (доповнені) / **Нікітенко А.М., Лясота В.П., Малина В.В., Вірич П.А.**– Біла Церква-Володарка, 2007.– 15 с.

56. Технологія використання природного імуномодулюючого препарату Мобес у птахівництві: Методичні рекомендації / **Швед В.В., Нікітенко А.М. Малина В.В., Лясота В.П.**– Біла Церква, 2007.– 14 с.

57. Рекомендації щодо застосування препаратів комплексної дії для підвищення продуктивності страусів / **Цехмістренко С.І., Нікітенко А.М., Поліщук В.М.**– Біла Церква, 2008.– 14 с.

58. **Болохонська В.А., Болохонський В.В., Терешко Б.М., Лясота В.П., Нікітенко А.М., Горбатюк О.І.** Застосування пробіотика протекто-актив під час вирощування телят раннього віку: Методичні рекомендації.– Біла Церква, 2009.– 33 с.

59. Рекомендації щодо технології використання імуномодулюючого препарату Мобес у свинарстві / **А.М. Нікітенко, В.В. Малина, В.А. Гришко, В.А. Журбенко.**– Біла Церква, 2009.– 48 с.

Нормативно-технічна документація (НТД) на препарати:

60. **Нікітенко А.М., Малина В.В., Козак М.В.** КАФІ ТУУ 46.15.227-98 Настанова по використанню КАФІ у ветеринарії № 15-14/299 від 08.12.97 р.

61. **Нікітенко А.М., Малина В.В., Козак М.В.** Мобес ТУ У 46.15.426-99 Настанова по застосуванню препарату "Мобес" № 15-14/60 від 13.04.99 р.

62. Гомотин ТУ У 46.15.423-99 Настанова по застосуванню препарату Гомотин № 15-14/205 від 28.10.99 р. / **Нікітенко А.М., Малина, В.В, Козак М.В.**

63. Ферамін ТУ У 46.15.424-99 Настанова по застосуванню препарату Ферамін № 15-14/203 від 28.10.99 р. / **Нікітенко А.М.,**

Малина В.В., Лясота В.П., Квачов В.Г., Колодочка А.А., Козак М.В.

64. Камізол ТУ У 46.15.425-99 Настанова по застосуванню препарату Камізол № 15-14/204 від 28.10.99 р. / **Нікітенко А.М., Малина, В.В., Журбенко В.А., Шарандак В.І., Романов М.М., Марковський Л.М., Толмачов А.І.**

65. Технічні умови (ТУ У) 24.4 - 20573778 – 003:2007 Препарат імуномодулюючий природний – КАФІ (уведено вперше). Дата надання чинності: 02.07.2009 р. Чинні до: 02.07.2014р. / **Нікітенко А.М., Малина В.В., Акетін В.С.**

66. Технічні умови (ТУ У) 24.4 – 20573778 – 006:2007 Препарат ветеринарний імуномодулюючий – МОБЕС (уведено вперше) / Дата надання чинності: 19.06.2009 р. Чинні до: 19.06.2014р. / **Нікітенко А.М., Малина В.В.**

Авторські свідоцтва на винаходи:

67. 1561271. Способ повышения резистентности молодняка сельскохозяйственных животных / **Никитенко А.М., Заика Л.А., Паска Н.Н., Половинко Н.М., Карвацкая Г.П.** 4.08.80 3.01.90. ДСП2.

68. 1506638 Способ выращивания поросят в условиях промышленной технологии / **Кишко Я.Г., Спивак Н.Я., Карась О.Я., Назарук М.И., Никитенко А.М., Данилейченко В.В., Сергиенко А.И., Малина В.В., Черныш А.М.** 24.11.87 8.05.89 ДСП3.

69. 584182 Способ повышения резистентности молодняка сельскохозяйственных животных и птиц / **Зоценко В.Н., Никитенко А.М., Спивак Н.Я., Гюллин З.В., Марченко Н.Н., Романов Н.Н., Рягин С.Т., Заика Л.А., Ковтун Ю.П.** 5.02.86 8.04.90. ДСП4.

70. Способ стимулирования продуктивности телят при их выращивании в условиях промышленной технологии / **Никитенко А.М., Кишко Я.Г., Назарук М.И., Сергиенко А.И., Малина В.В.** 20.06.88. 1.06.90 ДСП5.

71. Способ лечения колибактериоза поросят и телят / **Кишко Я.Г., Собко А.И., Спивак Н.Я., Карась О.Я., Никитенко А.М., Штефан М.К., Фесенко И.Д., Курочка Н.Е., Груздев Н.К., Кириченко В.П.** 7.03.89 1.06.90 ДСП.6.

72. 1637089 Способ лечения парагриппа телят / **Никитенко А.М., Кишко Я.Г., Назарук М.И., Сергиенко А.И., Данилейченко В.В., Малина В.В.** 12.07.88 12.03.90 ДСП.

73. 1608890 Способ лечения трансмиссивного гастроэнтерита по-

росят-сосунов / **Кишко Я.Г., Спивак Н.Я., Карась О.Н., Назарук М.И., Сергиенко А.И., Никитенко А.М., Данилейченко В.В., Малина В.В., Черныш А.М., Петухов Н.П.** 24.07.89 27.11.90 ДСП.

74. 1690768 Средство для повышения резистентности сельскохозяйственных животных / **Никитенко А.М., Заика Л.А.** 21.03.88 15.07.91 ДСП.

75. 1663815 Способ профилактики парагриппа молодняка крупного рогатого скота / **Никитенко А.М., Мельник И.И.** 3.07.89 30.03.90 ДСП

76. 1701319 Способ профилактики колибактериоза молодняка сельскохозяйственных животных / **Никитенко А.М., Романов Н.Н., Шарандак В.И., Малина В.В.** 29.12.89 1.09.91, ДСП.

77. 1706094 Способ лечения гемобластозов крупного рогатого скота / **Никитенко А.М., Кишко Я.Г., Иваненко В.К., Малина В.В.** 24.07.89 15.09.91 ДСП.

78. 1713542 Способ выращивания молодняка крупного рогатого скота / **Никитенко А.М., Мельник И.И., Малина В.В., Шарандак В.И., Маматченко Г.И.** 10.02.89 22.10.91 ДСП.

79. 1709618 Способ профилактики колибактериоза молодняка крупного рогатого скота / **Кишко Я.Г., Никитенко А.М., Спивак Н.Я., Данилейченко В.В., Кириченко В.П., Петухова Н.П.** 12.01.89 1.10.91 ДСП.

80. 1723702 Способ профилактики трансмиссивного гастроэнтерита / **Кишко Я.Г., Спивак Н.Я., Карась О.Я., Назарук М.И., Сергиенко А.И., Никитенко А.М., Данилейченко В.В., Малина В.А., Черныш А.М., Иваненко В.К.** 18.04.89 1.12.91 ДСП.

81. 1734268 Способ профилактики колибактериоза поросят-сосунов / **Кишко Я.Г., Назарук М.И., Никитенко Л.М., Данилейченко В.В., Сергиенко А.И., Малина В.В.** и др. 18.08.88 15.01.92 ДСП.

82. 1793579 Способ получения биологически активного вещества из тимуса / **Никитенко А.М.,** 3.06.89 8.10.92. ДСП.

83. 1827816 Способ повышения титров антител при вакцинации / **Кишко Я.Г., Никитенко А.М., Спивак Н.Я.** 16.11.89. 13.10.92 ДСП.

Патенти:

84. 1051 Спосіб профілактики колибактеріоза молодняка сільськогосподарських тварин / **Никитенко А.М.** 31.05.1993.

85. 14106 Спосіб профілактики парагрипу молодняка великої рогатої худоби / **Нікітенко А.М.** 25.04.1997.

86. 14118 Спосіб підвищення резистентності молодняка сільськогосподарських тварин / **Нікітенко А.М.** 25.04.1997.

87. 30764 А Спосіб застосування гомогенату тимуса для індичок / **Бесулін В.І., Нікітенко А.М., Качан А.Д., Резуненко В.І., Кашуба В.І., Соболев О.І., Булей Н.В.** 15.12.2000.

88. 38678 А Засіб для підвищення імунобіологічної реактивності та метаболізму організму тварин / **Нікітенко А.М., Квачов В.Г., Лясота, В.П., Малина В.В.** 15.05.2001.

89. 43971 А Спосіб одержання біологічно активної речовини із тимусу / **Нікітенко А.М., Сидорук Ю.К., Лясота В.П., Малина В.В.** 15.01.2002.

90. 43972 А Спосіб активації води / **Нікітенко А.М., Лясота В.П., Малина В.В., Сидорук Ю.К.** 15.01.2002.

91. 39522 А Спосіб отримання біологічно активного препарату із кісткового мозку / **Нікітенко А.М., Малина В.В.** 15.06.2001.

92. 52351 А Спосіб профілактики ядерного поліедрозу шовковичного шовкопряда / **Нікітенко А.М., Малина В.В., Кириченко В.П., Суханова І.П., Ананьєв П.П., Денисенко Е.А.** 16.12.2002.

93. 52352 А Спосіб профілактики ядерного поліедрозу шовковичного шовкопряда / **Нікітенко А.М., Малина В.В., Головка В.О., Кириченко В.П., Денисенко Е.А., Дмитрієва О.В.** 16.12.2002.

94. 53040 А Спосіб підвищення продуктивності шовковичного шовкопряда / **Галанова О.В., Кириченко І.О., Нікітенко А.М., Малина В.В., Головка В.О., Суханова І.П., Денисенко Е.А.** 15.01.2003.

95. 53174 А Спосіб активації ізотонічного розчину / **Нікітенко А.М., Лясота В.П., Малина В.В., Сидорук Ю.К.** 15.01.2003.

96. 53247 А Спосіб боротьби з ядерним поліедрозом шовковичного шовкопряда / **Головка В.О., Кириченко І.О., Суханова І.П., Денисенко Е.А., Нікітенко А.М., Малина В.В.** 15.01.2003.

97. 55585 А Спосіб розширення адаптивних можливостей живих істот / **Нікітенко А.М., Лясота В.П., Малина В.В., Сидорук Ю.К.** 15.04.2003.

98. 55627 А Спосіб підвищення збереженості та продуктивності

шовковичного шовкопряда / **Галанова О.В., Суханова І.П., Головка В.О., Нікітенко А.М., Малина В.В., Кириченко І.О., Казмірук В.В., Кравцова С.М.** 15.04.2003.

99. 55628 А Спосіб захисту шовкопряда від інфекційних захворювань / **Кириченко І.О., Суханова І.П., Денисенко Е.А., Головка В.О., Нікітенко А.М., Малина В.В.** 15.04.2003.

100. 56415 А Спосіб передпосівної обробки насіння сільськогоспод. рослин / **Нікітенко А.М., Сидорук Ю.К., Малина В.В.** 15.05.2003.

101. 58121 А Спосіб передпосівної обробки насіння сільськогосподарських культур / **Нікітенко А.М., Сидорук Ю.Г., Ткачук В.М., Шевченко О.М., Московчук В.М., Панченко Т.В.** 15.07.2003.

102. 72107 А Спосіб передпосівної обробки насіння сільськогосподарських культур / **Ткачук В.М., Грабовський О.О., Нікітенко А.М., Малина В.В., Сидорук Ю.К., Білан А.О., Шевченко О.М.** 17.01.2005.

103. 3848 Спосіб активації процесів метаболізму у високопродуктивних корів / **Нікітенко А.М., Панько І.С., Петрик М.В., Малина В.В.** 15.12.2004.

104. 11595 Спосіб активації процесу за живлення ран / **Нікітенко А.М., Лясота В.П., Сидорук Ю.К., Малина В.В.** 14.02.2005.

105. 73060 А Спосіб застосування комплексу активуючих факторів імунітету (КАФ1) для курчат-бройлерів / **Бесулін В.І., Гудик К.В., Журбенко В.А., Шарандак В.І., Приліпко Т.М., Нікітенко А.М., Фоменко С.Г., Пенченко В.О., Кузьменко П.І.** 16.05. 2005.

106. 24878 Спосіб боротьби з ядерним поліедрозом і підвищення продуктивності шовковичного шовкопряда / **Галанова О.В., Кириченко І.О., Нікітенко А.М., Малина В.В., Суханова І.П., Головка В.О., Дмитрієва О. В.** 25.07.07. Бюл. № 11.

107. 24879 Спосіб боротьби з ядерним поліедрозом шовковичного шовкопряда / **Кириченко І.О., Суханова І.П., Галанова О.В., Нікітенко А.М., Малина В.В., Головка В.О., Тернавська Н.І.** 16.05. 2005. Бюл. № 5.

108. 24081 Удосконалений спосіб застосування активуючих факторів імунітету (КАФ1) для курчат-бройлерів / **Бесулін В.І., Журбенко В.А., Шарандак В.І., Нікітенко А.М., Каркач П.М., Кузьменко П.І., Приліпко Т.М., Фоменко С.Г., Ставничий О.В.** 26.01.2009. Бюл. № 2.

109. 38897 Спосіб активації процесів метаболізму страусів / **Цехміст-**

ренко С.І., Нікітенко А.М., Поліщук В.М. 27.07.2009. Бюл. № 14.

110. 42978 Спосіб підвищення природної резистентності порослят сисунів / **Нікітенко А.М., Гришко В.А., Малина В.В.** 12.10.2009. Бюл. № 19.

111. 44530 Спосіб отримання екологічно чистої структурованої води / **Мельник А.О., Нікітенко А.М., Шутенко О.М., Нікітенко С.А.**

Конференції, семінари, участь у різних організаціях

1. Проведення конференцій

1. Міністерство аграрної політики України, Білоцерківський національний аграрний університет, Національний технічний університет України «КПІ», Білоцерківський бізнес-центр, Українсько-болгарське ТОВ «Spinor International».

Міжнародна науково-виробнича конференція «Фізичні поля та їх значення в біології», м. Біла Церква, 23–24 жовтня 2003 р.

2. Управління освіти і науки Білоцерківської міської ради, міський відділ охорони здоров'я, Білоцерківська міська рада, Білоцерківський національний аграрний університет, Міжнародна академія біоенерготехнологій.

Перша регіональна науково-практична конференція «Мінімізація негативного впливу випромінювань технічних засобів (персонального комп'ютера, телевізора, мобільних телефонів та іншої електронної техніки) на біологічні об'єкти», м. Біла Церква, 11 жовтня 2006 р.

3. Міністерство аграрної політики України, Білоцерківський національний аграрний університет, Національний технічний університет України «КПІ», Білоцерківський бізнес-центр, Білоцерківський інноваційний бізнес-інкубатор.

4. Міжнародна науково-практична конференція “Енергоінформаційні технології та їх значення в біології”, м. Біла Церква, 23–24 жовтня 2008 р.

2. Участь у різних організаціях

Нікітенко А.М.

- член Координаційної ради з проблеми лейкозів при ВАСГНІЛ (1974–1984);

- член Міждержавної фармакологічної асоціації ветеринарної медицини (м. С.-Петербург, 1997);

- дійсний член Міжнародної академії біоенерготехнологій (МАБЕТ) з 2001 р.;

- дійсний член Міжнародної академії ветеринарних наук (МАНВ) з 1996 р.;

- член спеціалізованої вченої ради при Львів. академії вет. медицини ім. С.З.Гжицького (2001–2006);

- замісник голови створеного на базі БДАУ Українського відділення Академії ветеринарних наук з керуючим органом – Президією АВН у м. Барнаул Російської Федерації (2003).

- член спеціалізованої вченої ради при Національному аграрному університеті, м. Київ (2004–2006);

- член спеціалізованої вченої ради при Білоцерківському НАУ (1998).

Лясота В.П.

- Голова експертної комісії спеціалізованої вченої ради при Національному університеті біоресурсів і природокористування, м. Київ (2006);

- член спеціалізованої вченої ради при Львівському національному університеті вет. медицини і біотехнології ім С.З. Гжицького (2006).

Малина В.В.

- вчений секретар спеціалізованої вченої ради при Білоцерківському НАУ (2003).

Загальна кількість публікацій:

1. Нікітенко А.М. –	735
2. Малина В.В. –	230
3. Лясота В.П. –	125
4. Ткаченко Т.П. –	38
5. Клименко О. М. –	15
6. Заїка Л. А. –	18
7. Мельник І. Г. –	13
8. Качан А. Д. –	15
9. Трофимчук А. М. –	14

Перспективи розвитку школи

І. Докторанти:

Малина В.В.

Тема «Природна резистентність тварин та її фармакологічна

корекція біологічно активними препаратами». Консультант – проф. Нікітенко А.М.

Ткаченко Т.П.

Тема «Превентивні заходи щодо мінімізації негативного впливу екологічних факторів на організм тварин в аспекті цитогенетичних досліджень». Консультант – проф. Нікітенко А.М.

2. Аспіранти:

Гришко В.А.

Тема «Санітарно-гігієнічне обґрунтування застосування імуно-стимулюючих препаратів на стан природної резистентності поросят-сисунів». Науковий керівник – проф. Нікітенко А.М.

Терешко Б.М.

Тема «Застосування пробіотику Протекто-актив для корекції природної резистентності організму молодняка великої рогатої худоби». Науковий керівник – проф. Лясота В.П.

Лобко В.В.

Тема «Гігієнічні аспекти впливу пребіотику Біо-актив на природну резистентність організму кролів за еколого-господарських умов лісостепової зони України». Науковий керівник – проф. Лясота В.П.

Власенко М.О.

Тема «Гігієнічна роль білково-вітамінної добавки Міковітам в активації природної резистентності молодняка великої рогатої худоби в умовах промислових технологій». Науковий керівник – проф. Лясота В.П.

Бондаренко Л.В.

Тема «Вплив пробіотику Протекто-актив на імунологічний статус молодняка свиней». Науковий керівник – канд. вет. наук Малина В.В.

ЗМІСТ

Наукові школи – інтелектуальна еліта держави.....	3
Наукова школа з прогресивних технологій виробництва продуктів тваринництва.....	6
Наукова школа з розведення і селекції тварин.....	17
Наукова школа з ветеринарної хірургії.....	27
Наукова школа з біотехнології.....	42
Наукова школа з ветеринарної лейкозології.....	56
Наукова школа з ветеринарно-санітарної експертизи.....	63
Наукова гісто-біохімічна школа.....	71
Наукова школа з паразитології.....	82
Наукова школа діагностів і терапевтів України.....	86
Наукова школа із селекції і насінництва картоплі та озимої пшениці.....	100
Наукова школа із підвищення ефективності тваринництва шляхом застосування біологічно активних препаратів.....	116

Довідкове видання

НАУКОВІ ШКОЛИ

Даниленко А.С., професор
Власенко В.М., академік НААНУ
Харута Г.Г., професор
Новак В.П., професор
Рубленко М.В., професор
Левченко В.І., академік НААНУ
Корнієнко Є.Л., професор
Васильківський С.П., професор
Пономар С.І., доцент
Цехмістренко С.І., професор
Рудик І.А., професор
Мельниченко О.М., професор
Нікітенко А.М., професор
Сокольська М.О., зав. РВІКВ

Редактори О.М. Трегубова, О.О. Грушко
Комп'ютерна верстка: О.В. Кухарева

Здано до складання 15.06.2010. Підписано до друку .2010.
Формат 60×84¹/₁₆. Ум. др. арк. 7,44. Зам. . Тираж 300.
РВІКВ, Сектор оперативної поліграфії БНАУ
09117, Біла Церква, Соборна площа, 8/1, тел. 33-11-01.

НАУКОВІ

ШКО-

ЛИ

